

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Gymraeg yn ogystal â Saesneg.

This document is available in Welsh as well as English.

**Comisiynydd Heddlu a Throseddu
Dyfed-Powys
Police and Crime Commissioner**

Adolygiad Craffu Dwys

***A yw Heddlu Dyfed-Powys yn
rheoli cyflawnwyr stelcio ac
aflonyddu yn effeithiol?***

Gorffennaf 2023

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Crynodeb Gweithredol	3
Argymhellion	5
Canlyniadau	7
Amcanion	7
Methodoleg	7
Beth yw 'Stelcio ac Aflonyddu'?	9
Troseddau Stelcio ac Aflonyddu	12
Nifer	12
Achosion yn ymwneud â cham-drin domestig	14
Canlyniadau'r Ymchwiliad	15
Erlledigaeth Ailadroddus	17
Troseddu Ailadroddol	18
Plismona, Stelcio ac Aflonyddu - Blaenoriaeth	20
Heddlu Dyfed-Powys	20
Myfyrio ar Raglen Perthnasoedd	20
Adolygiad o fecanweithiau atgyfeirio i ymyriadau cyflawnwyr stelcio	21
Proffil Stelcio ac Aflonyddu	22
Adolygiad o Drosedd Stelcio	22
Menter Hyrwyddwyr Stelcio	23
Argymhellion a Meysydd i'w Gwella Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi	23
Archwilio Effeithiolrwydd Ymyriadau Seicolegol ar gyfer Cyflawnwyr Cam-drin Domestig: Adolygiad Systematig	24
Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu	24
Prosesau Rheoli Troseddwyr	26
Uned Rheoli Troseddwyr	26
Rheoli Troseddwyr Integredig	26
Rheoli Troseddwyr Rhyw neu Dreisgar	27
Trefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Diogelu'r Cyhoedd	27
Swyddogion Cam-drin Domestig	27
Uned Asesu Risg Eilaidd	28
Gorchmynion Sifil, Hysbysiadau ac Amodau Mechnïaeth	28
Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig	28
Gorchmynion Diogelu Trais Domestig	29
Gorchmynion Peidio ag Ymyrryd	30
Gorchmynion Ataliol	30

Gorchmynion Diogelu rhag Stelcio	30
Amodau Mechnïaeth	34
Rheoli Gorchmynion Sifil	34
Torri Amodau Mechnïaeth, Gorchmynion Sifil a Hysbysiadau	36
Dysgu gan yr Athro Jane Monckton-Smith	38
Myfyrio ar y Rhaglen Berthnasoedd	39
Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr	40
Clinigau Stelcio Seicolegydd	41
Hyfforddiant ar Stelcio ac Aflonyddu	42
Fframwaith Cymwysterau Addysg Plismona	42
Adnoddau Mewnwyd yr Heddlu	43
Cwrs Ymchwilwyr PIP 2	44
Stelcio a'r Aseiad Cynnydd Risg Dynladdiad	44
Hyfforddiant Rhanbarthol yr Heddlu	44
Hyfforddiant Asesu Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu	45
Domestic Abuse (DA) Matters (Mae Cam-drin Domestig yn Bwysig)	45
Adnoddau Hyfforddiant y Coleg Plismona	45
Hyrwyddwyr Stelcio	45
Ymgynghoriad Hyfforddiant yr Heddlu	46
Dysgu o Ymgyrch Soteria Bluestone	47
Gweithgaredd Hapsamplu Stelcio ac Aflonyddu	48
Achosion a Ystyriwyd	48
Canfyddiadau Hapsamplu	48
Prosesau rheoli troseddwyr	48
Diogelu dioddefwyr drwy reoli troseddwyr	50
Torri gorchmynion sifil, rhybuddion ac amodau mechnïaeth	50
Cyngor arbenigol	51
Arfer da arall a nodwyd	51
Canfyddiadau eraill o bwys	53
Llais y Dioddefwyr	55
Arolygon Boddhad Dioddefwyr Trosedd	55
Ymgysylltu â Dioddefwyr a Goroeswyr	57
Aseiad Anghenion Dioddefwyr	61
Casgliad	63
Adolygiad	65
Atodiad A	66

Crynodeb Gweithredol

1. Mae plismona stelcio ac aflonyddu yn faes y mae Heddlu Dyfed-Powys eisoes wedi cymryd camau tuag at ei wella. Mae staff, swyddogion a gwirfoddolwyr yr Heddlu a Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau (SCHTh) wedi cwblhau sawl darn craff o waith a gweithgareddau craffu. O ganlyniad, mae'r Heddlu eisoes wedi rhoi mentrau ar waith i wella ymateb yr heddlu i stelcio ac aflonyddu. Mae adroddiadau a'u hargymhellion, yn ogystal â mentrau a phrosiectau presennol wedi cael eu hystyried yn llawn gan SCHTh fel rhan o'r adolygiad hwn.
2. Arweiniodd sawl achos a adolygwyd gan SCHTh at nodi arfer gorau, yn benodol mewn perthynas ag ardystio ffeiliau achos gan oruchwylwyr; pwysigrwydd asesiadau risg cysylltiedig â stelcio; ystyr y PEDWAR mnemonig¹; camau a gymerwyd i ddiogelu dioddefwyr; ac atgyfeiriadau i wasanaethau cymorth i ddioddefwyr.
3. Mae nifer o wahanol fewnbynnau hyfforddi ar gyfer swyddogion a staff yn ymdrin ag agweddau ar stelcio ac aflonyddu, gan ganolbwyntio ar ddiogelu'r dioddefwr, ymchwilio i droseddau, a rheoli ymddygiad troseddwr. Mae SCHTh wedi sicrhau bod gan bob swyddog rheng flaen ddealltwriaeth fanwl o'r drosedd gymhleth hon.
4. Mae'n galonogol bod adolygiad o'r Fenter Hyrwyddwyr Stelcio ar y gweill i sicrhau bod niferoedd digonol o Hyrwyddwyr a'u bod yn cael eu datblygu'n barhaus trwy raglen hyfforddi strwythuredig.
5. Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi gwneud gwelliannau nodedig yn eu hymdrechion i reoli cyflawnwyr stelcio ac aflonyddu yn effeithiol dros y blynyddoedd diwethaf. Ceir rhai enghreifftiau o arfer ragorol, ond nid yw hyn yn gyson ar draws pob achos.
6. Prin oedd y dystiolaeth a ganfuwyd yn y cofnodion trosedd a adolygwyd bod mesurau ataliol ac ymyriadau wedi'u hystyried ym mhob achos o stelcio ac aflonyddu. Nid oes gan Heddlu Dyfed-Powys ddealltwriaeth gyfunol o'r dulliau atal ac ymyrryd a ddefnyddir yn erbyn troseddwr mynych.
7. Ar hyn o bryd nid yw Heddlu Dyfed-Powys yn monitro cyflawnwyr ar ôl iddynt gwblhau'r Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd i asesu a ydynt yn mynd ymlaen i aildroseddu.

---

¹ Wrth ystyried ymddygiad y sawl a ddrwgdybir ac a yw'r ymddygiad i'w ddsbarthu fel stelcio, dylai swyddogion ystyried y PEDWAR mnemonig – a yw'r ymddygiadau'n Sefydlog, yn Obsesiynol, yn Ddieisiau, yn Ailadrodd?
<https://library.college.police.uk/docs/college-of-policing/Stalking-and-Harassment-2020.pdf>

8. Nododd SCHTh hefyd rai pryderon o ran monitro a thorri gorchmynion sifil. Hefyd, mae ymgysylltu pellach â Gwasanaeth Llysoedd a Thribiwnlysoedd EM (GLITEM) yn hanfodol er mwyn sicrhau ymateb effeithiol i achosion o dorri gorchmynion sifil.
9. Mae cyswllt yr heddlu â dioddefwyr a darparu diweddariadau a gwybodaeth allweddol yn agwedd bwysig ar y Cod Ymarfer Dioddefwyr. Canfu SCHTh anghysondeb posibl yn y ffordd y mae dioddefwyr yn teimlo a'r hyn a nodir yng nghofnodion yr heddlu mewn perthynas â diweddariadau. Fel arfer gwneir Cytundebau Cyswllt Dioddefwyr yn fuan ar ôl i'r dioddefwyr brofi'r trawma. Mae'n debygol felly y bydd gofynion y dioddefwr yn newid dros amser wrth iddynt wella, neu'n wir sylweddoli'r effaith y mae'r drosedd wedi'i chael arnynt.
10. Y materion a ddaeth i'r amlwg o'r Asesiad o Anghenion Dioddefwyr, gan amlygu materion tebyg i'r adolygiad hwn, oedd:
  - a. aneffeithiolrwydd gweithredu gorchmynion sifil;
  - b. gorfodi annigonol ar achosion o dorri gorchmynion sifil;
  - c. diffyg dealltwriaeth o stelcio ac aflonyddu, fel troseddau a'r cymorth sydd ar gael;
  - d. diffyg dealltwriaeth o Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.
11. Gofynnodd dioddefwyr a goroeswyr a ddewisodd ymgysylltu â SCHTh ar y pwnc hwn:
  - a. i swyddogion roi gwybod i ddiodeswyr am y camau a gymerwyd i reoli'r troseddwyr;
  - b. bod adroddiadau o stelcio ac aflonyddu yn cael eu cymryd o ddifri o'r cychwyn cyntaf;
  - c. bod diodeswyr yn cael y wybodaeth berthnasol a phwysig am gyfyngiadau cyflawnwyr, amodau mechnïaeth, a gorchmynion sifil.
12. Mae SCHTh wedi'i galonogi gan gydnabyddiaeth arweinwyr yr Heddlu o fynd i'r afael â'r agweddau i'w gwella, ac ymrwymiad iddynt. Amlygwyd hyn gan y gweithgaredd ynglŷn â'r Fenter Pencampwyr Stelcio a chyflwyniad arfaethedig y Swyddog Gorchmynion Sifil, datblygiadau a ddaeth i sylw SCHTh wrth ddrafftio'r adroddiad hwn.
13. Felly mae SCHTh yn gwneud cyfres o argymhellion, gyda'r nod o gefnogi Heddlu Dyfed-Powys i sicrhau bod yr holl gyflawnwyr yn cael eu rheoli'n gadarn a bod diodeswyr yn cael eu cefnogi.

Argymhellion

Darparu adnoddau

1. Dylai Heddlu Dyfed-Powys glustnodi cyllid cynaliadwy tymor hwy ar gyfer swydd Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio.
2. Dylid rhoi blaenoriaeth i recriwtio i rôl y Swyddog Gorchmynion Sifil. Dylai datblygu proses i fonitro troseddwr sy'n ddarostyngedig i bob gorchymyn sifil fod yn un o ffocws cychwynol y rôl.
3. Dylid annog swyddogion i fynd ati'n rhagweithiol i geisio cymorth a chyngor arbenigol gan y Gwasanaethau Cyfreithiol, Hyrwyddwyr Stelcio a'r Uned Rheoli Troseddwr wrth ymdrin ag achosion o stelcio ac aflonyddu.

Hyfforddiant

4. Dylai Heddlu Dyfed-Powys adolygu effaith y rhaglen hyfforddi Hyrwyddwyr Stelcio ar ei newydd wedd o fewn 12 mis i'w gweithredu. Dylai'r adolygiad hwn gynnwys ystyriaeth o adborth gan ddiodefwyr, canlyniadau a data aildroseddu.
5. Dylai GLITEM ystyried hyfforddiant annibynnol i wella dealltwriaeth a gwybodaeth barnwyr o arwyddocâd torri gorchmynion sifil.
6. Mewn unrhyw arolygon yn ymwneud â hyfforddiant a gynhelir yn fewnol yn y dyfodol, dylai Heddlu Dyfed-Powys geisio adborth penodol gan swyddogion ar gynnwys mewnbwn gan ddiodefwyr a goroeswyr mewn hyfforddiant.
7. Dylai Heddlu Dyfed-Powys ystyried sut y gallai dysgu o Ymgyrch Soteria Bluestone fod yn berthnasol ac yn berthnasol i blismona stelcio ac aflonyddu.

Data

8. Os nad ydynt yn gwneud hynny eisoes, dylai Heddlu Dyfed-Powys nodi'r dulliau atal ac ymyrryd a ddefnyddir yn erbyn troseddwr mynych yn eu hadroddiadau proffil troseddau yn y dyfodol.
9. Dylai Heddlu Dyfed-Powys ehangu ei Ddangosfyrddau Perfformiad i alluogi craffu agosach ar y cais a'r achosion o dorri gorchmynion sifil.
10. Dylai Heddlu Dyfed-Powys fod yn sicr y gall swyddogion ymchwilio gael mynediad hawdd at gofnod cyflawn o hanes troseddwr o dorri amodau ar y cam cynharaf posibl o ymchwiliad.

Ymyriadau Cyflawnwyr

11. Dylid blaenoriaethu gwaith i wreiddio Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr o fewn Niche er mwyn parhau i ganolbwyntio ar y prosiect hanfodol hwn.
12. Dylai Heddlu Dyfed-Powys geisio sicrwydd bod swyddogion ymchwilio yn ystyried defnyddio amrywiaeth o ymyriadau, gan gynnwys gorchmynion sifil, fel rhan o'u strategaethau rheoli cyflawnwyr, ac ar y cam cynharaf posibl o ymchwiliad.

13. Dylai Heddlu Dyfed-Powys sicrhau bod pob ystyriaeth o asesiadau (fel y Cynnydd yn y Risg o Ddynladdiad) ac unrhyw ymyriadau (fel gorchmynion sifil a'r Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd), p'un a gânt eu datblygu ai peidio, yn cael eu nodi gan swyddogion o fewn y System Rheoli Troseddau. Dylai hyn gynnwys pan fydd achosion yn cael eu trafod mewn Cyfarfodydd Rheoli Dyddiol.

Monitro Cyflawnwyr

14. Dylai Heddlu Dyfed-Powys ystyried gweithredu prosesau i reoli gorchmynion sifil fel yr argymhellwyd gan Arweinydd Trais yn Erbyn Menywod a Merched yr Heddlu yn yr Adolygiad o Gam-drin Domestig. Dylai hyn gynnwys mwy o weithgarwch dilynol a monitro unwaith y bydd ymyriadau, megis y Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd wedi'u cwblhau.
15. Dylai'r Swyddog Gorchmynion Sifil newydd gefnogi adolygiadau o orchmynion sifil. Dylai adolygiadau o'r fath gynnwys barn y dioddefwr.

Dioddefwyr

16. Dylid annog swyddogion i ail-edrych ar gytundebau cyswllt gyda dioddefwyr ar wahanol gamau o'r ymchwiliad.
17. Dylai unrhyw ymgysylltu â dioddefwyr yn y dyfodol ystyried a oedd dioddefwyr yn cael eu hysbysu, yn unol â'r Cytundeb Cyswllt Dioddefwyr a wnaed gyda'r swyddog ymchwilio.
18. Dylid rhoi ystyriaeth bellach i'r cymorth sydd ar gael i ddioddefwyr stelcio yn y broses o ail-dendro Gwasanaethau Dioddefwyr a Thystion sydd ar ddod.

Canlyniadau

Mae'r adolygiad hwn yn cyfrannu at bob un o dair blaenoriaeth y Comisiynydd Heddlu a Throseddau a nodir yn ei Gynllun Heddlu a Throseddau ar gyfer 2021-2025². Roedd yn ceisio:

1. darparu mewnwelediad i effeithiolrwydd y prosesau rheoli troseddwy a ddefnyddir gan Heddlu Dyfed-Powys;
2. darparu mewnwelediad penodol i effeithiolrwydd prosesau rheoli troseddwy o ran diogelu dioddefwyr stelcio ac aflonyddu;
3. rhoi sicrwydd i'r cyhoedd ynghylch dull Heddlu Dyfed-Powys o reoli'r rhai sy'n cyflawni stelcio ac aflonyddu a diogelu dioddefwyr;
4. ystyried a allai unrhyw welliannau i brosesau rheoli troseddwy stelcio ac aflonyddu leihau nifer y troseddwy mynych ac atal erledigaeth ailadroddus.

Amcanion

Mae'r adolygiad yn asesu ac yn pennu:

1. proffil presennol yr Heddlu ar gyfer troseddau stelcio ac aflonyddu;
2. a roddir prosesau rheoli troseddwy gwahanol ar waith ar gyfer y gwahanol droseddau o stelcio ac aflonyddu;
3. pa brosesau rheoli troseddwy a ddefnyddir ac a ydynt yn gadarn, yn effeithiol ac yn gyson, er enghraifft, Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio a'r Rhaglen Cyflawnwyr Stelcio;
4. a yw'r prosesau rheoli troseddwy a ddefnyddir yn lleihau ymddygiad stelcio ac aflonyddu;
5. a yw'r prosesau rheoli troseddwy a ddefnyddir yn diogelu dioddefwyr stelcio ac aflonyddu yn effeithiol;
6. a yw dioddefwyr stelcio yn cael eu gwneud yn ymwybodol o'r broses rheoli troseddwy a ddefnyddiwyd yn eu hachos, ac a ydynt yn teimlo'n fwy diogel o ganlyniad i'r prosesau hyn;
7. a yw'r hyfforddiant sy'n ymwneud â stelcio ac aflonyddu a ddarperir i swyddogion a staff Heddlu Dyfed-Powys yn ddigonol ac yn effeithiol.

Methodoleg

Er mwyn cyflawni'r canlyniadau a'r amcanion uchod, mabwysiadodd staff o SCHTh amrywiaeth o fethodolegau ymchwil ac adolygu, gan gynnwys:

1. Ymchwil bwrdd gwaith ar stelcio ac aflonyddu a phroffiliau cenedlaethol a lleol troseddau stelcio ac aflonyddu.
2. Adolygiad bwrdd gwaith o adroddiadau ac argymhellion presennol Heddlu Dyfed-Powys yn gysylltiedig â throseddau stelcio ac aflonyddu.

---

² <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/11089/cynllun-heddlu-a-throseddau-2021-2025-dyfed-powys.pdf>

3. Craffu manwl ar ddata stelcio ac aflonyddu yr Heddlu, gyda chymorth gan staff Heddlu Dyfed-Powys.
4. Cyfweiliadau gyda swyddogion allweddol Heddlu Dyfed-Powys ac aelodau staff.
5. Adborth gan ddioddefwyr trwy Fforwm Ymgysylltu â Dioddefwyr y Comisiynydd a Phanel Cyngori Goroewyr Partneriaeth Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Canolbarth a Gorllewin Cymru.
6. Craffu ar ddata boddhad dioddefwyr.
7. Ystyried ymarferion craffu a gynhaliwyd gan y Panel Sicrhau Ansawdd.
8. Hapsamplu o achosion o stelcio ac aflonyddu.
9. Adolygiad o Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio gweithredol.
10. Ymgysylltu ag arbenigwyr yn y maes stelcio ac aflonyddu.

Beth yw 'Stelcio ac Aflonyddu'?

Mae Rheolau Cyfrif y Swyddfa Gartref ³ yn rhestru pum trosedd dan ymbarél stelcio ac aflonyddu:

1. Aflonyddu
2. Aflonyddu a waethygir gan hiliaeth neu grefydd
3. Stelcio
4. Cyfathrebu maleisus
5. Ymddygiad sy'n rheoli ac yn gorfodi

Cydnabyddir bod cwmpas y pum trosedd hyn yn eang iawn a gallent amrywio o alwadau ffôn mynych gan gwmni galwadau diwahoddiad i stelcio risg uchel. Felly, er bod yr adolygiad hwn yn cwmpasu pob un o'r 5 trosedd ar adegau penodol, mae ffocws penodol ar y troseddau ar wahân o 'stelcio' ac 'aflonyddu'.

Yn wir, y cwestiwn sydd i'w ateb trwy'r adolygiad hwn, yw “A yw Heddlu Dyfed-Powys yn rheoli cyflawnwyr stelcio ac aflonyddu yn effeithiol?”

Mae troseddau 'Stelcio ac aflonyddu' wedi'u nodi o dan Ddeddf Diogelu rhag Aflonyddu 1997⁴.

O dan adran 1 'Gwahardd aflonyddu', mae'n datgan:

(1) Rhaid i berson beidio â dilyn cwrs o ymddygiad—

(a) sy'n gyfystyr ag aflonyddu ar rywun arall, a

(b) y mae'n gwybod neu y dylai wybod ei fod yn gyfystyr ag aflonyddu ar y llall.

(1A) Rhaid i berson beidio â dilyn cwrs ymddygiad —

(a) sy'n ymwneud ag aflonyddu ar ddau berson neu fwy, a

(b) y mae'n gwybod neu y dylai wybod ei fod yn ymwneud ag aflonyddu ar y personau hynny, ac

(c) y mae'n bwriadu perswadio unrhyw berson drwyddo (boed yn un o'r rhai a grybwyllir uchod ai peidio)—

(i) peidio â gwneud rhywbeth y mae ganddo hawl neu y mae'n ofynnol iddo ei wneud, neu

(ii) i wneud rhywbeth nad yw o dan unrhyw rwymedigaeth i'w wneud.

(2) At ddibenion yr adran hon [...], dylai'r person y mae ei ymddygiad o dan sylw wybod ei fod yn gyfystyr ag aflonyddu ar rywun arall, neu'n ymwneud ag ef, pe bai person rhesymol sydd â'r un wybodaeth yn ei feddiant yn meddwl bod cwrs yr ymddygiad yn gyfystyr ag aflonyddu ar y llall.

O dan adran 2A 'Trosedd o stelcio', mae'n nodi:

³ <https://www.gov.uk/government/publications/counting-rules-for-recorded-crime>

⁴ <https://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/1997/40/contents>

- (1) Mae person yn euog o drosedd os yw'n gwneud y canlynol—
- (a) bod y person yn dilyn cwrs ymddygiad yn groes i adran 1(1), a
  - (b) bod cwrs yr ymddygiad yn gyfystyr â stelcio.
- (2) At ddibenion isadran (1)(b) (ac adran 4A(1)(a)) mae cwrs ymddygiad person yn gyfystyr â stelcio person arall—
- (a) os yw'n gyfystyr ag aflonyddu ar y person hwnnw,
  - (b) bod y gweithredoedd neu'r hepgoriadau dan sylw yn rhai sy'n gysylltiedig â stelcio, ac
  - (c) y person y mae ei ymddygiad yn gwybod neu a ddylai wybod bod cwrs yr ymddygiad yn gyfystyr ag aflonyddu ar y person arall.
- (3) Mae'r canlynol yn enghreifftiau o weithredoedd neu hepgoriadau sydd, o dan amgylchiadau penodol, yn rhai sy'n gysylltiedig â stelcio—
- (a) yn dilyn person,
  - (b) cysylltu â pherson, neu geisio cysylltu ag ef mewn unrhyw fodd,
  - (c) cyhoeddi unrhyw ddatganiad neu ddeunydd arall—
    - (i) sy'n ymwneud â pherson neu'n honni ei fod yn ymwneud â pherson, neu
    - (ii) yr honnir ei fod yn tarddu o berson,
  - (ch) monitro'r defnydd gan berson o'r rhyngwrwyd, e-bost neu unrhyw ffurf arall ar gyfathrebu electronig,
  - (d) loetran mewn unrhyw le (cyhoeddus neu breifat),
  - (dd) ymyrryd ag unrhyw eiddo sydd ym meddiant person,
  - (e) gwyllo neu ysbïo ar berson.⁵

Gwybodaeth ar gael ar wefan Heddlu Dyfed-Powys⁶, yn nodi'n glir i'r cyhoedd beth a olygir wrth stelcio ac aflonyddu:

“Stelcio ac aflonyddu yw pan fydd rhywun yn ymddwyn dro ar ôl tro mewn ffordd sy'n gwneud i chi deimlo'n ofnus, yn ofidus neu dan fygythiad. Gallai rhywun rydych chi'n ei adnabod fod yn aflonyddu arnoch chi, fel cymydog, neu bobl o'ch ardal leol neu gallai fod yn ddieithryn.

*Gall **aflonyddu** gynnwys bwlio yn yr ysgol neu yn y gweithle; stelcio seiber (defnyddio'r rhyngwrwyd i aflonyddu ar rywun); ymddygiad gwrthgymdeithasol; anfon negeseuon testun sarhaus; anfon anrhegion diangen; neu alwadau ffôn, llythyrau, negeseuon e-bost neu ymweliadau digroeso. Mae'n aflonyddu os yw'r ymddygiad digroeso wedi digwydd fwy nag unwaith.*

Mae stelcio yn debyg i aflonyddu, ond mae'n fwy ymosodol. Bydd gan y stelciwr obsesiwn gyda'r person y mae'n ei dargedu. Gallai rhywun rydych chi'n ei adnabod fod yn eich stelcio; cynbartner neu berson yr oeddech yn ffrindiau â hwy, neu efallai ei

⁵ <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/40/section/2A>

⁶ <https://www.dyfed-powys.police.uk/cy-GB/cyngor/cyngor-a-gwybodaeth/stelcio-ac-aflonyddu/Stelcio-aflonyddu/beth-yw-stelcio-aflonyddu/>

fod yn ddieithryn. Os yw'n rhywun yr ydych yn ei adnabod, neu yr oeddech yn ei adnabod, nid yw'n golygu mai eich bai chi ydyw; mae'n dal i stelcio ac mae'n drosedd.

Gall stelcio gynnwys dilyn rhywun yn rheolaidd; mynd dro ar ôl tro heb wahoddiad i'w cartref; gwirio defnydd rhywun o'r rhyngwyd, e-bost neu gyfathrebiad electronig arall; aros o gwmpas rhywle y maent yn gwybod y mae'r person yn yn ymweld ag ef yn aml; ymyrryd â'u heiddo; gwyllo neu ysbïo ar rywun; neu ddwyn hunaniaeth (cofrestru ar gyfer gwasanaethau, prynu pethau yn enw rhywun). Mae'n stelcio os yw'r ymddygiad digroeso wedi digwydd fwy nag unwaith. Y pedwar arwydd rhybudd o stelcio yw os yw'r ymddygiad rydych chi'n ei brofi yn:

- *Sefydlog*
- *Obsesiynol*
- *Dieisiau*
- *Wedi'i ailadrodd*

Troseddau Stelcio ac Aflonyddu

Nifer

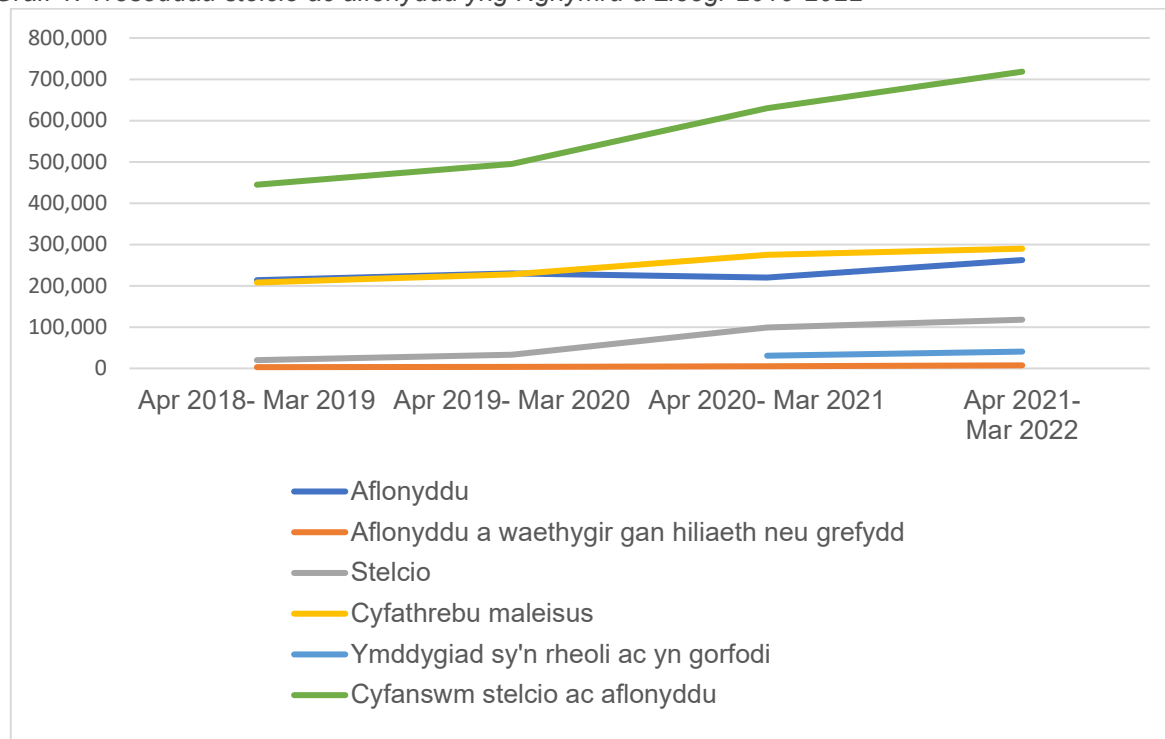
Mae data gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol⁷ a gyhoeddwyd ar 26 Ionawr 2023 yn dangos bod troseddau stelcio ac aflonyddu ar draws Cymru a Lloegr wedi cynyddu 14.09% ar gyfer y 12 mis hyd at fis Mawrth 2022, o gymharu â'r un cyfnod y flwyddyn flaenorol.

Tabl 1: Troseddau stelcio ac aflonyddu yng Nghymru a Lloegr 2019 i 2022

Trosedd	Ebrill 2018 – Mawrth 2019	Ebrill 2019 – Mawrth 2020	Ebrill 2020 - Mawrth 2021	Ebrill 2021- Mawrth 2022
Aflonyddu	213,672	230,106	219,608	262,350
Aflonyddu a waethygir gan hiliaeth neu grefydd	3,078	3,520	5,409	7,464
Stelcio	20,059	33,206	98,696	117,973
Cyfathrebu maleisus	208,002	228,118	275,257	289,971
Ymddygiad sy'n rheoli ac yn gorfodi	[x]	[x]	30,771	40,722
Cyfanswm stelcio ac aflonyddu	444,811	494,950	629,741	718,480

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol 01/03/2023; [x] = yn nodi nad oes data ar gael

Graff 1: Troseddau stelcio ac aflonyddu yng Nghymru a Lloegr 2019-2022

Ffynhonnell: Y Swyddfa Ystadegau Gwladol 01/03/2023

Ar 23 Tachwedd 2022, cyhoeddodd y BBC erthygl newyddion o'r enw 'Stelcio: Dioddefwyr yn dweud bod angen ffyrdd newydd o fynd i'r afael â throeddau'⁸, lle gwnaethant adrodd: "Mae data'r heddlu ar gyfer pedwar heddlu Cymru yn dangos bod adroddiadau o stelcio wedi treblu dros y pedair blynedd diwethaf, gyda mwy na 6,000 o droseddau stelcio wedi'u cofnodi yn 2021-22."

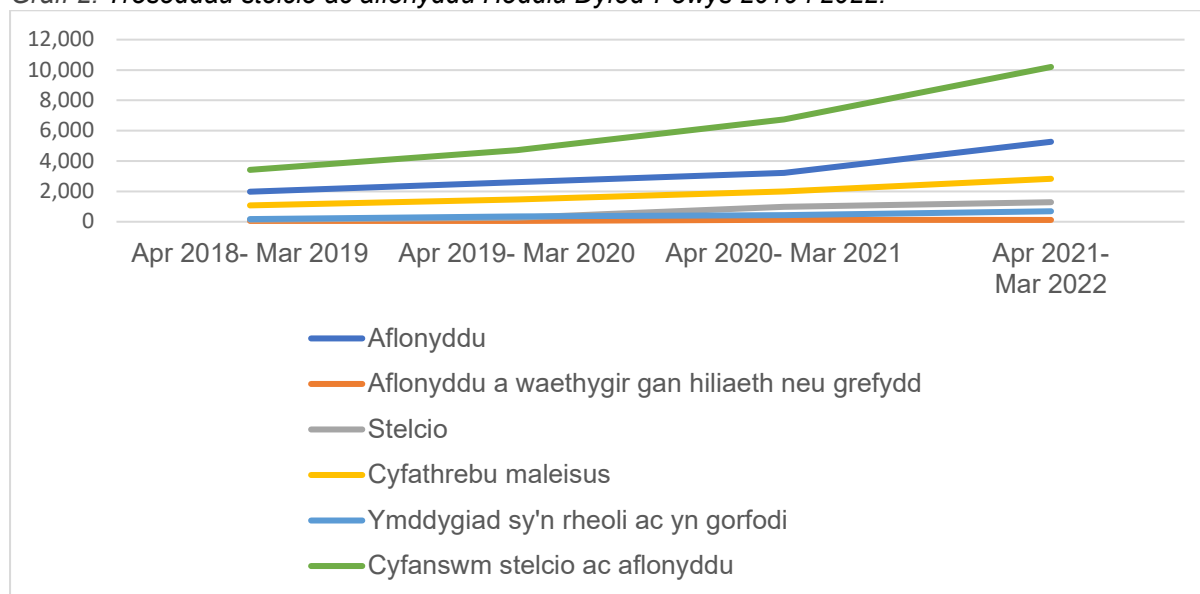
Mae data o systemau mewnol Heddlu Dyfed-Powys yn helpu i gyfleu'r darlun lleol:

Tabl 2: Troseddau stelcio ac aflonyddu Heddlu Dyfed-Powys 2019 i 2022

Trosedd	Ebrill 2018 - Mawrth 2019	Ebrill 2019 - Mawrth 2020	Ebrill 2020 - Mawrth 2021	Ebrill 2021 - Mawrth 2022
Aflonyddu	1,979	2,605	3,215	5,269
Aflonyddu a waethygir gan hiliaeth neu grefydd	54	53	128	124
Stelcio	133	264	976	1,286
Cyfathrebu maleisus	1,077	1,460	2,005	2,830
Ymddygiad sy'n rheoli neu'n gorfodi	175	345	428	690
Cyfanswm stelcio ac aflonyddu	3,418	4,727	6,752	10,199

Ffynhonnell: QlikView 30/03/2023

Graff 2: Troseddau stelcio ac aflonyddu Heddlu Dyfed-Powys 2019 i 2022.

Ffynhonnell: QlikView 30/03/2023

Rhwng Ebrill 2021 a Mawrth 2022, cofnodwyd 10,199 o achosion o stelcio ac aflonyddu ar draws ardal Dyfed-Powys. Yn yr un modd â'r sefyllfa genedlaethol, aflonyddu a chyfathrebu maleisus oedd y troseddau a gofnodwyd fwyaf, er mai

⁸ <https://www.bbc.co.uk/news/uk-wales-63716984>

aflonyddu oedd y mwyaf cyffredin yn ardal Dyfed-Powys, a chyfathrebu maleisus oedd y mwyaf cyffredin yn genedlaethol.

Mae'r data'n dangos bod troseddau stelcio ac aflonyddu ar draws ardal Dyfed-Powys wedi cynyddu 51.05% ar gyfer y 12 mis hyd at fis Mawrth 2022 o gymharu â'r un cyfnod y flwyddyn flaenorol. Ystyrir bod y cynnydd hwn oherwydd newidiadau i arferion cofnodi'r Swyddfa Gartref, yn ogystal â'r ffaith bod y Prif Gwnstabl wedi gosod blaenoriaeth i ddileu cam-drin domestig, stelcio ac aflonyddu ym mis Ebrill 2022, gan arwain at ffocws targedig ar gyfer y troseddau hyn.

Mae'r Heddlu wedi cydnabod materion yn ymwneud â chofnodi troseddau stelcio ac aflonyddu. Gwnaethpwyd newidiadau i Reolau Cyfrif y Swyddfa Gartref ynghylch cofnodi troseddau stelcio ac aflonyddu ym mis Ebrill 2020, lle bu'n rhaid i gwrs o ymddygiad a adroddwyd rhwng dioddefwr a'u cynbartner gael ei gofnodi fel stelcio, oni bai fod Cofrestrydd Troseddau a Digwyddiadau'r Heddlu yn fodlon bod y mater yn gyfystyr, yn gyfreithiol, i aflonyddu yn unig.

Arweiniodd hyfforddiant i swyddogion at gynnydd mewn cofnodi, ond roedd pryderon bod hyn wedi arwain at or-gofnodi. O ganlyniad, adolygodd Uned Rheoli Troseddau'r Heddlu yr holl droseddau ymddygiad a gofnodwyd o fis Ionawr 2022, gan amlygu digwyddiadau yr ystyriwyd eu bod wedi'u gor-gofnodi fel troseddau. Cafodd 297 o droseddau eu canslo yn dilyn hyn.

Sicrheir SCHTh bod hyfforddiant ar gofnodi arferion yn ymwneud â throseddau ymddygiad, bellach wedi'i ymgorffori mewn mewnbynnau hyfforddi a ddarperir gan yr Uned Rheoli Troseddau a Chofrestrydd Troseddau a Digwyddiadau'r Heddlu, i sicrhau arferion cofnodi cywir a chywir.

Graff 3: Nifer y troseddau Stelcio ac Aflonyddu Heddlu Dyfed-Powys bob mis, Ebrill 2021 i Chwefror 2023

Ffynhonnell: QlikView 07/03/2023. (Sylwer bod y data hwn wedi dod o systemau'r Heddlu ar 07/03/2023 a dyna pam y cafwyd gostyngiad dramatig mewn achosion ar gyfer Mawrth 2023.)

Gostyngodd y nifer misol o stelcio ac aflonyddu rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2022, ac yna cynyddodd eto ym mis Ionawr 2023.

Achosion yn ymwneud â cham-drin domestig

Mae data'r heddlu yn dangos bod nifer uchel o achosion stelcio yn cynnwys elfen o gam-drin domestig, fel y dangoswyd yn adroddiad Ionawr 2023 o'r enw 'Perfformiad Cam-drin Domestig, Stelcio ac Aflonyddu', a ddatblygwyd ar gyfer cyfarfod Portfolio

Hyb Breguswydd yr Heddlu. Mae'r graff canlynol wedi'i ddyfynnu'n uniongyrchol o'r adroddiad a enwir uchod.

Graff 4: Achosion o stelcio yn ymwneud â cham-drin domestig Heddlu Dyfed-Powys 2018-2022

Ffynhonnell: Heddlu Dyfed-Powys 31/01/2023

Er bod nifer yr achosion o stelcio ac aflonyddu wedi cynyddu bob blwyddyn, mae'r gyfran sy'n ymwneud â cham-drin domestig wedi aros yn gymharol gyson ar gyfartaledd o 64%. Rhaid inni felly fod yn ymwybodol o'r ffaith hon wrth adolygu data a rheoli cyflawnwyr stelcio. Mae'n bosibl y bydd angen ymdrin yn wahanol ag achosion o stelcio sy'n ymwneud â cham-drin domestig yn ymwneud â rheoli cyflawnwyr sydd â chysylltiad domestig â'r dioddefwr. Er enghraifft, efallai y bydd hanes mwy cymhleth i'r heddlu ei ystyried wrth wneud penderfyniadau ar sut i ddiogelu'r dioddefwr ac atal troseddau pellach.

Canlyniadau'r Ymchwiliad

Ym mis Ebrill 2013 bu symudiad cenedlaethol o ddefnyddio '*darganfyddiadau*' yr heddlu i '*ganlyniadau*' ymchwiliadau. Gyda chyhoeddiad Fframwaith Canlyniadau newydd⁹ daeth "*pwyslais ar fwy o dryloywder o ran sut yr ymdrinnir â phob trosedd a gofnodir gan yr heddlu*".

Mae SCHTh yn ymwybodol o waith sy'n cael ei wneud ar hyn o bryd gan yr Heddlu ar ganlyniadau ymchwiliadau a dioddefwyr yn tynnu'n ôl. Yn ogystal, yn 2019, nododd SCHTh gynnydd ymddangosiadol yn y defnydd o Ganlyniadau 14¹⁰ ac 16¹¹ ar gyfer cam-drin domestig a throseddau rhywiol. Arweiniodd hyn at adolygiad craffu manwl i

⁹ https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/560132/pprc-user-guide-oct16.pdf

¹⁰ Canlyniad 14: Anawsterau tystiolaethol: dan amheuaeth heb ei nodi; dioddefwr ddim yn cefnogi gweithredu pellach: Anawsterau tystiolaethol yn seiliedig ar y dioddefwr – enw'r unigolyn a ddrwgdybir heb ei nodi. Mae'r drosedd yn cael ei chadarnhau ond mae'r dioddefwr yn gwrthod neu'n methu â chefnogi gweithredu pellach gan yr heddlu i adnabod y troseddwr.

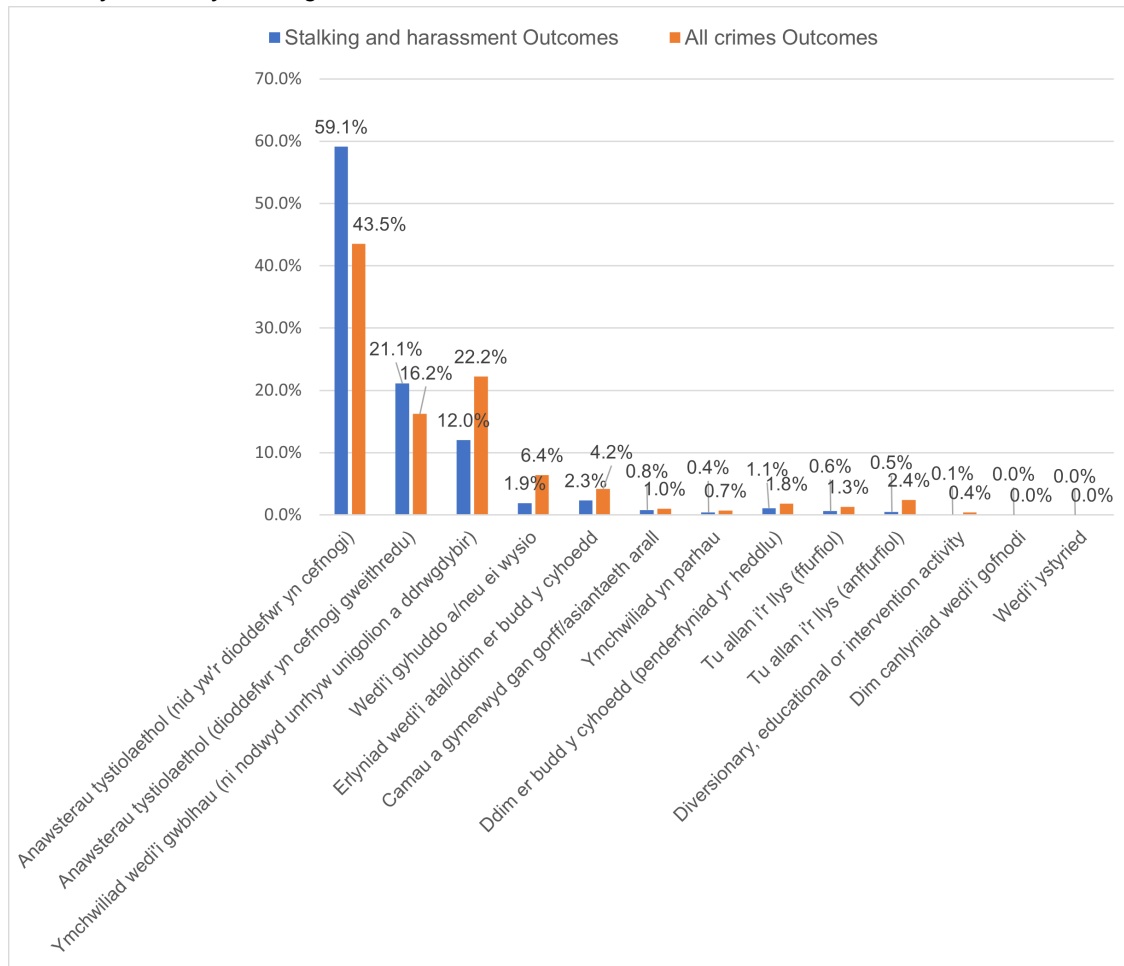
¹¹ Canlyniad 16: Anawsterau tystiolaethol: nodi'r unigolyn a ddrwgdybir; dioddefwr ddim yn cefnogi gweithredu pellach: Anawsterau tystiolaethol yn seiliedig ar y dioddefwr – adnabod yr unigolyn a ddrwgdybir. Nid yw'r dioddefwr yn cefnogi (neu wedi tynnu ei gefnogaeth yn ôl) i weithredu gan yr heddlu.

ddioddefwyr sydd wedi tynnu'n ôl ym mis Tachwedd 2019. Mae crynodeb o'r canfyddiadau, yn ogystal â'r adroddiad cyflawn, ar gael ar wefan SCHTh¹².

Yn fwy diweddar, ym mis Mawrth 2023, canolbwyntiodd y Panel Sicrhau Ansawdd eu gweithgarwch craffu ar Ganlyniad 16. Fe wnaethon nhw adolygu 16 o achosion ac arsylwi bod sail resymegol dda wedi'i nodi ar gyfer cofnodi Canlyniad 16 yn y rhan fwyaf o'r achosion. Disgwylir i'r adroddiad llawn gael ei gyhoeddi ar dudalen 'Panel Sicrhau Ansawdd' gwefan SCHTh¹³.

Cyflwynir data canlyniadau Heddlu Dyfed-Powys ar gyfer achosion 'stelcio ac aflonyddu' rhwng Ebrill 2021 a Mawrth 2022 yn y graff canlynol, ochr yn ochr â chanlyniadau ar gyfer 'pob trosedd', wedi'u grwpio yn unol â 'Canlyniadau Troseddau yng Nghymru a Lloegr 2020 i 2021'¹⁴.

Graff 5: Canlyniadau¹⁵ ar gyfer 'pob trosedd' a throseddau 'stelcio ac aflonyddu' a gofnodwyd gan Heddlu Dyfed-Powys rhwng Ebrill 2021 a Mawrth 2022

Ffynhonnell: QlikView 17/07/2023

¹² <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/cy/atebolrwydd-a-thryloywder/craffu/craffu-dwys/ddioddefwyr-yn-tynnu-%C3%B4-rhagfyr-2019/>

¹³ <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/cy/y-swyddfa/cynlluniau-gwirfoddoli/panel-sicrhau-ansawdd/>

¹⁴ <https://www.gov.uk/government/statistics/crime-outcomes-in-england-and-wales-2020-to-2021/crime-outcomes-in-england-and-wales-2020-to-2021>

¹⁵ Gellir gweld y Canlyniadau sydd wedi'u grwpio o fewn pob opsiwn ar draws echel isaf y graff yn [Atodiad A](#).

Mae'r graff yn dangos, yn ystod blwyddyn ariannol 2021/22, nad oedd 59.1% o ddiodefwyr 'stelcio ac aflonyddu' (6,024 o ddiodefwyr) wedi cefnogi gweithredu pellach, gyda Deilliannau 14 neu 16 yn berthnasol i'w hachosion. Gan fod hyn 15.6% yn fwy nag ar gyfer canlyniadau 'pob math o drosedd' (43.5%, 18,510 o ddiodefwyr), rhaid gofyn y cwestiwn pam fod cyfran lai o ddiodefwyr stelcio ac aflonyddu yn cefnogi ymchwiliadau. Un o'r materion sy'n dod i'r amlwg o adborth y diodefwyr a'r goroeswyr a ddarparwyd yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn yw'r angen i swyddogion gymryd adroddiadau o stelcio ac aflonyddu o ddifri o'r cychwyn cyntaf.

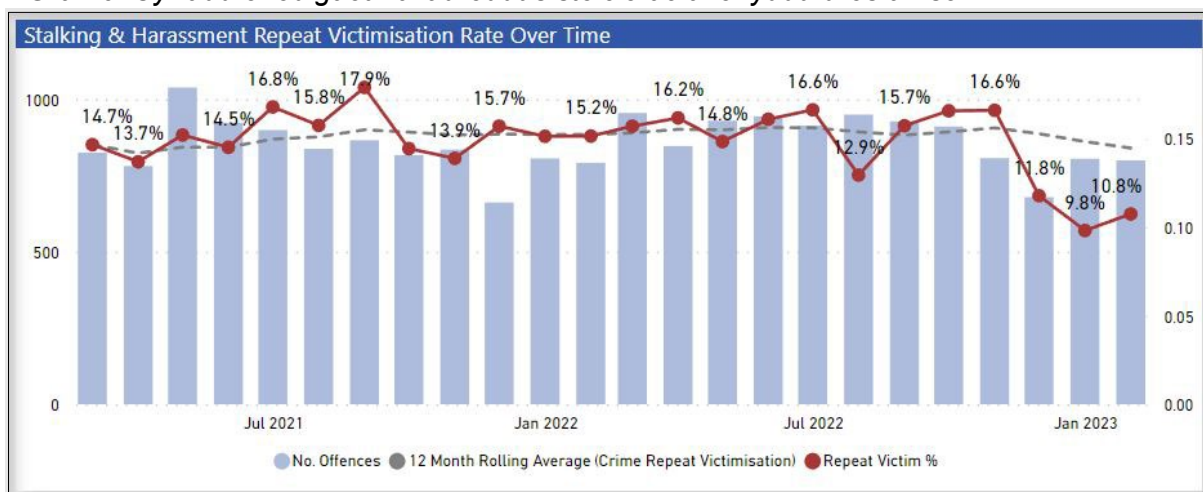
Mewn cymhariaeth, ar draws Cymru a Lloegr yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ym mis Mawrth 2022, nid oedd 42.4% o ddiodefwyr troseddau trais yn erbyn y person (sy'n cynnwys stelcio ac aflonyddu) yn cefnogi gweithredu gan yr heddlu¹⁶.

Am yr un cyfnod, caewyd 17.1% o droseddau trais yn erbyn y person yng Nghymru a Lloegr gyda Chanlyniad 15, lle mae'r diodefwyr yn cefnogi gweithredu gan yr heddlu ond mae anawsterau tystiolaethol. Yn ardal Dyfed-Powys, yn ystod 2021/22, cwblhawyd 16.2% o ganlyniadau 'pob math o drosedd' gyda Chanlyniad 15, o gymharu â 21.1% o droseddau 'stelcio ac aflonyddu'. Gall hyn fod â goblygiadau negyddol i'r Heddlu, oherwydd mae'n bosibl na fydd diodefwyr stelcio ac aflonyddu y cwblhawyd ei achos fel Canlyniad 15 yn adrodd am ddigwyddiadau pellach i'r Heddlu. Mae'n bosib y byddan nhw'n colli ymddiriedaeth yn ymchwiliad yr heddlu. Gallai hyn, yn ei dro, effeithio ar ddiogelwch diodefwyr a gellid methu'r cynnydd mewn troseddau.

Erledigaeth Ailadroddus

Gall diodefwyr stelcio ac aflonyddu gael eu herlid dro ar ôl tro. O dan adran '[Beth yw Stelcio ac Aflonyddu?](#)' yr adroddiad hwn, nodir y gall stelcio ac aflonyddu gael eu cofnodi pan fydd ymddygiad digroeso yn digwydd fwy nag unwaith. Yn wir, un o'r PEDWAR arwydd rhybudd o stelcio yw ymddygiad 'Ailadroddol'.

Graff 6: Cyfradd erledigaeth ailadroddus stelcio ac aflonyddu dros amser

Ffynhonnell: Power BI 08/03/2023

¹⁶ <https://www.gov.uk/government/statistics/crime-outcomes-in-england-and-wales-2021-to-2022/crime-outcomes-in-england-and-wales-2021-to-2022#outcomes-assigned-to-offences-recorded-in-the-year-ending-31st-march-2022>

Mae'n amlwg o'r graff uchod bod erledigaeth fynych oherwydd stelcio ac aflonyddu wedi gostwng dros yr ychydig fisoedd diwethaf, er gyda chynnydd bychan rhwng Ionawr a Chwefror 2023. Gellid ystyried hyn yn gadarnhaol: gall cyfraddau erledigaeth dro ar ôl tro fod yn gostwng oherwydd ymchwiliadau llwyddiannus, ymyriadau a rheoli cyflawnwyr. Fel arall, gallai cyfraddau erledigaeth fynych fod wedi gostwng oherwydd nad yw dioddefwyr mynych yn adrodd am droseddau mynych. Gallai hyn fod oherwydd amgylchiadau a phenderfyniadau personol, diffyg hyder yn yr Heddlu, neu ymchwiliad/canlyniad aflwyddiannus am y lle cyntaf y gwnaethant adrodd amdano. Mae'n bwysig bod dioddefwyr yn teimlo'n hyderus wrth adrodd am ymddygiad a throseddau mynych i'r heddlu.

Troseddu Ailadroddol

Cymerwyd y data canlynol yn uniongyrchol o Broffil Stelcio ac Aflonyddu 2022, oherwydd yn wahanol i'r data dioddefwyr mynych, ni ellid dod o hyd i ddata troseddwr mynych ar systemau perfformiad yr Heddlu. Mae'r adroddiad yn defnyddio data o 1 Mai 2020 i 31 Mai 2022.

Bu'n rhaid i Dîm Perfformiad yr Heddlu gwblhau gwaith glanhau data â llaw o systemau cofnodi troseddau a nododd er bod pob ymdrech yn cael ei wneud i baru enwebion yn ôl enw i sefydlu a oedd yn digwydd eto, y gallai amrywiadau a dyblygu ddigwydd o hyd.

Eu canfyddiadau oedd:

- Cofnodwyd bod 1,987 o unigolion gwahanol a ddrwgdybir yn gyfrifol am y 2,428 o droseddau stelcio (roedd 36 o droseddau lle cofnodwyd bod y sawl a ddrwgdybir yn anhysbys).
- Cofnodwyd 9,258 o unigolion a ddrwgdybir ar gyfer y 16,250 o droseddau aflonyddu.
- Cofnodwyd 275 (13%) o unigolion fel rhai a ddrwgdybir am fwy nag un trosedd stelcio. Cofnodwyd 5 o bobl a ddrwgdybir yn gyfrifol am 28 o'r troseddau hyn.
- Cofnodwyd 2,467 (27%) o unigolion fel rhai a ddrwgdybir am fwy nag un trosedd aflonyddu. Cofnodwyd bod 18 o bobl dan amheuaeth yn gyfrifol am 10 neu fwy, sef cyfanswm o 260 o droseddau.

Gofynnodd SCHTh am wybodaeth gan Heddlu Dyfed-Powys am y dulliau atal ac ymyrryd a ddefnyddiwyd i reoli'r troseddwr hyn dro ar ôl tro. Rhoddwyd gwybod i SCHTh, gan nad oedd y wybodaeth hon wedi'i hystyried ar gyfer yr adroddiad proffil, nad oedd ar gael i'w hystyried.

Mae SCHTh o'r farn y dylid cynnwys ystyriaeth o wybodaeth rheoli troseddwr, megis y dulliau atal ac ymyrryd a fabwysiadwyd, ym mhroffil troseddwr mynych o stelcio ac aflonyddu. Mae'n bosibl felly y bydd angen rhagor o waith i alluogi'r Heddlu i asesu effeithiolrwydd eu rheolaeth yn ddigonol.

Wedi dweud hyn, yn galonogol, mae SCHTh yn ymwybodol bod Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr yr Heddlu a gyflwynwyd yn ddiweddar sy'n¹⁷ caniatáu i gyflawnwyr risg uchel a chyfresol gael eu nodi a'u monitro ac asesu ymyriadau addas. Unwaith y bydd ar gael ar draws ardal yr Heddlu, bydd yr Offeryn hwn yn amhrisiadwy o ran monitro a rheoli troseddwr mynych, ac yn ei dro, ddiogelu dioddefwyr. **Mae SCHTh yn argymhell, os nad ydynt yn gwneud hynny eisoes, bod yr Heddlu yn nodi'r dulliau atal ac ymyrryd a ddefnyddir yn erbyn troseddwr mynych yn eu hadroddiadau proffil troseddau yn y dyfodol.**

---

¹⁷Mae'r Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr yn rhoi rhestr i Heddlu Dyfed-Powys o'r cyflawnwyr sy'n peri'r risg fwyaf o fewn cymunedau lleol, ar draws gwahanol fathau o droseddu. Darperir manylion pellach [yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn](#).

Plismona, Stelcio ac Aflonyddu - Blaenoriaeth

Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, bu cryn bwyslais yn genedlaethol ar blismona stelcio ac aflonyddu ac ar yr agenda ehangach 'Trais yn Erbyn Menywod a Merched'. Yn unol â'r sefyllfa genedlaethol, mae plismona stelcio ac aflonyddu yn flaenoriaeth i Brif Gwnstabl Heddlu Dyfed-Powys a Chomisiynydd yr Heddlu a Throsedd.

Yn 2022, gosododd y Prif Gwnstabl Dr Richard Lewis flaenoriaeth i'r Heddlu weithio tuag at y canlynol: *"Dileu cam-drin domestig, stelcio ac aflonyddu."* Mae'r Comisiynydd Dafydd Llywelyn wedi nodi stelcio ac aflonyddu fel maes pwysig ar gyfer gweithgarwch craffu, gan gyfrannu at y blaenoriaethau plismona a nodir yn ei Gynllun Heddlu a Throsedd¹⁸.

Gellir mesur llwyddiant o dan Flaenoriaeth un yn y Cynllun, *'Dioddefwyr yn cael eu cefnogi'*, trwy *'ddiogelu dioddefwyr rhag niwed ac erledigaeth dro ar ôl tro'*¹⁹. Gellir tystio llwyddiant o dan flaenoriaeth rhif 3, *'Mae ein system gyfiawnder yn fwy effeithiol, gyda 'llai o aildrosedd trwy ymyriadau wedi'u targedu a gorchmynion ataliol'*²⁰.

Mae'n hanfodol felly bod y Comisiynydd yn cynnal gweithgarwch craffu i adolygu defnydd yr Heddlu o ymyriadau wedi'u targedu a gorchmynion ataliol i ddiogelu dioddefwyr a lleihau aildrosedd.

Cydnabyddir bod plismona stelcio ac aflonyddu yn faes y mae Heddlu Dyfed-Powys eisoes wedi cymryd camau tuag at ei wella. Yn yr un modd, mae gwaith wedi'i wneud gan SCHTh yn y maes hwn.

Heddlu Dyfed-Powys

Myfyrio ar Raglen Perthnasoedd

Yn 2020, cyflwynodd Heddlu Dyfed-Powys Beilot Ymyrraeth Cyflawnwyr Stelcio, yn dilyn hyfforddiant gan yr Athro Jane Monckton-Smith²¹ a oedd yn canolbwyntio ar ddeall ac asesu'r risg a achosir gan droseddwy'r sy'n stelcio.

Prif nod y peilot oedd defnyddio dull deublyg:

- 1) Codi ymwybyddiaeth o'r risgiau sy'n gysylltiedig â stelcio ac o'r offer y gellid eu defnyddio i ddeall y rhain yn well, gan gynnwys yr asesiad Cynnydd Risg Dynladdiad a'r Grid Buddsoddi Amser;
- 2) Datblygu llwybr atgyfeirio i raglen ymyrraeth Seicoleg Fforensig y DU a fyddai'n cael ei chynnig i gyflawnwyr i'w cynorthwyo i fynd i'r afael â'u hymddygiad stelcio.

Er mwyn nodi ymgeiswyr ar gyfer y rhaglen ymyrraeth, mabwysiadodd yr Heddlu broses lle byddai Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu yn cael ei gwblhau gan Swyddog Cam-drin Domestig o fewn yr ychydig ddyddiau cyntaf ar ôl iddynt dderbyn hysbysiad bod trosedd stelcio wedi ei chofnodi. Ochr yn ochr â'r Asesiad Sgrinio ar

¹⁸ <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/11091/police-and-crime-plan-2021-2025.pdf>

¹⁹ Tudalen 6, <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/11091/police-and-crime-plan-2021-2025.pdf>

²⁰ Tudalen 11, <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/media/11091/police-and-crime-plan-2021-2025.pdf>

²¹ Mae'r Athro Jane Monckton-Smith yn Athro Diogelu'r Cyhoedd ym Mhrifysgol Swydd Gaerloyw y mae ei gwaith yn canolbwyntio ar atal dynladdiad, <https://www.glos.ac.uk/staff/profile/jane-monckton-smith/>

gyfer Stelcio ac Aflonyddu, byddai asesiad Cynnydd Risg Dynladdiad yn cael ei gynnal i fesur y risg yr oedd y troseddwr yn ei beri i'r dioddefwr a'r cyhoedd. Pe bai'r ddau o'r meini prawf cymhwysedd uchod a throseddwr penodol yn cael eu bodloni, byddai'r tramgwyddwr yn cael ei gysylltu i weld a fyddai'n barod i gymryd rhan yn y rhaglen. Roedd yn ofynnol i'r troseddwr roi caniatâd i'r broses.

Mae Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio yr Heddlu wedi hysbysu SCHTh bod cwblhau Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu bellach wedi'i wreiddio'n dda yn arferion yr Heddlu, gyda Swyddogion Cam-drin Domestig yn cymeradwyo'r System Rheoli Troseddau gyda'u hystyriaeth o ganlyniad Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu. Adroddodd staff SCHTh dystiolaeth o'r arnodiau hyn yn eu gweithgaredd hapsamplu ([manylir arnynt yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn](#)).

Fodd bynnag, mae SCHTh hefyd wedi cael gwybod, er bod y pecyn cymorth Cynnydd Risg Dynladdiad yn rhywbeth y mae swyddogion yn ei gadw mewn cof yn dilyn hyfforddiant yn y maes hwn, nid yw mor gyffredin i weld hyn yn cael ei gymeradwyo ar y System Rheoli Troseddau. Yn unol â hyn, ni nododd staff SCHTh unrhyw sôn am y pecyn cymorth Cynnydd Risg Dynladdiad yn y cofnodion a adolygwyd trwy hapsamplu. **Mae SCHTh yn argymhell bod yr Heddlu yn sicrhau bod holl ystyriaethau asesiadau megis Cynnydd Risg Dynladdiad yn cael eu nodi gan swyddogion o fewn y System Rheoli Troseddau. Bydd hyn yn sicrhau bod yr holl swyddogion sy'n ymwneud â'r ymchwiliad yn ymwybodol o'r hyn sydd wedi'i ystyried a'r hyn sydd heb ei ystyried.**

Cadarnhawyd bod y rhaglen beilot ymyrraeth cyflawnwyr wedi'i gwreiddio'n llawn yn ymagwedd yr Heddlu at blismona stelcio ac aflonyddu ac a elwir yn 'Rhoglen Myfyrio ar Berthnasoedd.' Fe'i cyflwynir gan Forensic Psychology UK (ar gyfer achosion risg uchel a risgiau cymhleth/byw) a Gwasanaeth Cam-drin Domestig Trothwy (ar gyfer achosion risg canolig i isel). Mae'r Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio yn defnyddio'r dull a fabwysiadwyd drwy'r cynllun peilot, yn ogystal ag ystyried manylion pob achos yn ofalus, cyn cyfeirio at y Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd.

Adolygiad o fecanweithiau atgyfeirio i ymyriadau cyflawnwyr stelcio

Ym mis Mai 2022, cynhaliodd Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio Heddlu Dyfed-Powys adolygiad annibynnol o fecanweithiau atgyfeirio i ymyriadau cyflawnwyr stelcio.

Sefydlwyd swydd Cydlynnydd y Cynllun ym mis Chwefror 2022. Daeth y cyllid dros dro ar gyfer y swydd hon i ben ym mis Mawrth 2023. Mae SCHTh yn falch o adrodd bod Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu wedi darparu cyllid ar gyfer y swydd hon ar gyfer blwyddyn ariannol 2023/24. **Mae SCHTh o'r farn ei bod yn hanfodol i'r Heddlu glustnodi cyllid cynaliadwy tymor hwy ar gyfer swydd Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio.**

Edrychodd adolygiad Cydgysylltydd y Cynllun ar lwybrau atgyfeirio i raglenni ymyrraeth cyflawnwyr, Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio, ymagwedd aml-asiantaeth at ymyrraeth stelcio, a rôl Gweithwyr Achos Eiriolaeth Stelcio Annibynnol.

Adolygwyd yr holl argymhellion a nodir yn yr adroddiad gan yr Heddlu o ran eu dichonoldeb ar gyfer gweithredu. Cafodd nifer eu mabwysiadu, neu eu gweithredu cyn yr adroddiad, gan gynnwys:

1. Datblygu dogfen syml yn manylu ar y meini prawf ar gyfer atgyfeiriadau i'r Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd, sydd ar gael i bawb ar system fewnol yr Heddlu. Mae'r Cydlynnydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio hefyd wedi darparu mewnbwn i dimau ar draws ardal yr Heddlu ar y Rhaglen a'i broses atgyfeirio.
2. Swyddogion Cam-drin Domestig yn gweithredu fel pwynt cyswllt sengl ar gyfer stelcio, ar ôl derbyn hyfforddiant uwch.
3. Rhaglen gadarn o hyfforddiant ar Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio i godi ymwybyddiaeth ymhlith swyddogion, ochr yn ochr ag argaeledd ystod o ddeunyddiau defnyddiol ar system fewnol yr Heddlu i gynorthwyo troseddwr i sicrhau Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.

Proffil Stelcio ac Aflonyddu

Datblygwyd proffil stelcio ac aflonyddu ar gyfer ardal Dyfed-Powys ym mis Gorffennaf 2022. Mae'n darparu asesiad o natur a graddfa'r troseddau hyn, ynghyd â dadansoddiad penodol o broffiliau dioddefwyr a chyflawnwyr, crynodiadau daearyddol, tueddiadau a nodwyd, patrymau a materion sy'n dod i'r amlwg.

Cyflwynwyd ugain o argymhellion o fewn y proffil; yr oedd nifer ohonynt yn ymwneud â rheoli troseddwr, megis gweithredu offeryn cyflawnwyr a chodi ymwybyddiaeth o rôl y Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio.

Sicrhawyd SCHTh bod yr argymhellion yn cael eu trafod yng Nghyfarfod Perfformiad yr Heddlu, dan gadeiryddiaeth y Prif Gwnstabl Cynorthwyol, lle cytunwyd y byddai'r proffil yn cael ei rannu gyda'r Grŵp Agored i Niwed Strategol a'i ymgorffori yng nghynllun gweithredu'r hwb bregusrwydd ehangach.

Symudwyd ymlaen â nifer o'r argymhellion, megis datblygu [Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr](#), a chodi ymwybyddiaeth o sut y gall y Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio gefnogi swyddogion.

Adolygiad o Drosedd Stelcio

Ym mis Hydref 2022, adolygodd Heddlu Dyfed-Powys sampl o 116 o droseddau stelcio a oedd wedi digwydd rhwng Tachwedd 2020 a Hydref 2022.

O'r rhai a adolygwyd, cafodd 82.8% (96 o droseddau) eu hailystyried gan eu bod wedi'u cofnodi'n anghywir fel trosedd stelcio a dylent fod wedi cael eu hailddosbarthu.

Yn dilyn y darganfyddiad hwn, adolygodd yr Heddlu bob un o'r achosion o stelcio yn 2022 a daeth i'r casgliad bod angen ailddosbarthu 900 o droseddau.

Menter Hyrwyddwyr Stelcio

Mae gan Heddlu Dyfed-Powys fenter Hyrwyddwyr Stelcio, lle mae swyddogion â gwybodaeth arbenigol yn darparu cymorth cymheiriaid i swyddogion sy'n ymchwilio i droseddau stelcio.

Ychydig o Hyrwyddwyr Stelcio sydd ar draws yr Heddlu. Rhoddwyd 6 enw i SCHTh o gymharu â dros 40 o Hyrwyddwyr Cam-drin Domestig. Mae enwau'r Hyrwyddwyr Cam-drin Domestig ar gael ar Fewnrwyd yr Heddlu, sy'n galluogi swyddogion sydd angen arweiniad arbenigol ar achosion cam-drin domestig i ddod o hyd i'w manylion yn hawdd i geisio cymorth. Nid yw'n ymddangos bod yr un wybodaeth ar gael ar gyfer Hyrwyddwyr Stelcio yr Heddlu.

Wrth adolygu [hyfforddiant yn ymwneud â stelcio ac aflonyddu](#), ni chanfu SCHTh unrhyw dystiolaeth o raglen strwythuredig benodol ar gyfer Hyrwyddwyr Stelcio. Ers hynny mae SCHTh wedi cael gwybod bod rhaglen wedi'i datblygu'n ddiweddar a byddai'n cael ei chyflwyno ym mis Gorffennaf 2023.

[Mae SCHTh yn argymhell bod yr Heddlu yn adolygu effaith y rhaglen hyfforddi Hyrwyddwyr Stelcio wedi'i diweddarau o fewn 12 mis i'w gweithredu. Dylai'r adolygiad hwn gynnwys ystyriaeth o adborth gan ddiodefwyr, canlyniadau a data aildroseddu.](#)

Argymhellion a Meysydd i'w Gwella Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi

Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi bod yn bwrw ymlaen ag argymhellion yn ymwneud â stelcio ac aflonyddu a maes i'w wella a osodwyd gan Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi yw:

- 1) Yn eu hadroddiad '*Byw mewn ofn – ymateb yr Heddlu a Gwasanaeth Erlyn y Goron aflonyddu a stelcio - Arolygiad ar y cyd gan HMIC a HMCPSI*' o fis Gorffennaf 2017²², argymhellodd Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi "*Dylai Prif Gwnstabiliaid ac arweinwyr Ardal Gwasanaeth Erlyn y Goron fonitro a sicrhau cydymffurfiaeth â'r protocol stelcio*". Mae'r 'Protocol ar y Cyd ar Ymdrin yn Briodol â Throseddau Stelcio' yn nodi'r egwyddorion sy'n llywodraethu ymchwilio ac erlyn troseddau stelcio neu aflonyddu²³. Yn galonogol, mae SCHTh wedi cael gwybod bod yr argymhelliad hwn wedi'i gymeradwyo fel un cyflawn.
- 2) Yn dilyn ymlaen o arolygiad 2017 uchod, nodwyd argymhellion cenedlaethol newydd ym mis Ebrill 2019 '*Stelcio ac aflonyddu: Arolygiad o Heddlu Sussex a gomisiynwyd gan y comisiynydd heddlu a throseddu, a diweddariad ar argymhellion cenedlaethol yn adroddiad Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi yn 2017*'²⁴:

²² <https://www.justiceinspectorates.gov.uk/hmicfrs/publications/living-in-fear-the-police-and-cps-response-to-harassment-and-stalking/>

²³ https://www.cps.gov.uk/sites/default/files/documents/publications/Stalking-and-Harassment-Protocol-2018_1.docx

²⁴ <https://www.sussex-pcc.gov.uk/media/4087/stalking-and-harassment-inspection-sussex-police-april-2019.pdf>

- *“O fewn chwe mis dylai prif gwnstabiliaid sicrhau bod heddluoedd yn cofnodi troseddau stelcio neu aflonyddu os yn briodol pan fydd dioddefwyr yn adrodd am dorri gorchmynion.*
- *O fewn chwe mis dylai prif gwnstabiliaid sicrhau bod swyddogion yn ymwybodol o bwysigrwydd trin achosion o dorri gorchmynion, lle bo'n briodol, fel rhan o batrwm ehangach o droseddu, a sicrhau bod polisi a chanllawiau'r heddlu yn helpu swyddogion i wneud hyn.”*

Mae SCHTh wedi cael gwybod bod yr argymhellion hyn yn parhau ar agor, gyda meysydd i'w gwella wedi'u nodi gan yr Heddlu ym mis Ionawr 2023:

- *“Mae gwaith pellach sydd ei angen i gofnodi achosion o dorri gorchmynion yn dal yn anghyson.”*
- *“Mae angen gwaith pellach gydag Unedau Ymchwilio Lleol i geisio targedu a gwella yn y maes hwn.”*

3) Yn eu hadroddiad Arolygu PEEL Dyfed-Powys 2021/22²⁵, Tynnodd Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi sylw at faes archwilio: *“Mae angen i'r Heddlu wneud yn siŵr ei fod yn cynnal ymchwiliadau effeithiol ac amserol i droseddau stelcio ac aflonyddu.”* Mae SCHTh wedi cael gwybod bod y maes archwilio hwn wedi'i gymeradwyo'n fewnol fel un gyflawn, ond bydd yn destun craffu gan Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi yn ystod Arolygiad PEEL Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi 2023.

Archwilio Effeithiolrwydd Ymyriadau Seicolegol ar gyfer Cyflawnwyr Cam-drin Domestig: Adolygiad Systematig

Yn 2021, fel rhan o Radd Meistr mewn Seicoleg Glinigol ac Iechyd Meddwl, cyhoeddodd Swyddog Cam-drin Domestig o Bowys eu canfyddiadau o adolygiad o ymchwil i effeithiolrwydd ymyriadau seicolegol ar gyfer cyflawnwyr cam-drin domestig. Cytunodd y swyddog yn garedig i drafod y prosiect gyda staff SCHTh.

Roedd y prosiect yn canolbwyntio ar ba ymyriadau seicolegol oedd yn gweithio i leihau ymddygiad cam-drin domestig a throseddu. Roedd yn cynnwys adolygiad o 26 astudiaeth o gyflawnwyr cam-drin domestig gwrywaidd. Canfu'r adroddiad fod sawl ffactor wedi cynorthwyo gwelliannau cadarnhaol mewn ymddygiad, ond yn bwysig, bod cyflawnwyr unigol yn ymateb yn wahanol i wahanol fathau o ymyriadau. Felly argymhellwyd dull pecyn ymyrraeth personol. Mae hyn yn unol â'r dull a fabwysiadwyd trwy Raglen Myfyrio ar Berthnasoedd yr Heddlu, lle mae cyflawnwyr yn cael eu cynorthwyo i fynd i'r afael â'u hymddygiad stelcio unigol.

Swyddfa Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu

Mae SCHTh hefyd wedi arwain y ffordd mewn gwaith sy'n gysylltiedig â'r maes hwn, yn benodol mewn perthynas â rhoi llais i dioddefwyr stelcio ac aflonyddu; a chaniatáu rôl i wirfoddolwyr annibynnol wrth graffu ar ymchwiliadau i stelcio ac aflonyddu.

²⁵ <https://www.justiceinspectors.gov.uk/hmicfrs/wp-content/uploads/peel-assessment-2021-22-dyfed-powys.pdf>

Llais Dioddefwyr mewn Hyfforddiant Heddlu

Cafodd aelodau Fforwm Ymgysylltu â Dioddefwyr Dyfed-Powys eu cyfweld am eu profiadau gyda Heddlu Dyfed-Powys. Rhoesant adborth ar yr hyn a aeth yn dda a'r hyn nad aeth yn dda, y cyngor y byddent yn ei roi i swyddogion sy'n delio ag achosion fel eu rhai hwy a sut yr effeithiodd eu profiad ar eu rhyngweithio â'r Heddlu yn y dyfodol. Roedd un o aelodau'r Fforwm a gyfwelwyd yn ddiodesfwr stelcio, ac un arall yn diodesfwr cam-drin domestig ac ymddygiad gorfodol a rheoli.

Daethpwyd â'r cyfweiliadau at ei gilydd mewn un fideo hyfforddi, sydd wedi'i ymgorffori ym mhecyn hyfforddi Heddlu Dyfed-Powys. Mae'r Heddlu hefyd wedi cadarnhau y bydd yn sicrhau bod y fideo yn cael ei rannu a'i ddefnyddio'n ehangach wrth ddatblygu eu rhaglenni hyfforddi.

Mae'r fideo yn helpu i sicrhau bod swyddogion a staff yr heddlu yn cael safbwynt bywyd go iawn o farn diodesfwyr am y gwasanaeth plismona.

Panel Sicrhau Ansawdd

Yn ystod 2022, adolygodd Panel Sicrwydd Ansawdd y Comisiynydd achosion o stelcio ac aflonyddu ar ddau achlysur. Gofynnwyd iddynt ystyried prydlondeb yr ymateb cychwynnol a'r ymchwiliad; a gynhaliwyd asesiadau risg; pe bai cynlluniau diogelu yn cael eu datblygu; a gafodd gorchmynion sifil eu hystyried; a lefel yr oruchwyliaeth sy'n bresennol yn yr achosion.

Bydd adroddiadau'r Panel Sicrwydd Ansawdd, sy'n cynnwys ymateb yr Heddlu i'w canfyddiadau, ar gael ar wefan SCHTh.²⁶

Roedd gwaith craffu aelodau'r panel yn rhagflaenu'r adolygiad hwn, felly nid oeddent yn edrych yn fanwl ar y defnydd o orchmynion sifil ond gofynnwyd yn syml iddynt nodi a oedd tystiolaeth o fewn y System Rheoli Troseddau bod gorchmynion sifil yn cael ei ystyried. Nododd aelodau'r panel dystiolaeth o ddefnyddio gorchmynion sifil mewn un yn unig o'r 24 o achosion a adolygwyd.

Ni ellir gwarantu y byddai ymyriadau sifil wedi bod yn addas ar gyfer pob achos. Fodd bynnag, **mae SCHTh yn argymhell bod yr Heddlu yn sicrhau bod holl ystyriaethau ymyriadau megis gorchmynion sifil yn cael eu nodi gan swyddogion yn y System Rheoli Troseddau, p'un a ydynt yn cael eu symud ymlaen ar y pwynt hwnnw ai peidio. Dylai hyn gynnwys pan fydd achosion yn cael eu trafod mewn Cyfarfodydd Rheoli Dyddiol.** Mae hyn nid yn unig yn rhoi sicrwydd bod swyddogion yn ystyried yr opsiynau ataliol pwysig hyn, ond hefyd mae'n darparu'r wybodaeth berthnasol i'r holl swyddogion eraill sy'n ymwneud â/neu sy'n adolygu'r achos.

---

²⁶ <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/cy/y-swyddfa/cynlluniau-gwirfoddoli/panel-sicrhau-ansawdd/>

Prosesau Rheoli Troseddwy

Isod, nodir nifer o opsiynau rheoli troseddwy sydd ar gael i swyddogion ymchwilio.

Uned Rheoli Troseddwy

Mae sawl maes rheoli troseddwy wedi'u hymgorffori dan ymbarél Uned Rheoli Troseddwy Heddlu Dyfed-Powys: Rheoli Troseddwy Integredig, Rheoli Troseddwy Rhyw neu Dreisgar, Trefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Diogelu'r Cyhoedd, Rheoli Troseddwy Ifanc, a Swyddogion Cam-drin Domestig.

Rheoli Troseddwy Integredig

Ym mis Gorffennaf 2021, cyflwynwyd Strategaeth Rheoli Troseddwy Integredig Troseddau yn y Gymdogaeth²⁷ ledled Cymru a Lloegr. Mae'r Strategaeth newydd yn darparu dull rheoli troseddwy integredig sy'n seiliedig ar dystiolaeth o fynd i'r afael â throseddau a'i achosion, a gall pob heddlu deilwra eu dull gweithredu i ddiwallu anghenion lleol.

Nod cyffredinol rhaglen Rheoli Troseddwy Integredig Heddlu Dyfed-Powys - dull cydgysylltiedig o reoli unigolion, yw lleihau aildroseddu, cefnogi adsefydlu ac amddiffyn y cyhoedd rhag niwed. Ei nod yw sicrhau bod llai o droseddwy yn cwmpo drwy fylchau'r system cyfiawnder troseddol ac annog adsefydlu. Rhoddir sylw i anghenion troseddegol, a chyfeirir troseddwy a reolir trwy Reoli Troseddwy Integredig at wasanaethau a fydd yn cefnogi ymatal rhag gweithgarwch troseddol pellach.

Mae Rheoli Troseddwy Integredig yn rhoi troseddwy yng nghanol fforwm aml-asiantaeth, sy'n cynnwys Heddlu Dyfed-Powys, Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi, a phartneriaid eraill. Mae troseddwy sy'n addas ar gyfer Rheoli Troseddwy Integredig yn cael eu trafod mewn cyfarfodydd wythnosol.

Mae pedwar tîm Rheoli Troseddwy Integredig ardal blismona leol, sy'n asesu troseddwy o dan dair carfan benodol:

- Rheoli Troseddwy Integredig Sefydlog: Mae hyn yn cynnwys rheoli troseddwy troseddau meddiangar, megis byrgleriaeth, lladrad a dwyn oddi ar y person.
- Rheoli Troseddwy Integredig Hyblyg: Mae'n caniatáu rheoli troseddwy risg uchel o droseddau nad ydynt yn feddiannol.
- Dim Rheoli Troseddwy Integredig: Rheoli troseddwy sy'n peri'r risg uchaf o niwed uniongyrchol i'n cymunedau, gan gynnwys stelcio a chyflawnwyr trais domestig.

Pan nodir bod troseddwr sy'n stelcio yn risg uchel, trwy gwblhau Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu, caiff hyn ei ddwyn i sylw'r tîm Rheoli Troseddwy Integredig a fydd yn arwain ar reoli'r troseddwr drwy'r ymchwiliad. Os yw troseddwr yn destun

---

27

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/942145/neighborhood-crime-iom-strategy.pdf

Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio, bydd yn cael ei reoli gan y tîm Rheoli Troseddwy'r Integredig.

Mae Rheoli Troseddwy'r Integredig hefyd yn ymwneud â meysydd eraill o reoli troseddwy'r megis y defnydd o fonitro electronig a'r Cynllun Dargyfeirio Troseddwy'r.

Rheoli Troseddwy'r Rhyw neu Dreisgar

Mae swyddogion Rheoli Troseddwy'r Rhyw neu Dreisgar yr Heddlu wedi'u hyfforddi'n benodol mewn ymateb i, a rheoli troseddwy'r rhyw neu dreisgar. Eu prif rôl yw sicrhau bod troseddwy'r rhyw cofrestredig sy'n destun Gorchymynion Atal Niwed Rhywiol yn cael eu rheoli'n gadarn. Maent hefyd yn monitro ac yn goruchwyllo troseddwy'r y nodwyd eu bod yn Bersonau a Allai fod yn Beryglus, a'r rhai sy'n destun Gorchymynion Atal Troseddau Difrifol, Gorchymynion Risg Rhywiol Dros Dro, a Gorchymynion Amddiffyn rhag Stelcio.

Bydd troseddwy'r stelcio felly yn cael eu rheoli trwy MOSOVO os ydynt hefyd wedi cyflawni troseddau rhywiol neu dreisgar.

Trefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Diogelu'r Cyhoedd

Mae'r risgiau a achosir gan droseddwy'r rhyw a threisgar, ac eraill sy'n peri risg difrifol i'r cyhoedd yn cael eu hasesu a'u rheoli drwy Drefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Diogelu'r Cyhoedd ²⁸. Mae'n fecanwaith y mae asiantaethau yn ei ddefnyddio i gyflawni eu dyletswyddau statudol ac amddiffyn y cyhoedd mewn modd cydgysylltiedig.

Yn lleol, mae Heddlu Dyfed-Powys a Gwasanaeth Carchardai a Phrawf Ei Mawrhydi yn gweithio gyda'i gilydd, ynghyd ag asiantaethau eraill, i ddiogelu'r cyhoedd trwy reoli'r risgiau a berir gan droseddwy'r sy'n byw yn y gymuned.

Unwaith y bydd troseddwy'r wedi'u nodi, mae asesiadau risg wedi'u cwblhau, caiff Cynlluniau Rheoli Risg eu creu ar gyfer pob troseddwr, a chaiff adnoddau eu canolbwyntio ar fonitro a goruchwyllo'r troseddwy'r hyn.

Cynhelir cyfarfodydd Trefniadau Amlasiantaethol ar gyfer Diogelu'r Cyhoedd rheolaidd i drafod troseddwy'r unigol, sy'n cynnwys ystyried y mesurau sydd eu hangen o fewn y Cynllun Rheoli Risg o dan y pedwar piler o oruchwyllo, monitro a rheoli, ymyriadau a thriniaeth a diogelwch dioddefwyr.

Gwahoddir Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio yr Heddlu i ymuno â chyfarfodydd am stelcio a chyflawnwyr cam-drin domestig.

Swyddogion Cam-drin Domestig

Mae Swyddogion Cam-drin Domestig Heddlu Dyfed-Powys yn adolygu'r holl ddigwyddiadau cam-drin domestig a adroddir i'r Heddlu. Wrth ystyried bod gan 65% o'r holl achosion o stelcio elfen cam-drin domestig y llynedd, mae'n arfer cyffredin i Swyddogion Cam-drin Domestig adolygu achosion o stelcio. Mae Swyddogion Cam-

---

²⁸ <https://www.gov.uk/government/publications/multi-agency-public-protection-arrangements-mappa-guidance>

drin Domestig yn darparu cyngor diogelu i ddioddefwyr stelcio trwy gwblhau asesiadau risg.

Uned Asesu Risg Eilaidd

Mae'r Uned Asesu Risg Eilaidd yn rhan o Hyb Bregusrwydd yr Heddlu, sy'n cynnwys tîm o swyddogion sy'n arbenigo ac yn brofiadol wrth nodi risg mewn achosion o gam-drin domestig a stelcio. Swyddogaeth graidd y tîm yw nodi ac adolygu'r holl achosion cam-drin domestig sy'n risg uchel, yn ailadrodd digwyddiadau ac sy'n golygu dwysau. Cynhelir adolygiad manwl o amgylchiadau'r achos, a gwneir penderfyniad ynghylch a oes angen trafod yr achos mewn cyfarfod aml-asiantaeth. Yna dyrennir camau gweithredu i leihau'r risg a berir gan y cyflawnwr.

Mae troseddau stelcio sydd ag elfen o gam-drin domestig yn cael eu hadolygu hefyd er mwyn hysbysu'r swyddog ymchwilio am atgyfeiriadau posibl i raglenni cyflawnwyr, lle mae'n debygol na fydd unrhyw gamau pellach yn deillio o ganlyniad yr ymchwiliad.

Gorchmynion Sifil, Hysbysiadau ac Amodau Mechnïaeth

Gellir cymhwyso nifer o wahanol ymyriadau, gorchmynion sifil/hysbysiadau ac amodau mewn achosion o stelcio ac aflonyddu er mwyn helpu i reoli troseddwy'r:

1. Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig
2. Gorchmynion Diogelu Trais Domestig
3. Gorchmynion Peidio ag Ymyrryd
4. Gorchmynion Diogelu rhag Stelcio
5. Gorchmynion Ataliol
6. Amodau mechnïaeth

Mae SCHTh wedi cael gwybod bod ystyried gorchmynion bellach yn rhan annatod o'r Cyfarfodydd Rheoli Dyddiol a gynhelir gan yr Heddlu fel y cam ymyrryd cyntaf. Maent hefyd yn cael eu hystyried mewn unrhyw adolygiad eilaidd o'r achos ac unrhyw gyfarfodydd aml-asiantaeth a gynhelir.

Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig

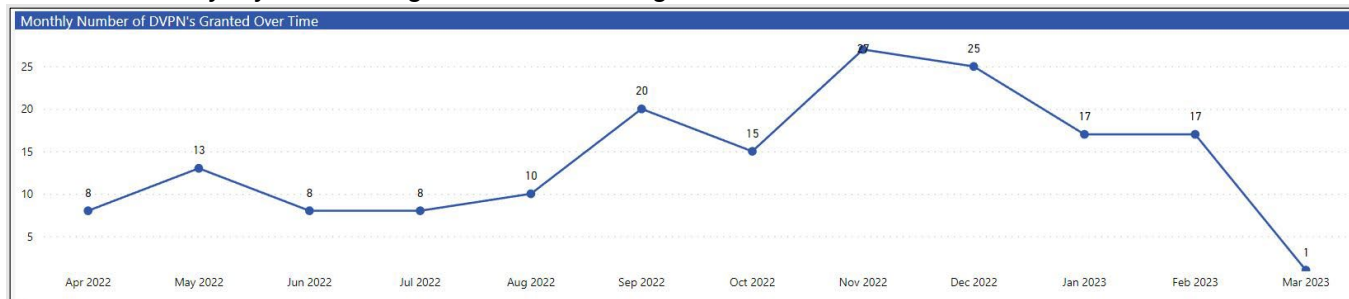
*"Hysbysiad brys rhag ymyrryd a throi allan yw Hysbysiad Diogelu Trais Domestig y gall yr heddlu ei roi, wrth roi sylw i ddigwyddiad cam-drin domestig, i gyflawnwr."*²⁹Mae Hysbysiad o'r fath yn rhoi cymorth ar unwaith i ddioddefwr. Os cyflwynir Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig, rhaid i'r heddlu gyflwyno cais i'r Llys Ynadon am Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig o fewn 48 awr.

---

²⁹ <https://www.gov.uk/government/publications/domestic-violence-protection-orders/domestic-violence-protection-notices-dvpns-and-domestic-violence-protection-orders-dvpos-guidance-sections-24-33-crime-and-security-act-2010>

Graff 7: Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig wedi'u caniatáu

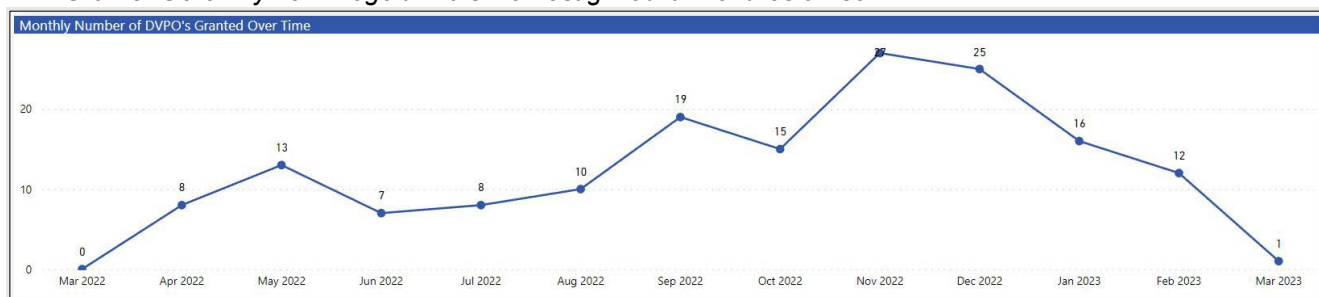
Ffynhonnell: Power BI 08/03/2023 (dyna pam y gostyngiad aruthrol ar gyfer mis Mawrth 2023)

Mae'r Graff yn dangos cynnydd cyffredinol yn y defnydd o Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig, er bod ffigurau misol wedi gostwng ar ôl Rhagfyr 2022. Sylwch fod y ffigurau hyn yn ymwneud â Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig y gwnaed cais amdanynt ac a ganiatawyd yn unig.

Gorchmynion Diogelu Trais Domestig

“Mae Gorchmynion Diogelu Trais Domestig yn orchymyn sifil sy'n llenwi “bwlch” o ran darparu amddiffyniad i ddiodeffwyr trwy alluogi'r heddlu a'r llysoedd ynadon i roi mesurau amddiffynnol ar waith yn syth ar ôl digwyddiad trais domestig lle nad oes digon o dystiolaeth i gyhuddo cyflawnwr a darparu amddiffyniad i ddiodeffwr trwy amodau mechnïaeth.”³⁰

Graff 8: Gorchmynion Diogelu Trais Domestig wedi'u rhoi dros amser

Ffynhonnell: Power BI 08/03/2023 (Sylwer bod y data hwn wedi'i dynnu ar 8 Mawrth 2023, a dyna pam y gostyngiad aruthrol ar gyfer mis Mawrth 2023.)

Fel gyda Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig mae'r graff uchod yn dangos cynnydd cyffredinol yn y defnydd o Orchmynion Diogelu Trais Domestig, hyd at fis Rhagfyr 2022. Sylwch fod y ffigurau hyn yn ymwneud â Gorchmynion Diogelu Trais Domestig y gwnaed cais amdanynt ac a ganiatawyd yn unig.

Roedd y data ar gyfer Hysbysiad Diogelu Trais Domestig a Gorchmynion Diogelu Trais Domestig a ganiatawyd ar gael yn rhwydd ar Ddangosfwrdd Perfformiad yr Heddlu, Power BI. Yn anffodus, nid oedd data tebyg ar gael yn hawdd ar gyfer Gorchmynion Peidio ag Ymyrryd na Gorchmynion Atal. Cedwir data ar Orchmynion Rhag Ymyrryd gan y Llysoedd, tra nad oedd data ar Orchmynion Atal ar gael ar systemau'r Heddlu.

³⁰ <https://www.gov.uk/government/publications/domestic-violence-protection-orders/domestic-violence-protection-notices-dvpns-and-domestic-violence-protection-orders-dvpos-guidance-sections-24-33-crime-and-security-act-2010>

Fodd bynnag, roedd data ar Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio ar gael trwy gais uniongyrchol i adran Gwasanaethau Cyfreithiol yr Heddlu.

Mae SCHTh yn argymhell bod yr Heddlu yn ehangu ei Ddangosfyrddau Perfformiad i alluogi craffu agosach ar y cais a thorri gorchmynion sifil.

Bydd hyn yn sicrhau bod y defnydd o orchmynion sifil a'r achosion o dorri rheolau yn cael eu monitro'n agosach ac yn darparu data i wella perfformiad lle bo angen. Mae SCHTh wedi cael gwybod bod yr Heddlu yn bwriadu sefydlu swydd newydd Swyddog Gorchmynion Sifil, a ddylai gynorthwyo gyda hyn.

Gorchmynion Peidio ag Ymyrryd

Mae Gorchmyn Rhag Ymyrryd *“yn amddiffyn person a enwir rhag ymddygiad penodol gan gamdriniwr, a all gynnwys gwahardd y camdriniwr rhag defnyddio neu fygwth trais corfforol, bygwth, aflonyddu neu boeni, cyfathrebu â'r person a enwir, a chyfarwyddo neu annog eraill i wneud yr uchod ar eu rhan.”*³¹

Gorchmynion Ataliol

Gellir cymhwysu Gorchmynion Atal os ceir collfarn neu ryddfarn. *“Bwriad y gorchmynion hyn yw bod yn ataliol ac amddiffynnol. Yr egwyddor arweiniol yw bod yn rhaid bod angen y gorchmyn i amddiffyn person neu bersonau. Felly mae gorchmyn atal yn ataliol, nid yn gosbol.”*³²

Gorchmynion Diogelu rhag Stelcio

Mae Deddf Amddiffyn rhag Stelcio 2019, a ddaeth i rym ym mis Ionawr 2020, yn caniatáu i heddluoedd wneud cais i Lysoedd Ynadon am Orchmyn Amddiffyn rhag Stelcio sifil. O fewn cais, *“gall yr heddlu ofyn am waharddiadau a/neu ofynion i amddiffyn y dioddefwr rhag y risg o stelcio”*³³.

*“Gall y gorchmyn gael ei wneud am gyfnod penodol neu hyd nes y gwneir gorchmyn pellach. Pan bennir cyfnod penodol yn y gorchmyn, rhaid iddo fod am gyfnod o ddwy flynedd o leiaf. Gellir pennu cyfnodau gwahanol mewn perthynas â gwahanol waharddiadau neu ofynion yn nhelerau'r gorchmyn, yn dibynnu ar yr amgylchiadau.”*³⁴

Enghreiffiau o waharddiadau a mesurau ataliol a osodir ar y troseddwr yw peidio â mynd i mewn i leoliadau penodol, peidio â chysylltu â'r dioddefwr mewn unrhyw fodd, a pheidio â chadw golwg ar y dioddefwr. Gall Gorchmyn Diogelu rhag Stelcio hefyd gynnwys gofynion cadarnhaol megis mynychu rhaglen ymyrraeth cyflawnwyr neu gael asesiad iechyd meddwl.

---

³¹ <https://www.college.police.uk/guidance/violence-against-women-and-girls-toolkit/protective-measures-and-civil-orders>

³² <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/restraining-orders>

³³ <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/stalking-protection-orders>

³⁴ <https://www.gov.uk/government/publications/management-information-stalking-protection-orders/review-of-stalking-protection-orders-accessible-version>

Mae Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn *“galluogi ymyrraeth gynnar gan yr heddlu, cyn euogfarn, i fynd i’r afael ag ymddygiadau stelcio cyn iddynt waethygu neu ymwreiddio, trwy osod cyfyngiadau a/neu ofynion cadarnhaol ar gyflawnwyr.”*

Mae'r ymadroddion *“ymyrraeth gynnar gan yr heddlu”* a *“mynd i’r afael ag ymddygiad stelcio cyn iddynt waethygu”* yn allweddol. Pwysleisiodd yr Athro Jane Monckton-Smith, mewn trafodaeth â staff o SCHTh, bwysigrwydd ystyried Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio cyn gynted ag y bydd achos stelcio yn cael ei nodi gan swyddogion neu'r dioddefwyr eu hunain. Dywedodd yr Athro fod trafodaethau ynghylch Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn digwydd yn rhy aml o lawer yn ddiweddarach, *“pan fydd pethau’n mynd yn ddigon drwg.”* Mae Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn arf ar gyfer rheoli pobl obsesiynol a dylid eu hystyried yn rheolaidd ar y cam cynharaf posibl, nid dim ond yn yr achosion mwyaf eithafol.

Mae'r canllawiau hyn yn cyd-fynd ag Argymhelliad 3 a nodir gan y Swyddfa Gartref, sef bod Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio bob amser yn cael eu hystyried mewn achosion o stelcio³⁵. Mynegwyd hyn i'r Prif Gwnstabl gan y Gweinidog Diogelu ym mis Chwefror 2023.

Yn yr un modd â gorchmynion sifil eraill, mae Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio sy'n ymwneud ag achos ag elfen o gam-drin domestig yn cael eu hystyried mewn Cyfarfodydd Rheoli Dyddiol fel ymyriad cyntaf. Cânt eu hystyried hefyd yn ystod unrhyw adolygiad eilaidd o'r achos a chyfarfodydd aml-asiantaeth a gynhelir. Mae hyn yn wahanol mewn achosion nad ydynt yn ymwneud â cham-drin domestig. I ddechrau, dylai'r swyddog sy'n ymchwilio i'r achos i ddechrau ystyried Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio, fel y dylai'r Swyddog Cam-drin Domestig wrth gwblhau'r Asesu Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu. Yn olaf, bydd y Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio yn adolygu achosion o stelcio, i asesu a yw unrhyw gyfleoedd ar gyfer Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio wedi'u colli.

Mae SCHTh wedi cael gwybod bod y trothwy ar gyfer sicrhau Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn uchel iawn. Mae'n hanfodol felly bod swyddogion yn ystyried yr holl orchmynion sifil sydd ar gael i ddiogelu'r dioddefwr ac atal aildroseddu.

Mae SCHTh yn argymhell bod Heddlu Dyfed-Powys yn cael sicrwydd bod swyddogion ymchwilio yn ystyried defnyddio ystod o ymyriadau, gan gynnwys gorchmynion sifil, fel rhan o'u strategaethau rheoli cyflawnwyr ac ar y cam cynharaf posibl o ymchwiliad.

Ar 26 Ionawr 2023, cyhoeddodd y Swyddfa Gartref ei data a'i chanfyddiadau diweddaraf ar y defnydd o Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio ledled Cymru a Lloegr rhwng Chwefror a Rhagfyr 2021.³⁶ Yn gyffredinol, canfuwyd bod nifer y ceisiadau am Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio wedi cynyddu, ond bod gwahaniaeth mawr rhwng

³⁵ <https://www.gov.uk/government/publications/management-information-stalking-protection-orders/review-of-stalking-protection-orders-accessible-version#recommendations>

³⁶ <https://www.gov.uk/government/publications/management-information-stalking-protection-orders/review-of-stalking-protection-orders-accessible-version>

heddluoedd. Heddlu Metropolitan a Sussex a wnaeth y nifer fwyaf o geisiadau (106 a 36 yn y drefn honno) er enghraifft, tra bod 28 o heddluoedd wedi cyflwyno llai na 5 cais yn un am Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.

Roedd gwybodaeth a ddarparwyd gan adran Gwasanaethau Cyfreithiol yr Heddlu yn dangos bod pedwar Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio ac un Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio dros dro wedi'u caniatáu ar draws ardal Dyfed-Powys yn ystod 2021/22, tra bod 5 cais yn aflwyddiannus. Yn ystod 2022/23, dim ond 1 Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio a roddwyd. Bu 6 chais yn aflwyddiannus.

Dywedodd yr adran Gwasanaethau Cyfreithiol fod ceisiadau'n aflwyddiannus oherwydd na chyflawnwyd y meini prawf ar gyfer Gorchymynion Amddiffyn rhag Stelcio a bod ffeiliau'n cael eu cau pan na dderbyniwyd unrhyw wybodaeth bellach na chyfarwyddiadau gan y swyddogion ymchwilio.

Ar adeg ysgrifennu'r adran hon o'r adroddiad (Mawrth 2023), roedd gan Heddlu Dyfed-Powys 7 Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio gweithredol, y rhoddwyd 5 ohonynt ar waith ar ôl Rhagfyr 2021, ac felly ni fyddent wedi'u cynnwys yn nata'r Swyddfa Gartref a gyhoeddwyd ym mis Ionawr 2023.

Bu staff o SCHTh yn craffu ar y Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio i asesu prydlondeb yr ystyriaeth gychwynnol o Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio a'i chymhwysiad, tymor y Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio, ac a oedd y cyflawnwr sy'n gysylltiedig â'r Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio yn cael ei fonitro'n effeithiol.

Amseroldeb

O ran pa mor fuan i ymchwiliad yr ystyriwyd Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio i ddechrau, roedd y canfyddiadau'n amrywio. Yn galonogol, mewn achos stelcio gydag elfen o gam-drin domestig lle roedd y troseddwr eisoes wedi torri Gorchymynion Diogelu Trais Domestig, cysylltwyd â'r dioddefwr i drafod Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio ddeuddydd yn unig ar ôl iddo gysylltu â'r heddlu.

Ystyriwyd Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio ar ôl 10 niwrnod mewn un achos, yn dilyn awgrym gan yr Uned Rheoli Troseddwr. Mewn achosion eraill, cymerodd 20 niwrnod, un mis a dau fis. Mae'r achos olaf, er ei fod yn cymryd mwy o amser i ystyried Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio, yn cael ei amlygu fel arfer gorau gan SCHTh: Pwysleisiodd y goruchwyliwr sut y gallai Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio orfodi amodau megis mynychu'r Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd ac ymgysylltu â gwasanaethau iechyd meddwl ochr yn ochr â gwaharddiadau.

Mewn achos arall, cynghorodd Swyddog Cam-drin Domestig y swyddog ymchwilio i ystyried Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio 3 mis ar ôl cyswllt â'r heddlu. Ystyriwyd gorchymynion sifil eraill yn gyntaf mewn achos gwahanol, gyda Gorchymyn Atal yn cael ei ganiatáu, gan ohirio'r cais am Orchymyn Amddiffyn rhag Stelcio.

Roedd hyd yr amser rhwng cyswllt cychwynnol â'r heddlu a chaniatáu Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio hefyd yn amrywio ar draws yr achosion a ystyriwyd.

Caniatawyd pump o'r saith o fewn 4-6 mis. Yn un o'r achosion hyn, rhoddwyd Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio dros dro chwe mis ar ôl i'r dioddefwr gysylltu â'r heddlu a rhoddwyd Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio sylweddol ar waith 3 mis yn ddiweddarach. Mae'r achos hwn yn dangos arfer gorau, gan ei bod yn amlwg bod camau wedi'u cymryd i atal ailddosedd ac amddiffyn y dioddefwr, er gwaethaf diffyg cefnogaeth gan y dioddefwr.

Mae gweddill yr achosion wedi'u lleoli ar wahanol begynau'r raddfa. Mewn un achos, roedd yr amser rhwng cyswllt â'r heddlu a'r Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio yn cael ei ganiatáu yn llai na 4 wythnos. Yn yr achos arall cysylltwyd â'r heddlu ym mis Mawrth 2021 a chaniatawyd Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio 17 mis yn ddiweddarach. Nid oedd y dioddefwr yn dymuno darparu datganiad na symud ymlaen i achos llys ond gofynnodd am Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio. Roedd anawsterau tystiolaethol a lesteiriodd ymchwiliad a arweiniwyd gan dystiolaeth. Cafodd y ddau ffactor hyn effaith ar y cais Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio.

Tymor y Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio

Caniatawyd tri o'r Gorchymynion Amddiffyn rhag Stelcio a ystyriwyd am gyfnod o ddwy flynedd, a chaniatawyd dau am gyfnod o bum mlynedd.

Rhoddwyd un Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio ar waith am ddeng mlynedd, tra bod yr un olaf yn 'amhendant.'

Mae'n amlwg y gall Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio fod ar waith ers cryn amser ac felly mae'n bwysig bod yr Heddlu'n monitro troseddwr sy'n destun Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio yn effeithiol.

Monitro Troseddwr

Er mwyn cael syniad o werth y Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio hyn, pa mor effeithiol y maent yn gweithio, a sut mae'r troseddwr yn cael eu rheoli, cyrchodd SCHTh system gudd-wybodaeth Mynegai Prif Enwol (PNI) yr Heddlu. Mae'r system yn caniatáu i droseddau a gyflawnwyd yn ardal Dyfed-Powys gael eu hadolygu yn erbyn enw'r troseddwr, i weld a yw'r troseddwr wedi cyflawni troseddau pellach sy'n gysylltiedig â'r un dioddefwr, neu droseddau tebyg eu natur.

Nid oedd gan dri o'r saith troseddwr a oedd yn destun y Gorchymynion Amddiffyn rhag Stelcio a ystyriwyd unrhyw droseddau pellach yn erbyn eu henwau ar PNI. Nid yw un o'r troseddwr hyn yn byw yn ardal yr Heddlu. Mae un arall yn parhau yn y carchar, ar ôl cael ei arestio am dorri amodau Gorchymynion Diogelu Trais Domestig.

Ar gyfer y troseddwr sy'n weddill, mae PNI yn dynodi troseddau stelcio pellach mewn tri achos. O'r rhain, roedd dau droseddwr wedi cyflawni troseddau stelcio pellach yn erbyn yr un dioddefwr. Roedd un o'r troseddwr hyn wedi torri Gorchymyn Peidio ag Ymyrryd ac wedi anfon cyfathrebiadau maleisus at y dioddefwr. Canlyniadau'r rhain oedd Canlyniad 16 (*Nid yw'r dioddefwr yn cefnogi (neu mae wedi tynnu cefnogaeth yn ôl) - y sawl a amheuir a enwir*) a Chanlyniad 21 (*Ymchwiliad pellach i gefnogi*

gweithredu ffurfiol nad yw er budd y cyhoedd - penderfyniad yr heddlu) yn y drefn honno. Mae'n amlwg bod ymddygiad stelcio y cyflawnwr hwn yn erbyn y dioddefwr wedi parhau ac nad oedd gorchmynion sifil yn ataliad. Roedd angen i'r troseddwr hwn gael ei reoli'n effeithiol gan yr Heddlu er mwyn atal ei ymddygiad rhag gwaethygu ymhellach.

Aeth un troseddwr ymlaen i stelcio dioddefwr gwahanol. Roedd y troseddwr olaf a oedd yn destun Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio wedi cyflawni troseddau amrywiol yn erbyn gwahanol ddiodesddefwyr.

Mae hyn yn codi'r cwestiwn a yw Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn ddigon o ataliad rhag aildroseddu, yn ogystal ag effeithiolrwydd sut mae cyflawnwyr yn cael eu monitro tra'u bod yn destun Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.

Fel y soniwyd eisoes, mae SCHTh yn ymwybodol o sefydlu swydd newydd Swyddog Gorchmynion Sifil. Y gobaith yw y bydd hyn yn helpu i fonitro troseddwr sy'n destun gorchmynion sifil. **Mae SCHTh yn argymhell bod recriwtio i rôl y Swyddog Gorchmynion Sifil yn cael ei flaenoriaethu. Dylai datblygu proses i fonitro troseddwr sy'n ddarostyngedig i bob gorchymyn sifil fod yn un o ffocws cychwynnol y rôl.**

Amodau Mechnïaeth

Pan fydd troseddwr yn cael ei ryddhau o ddalfa'r heddlu yn aros am wrandawriad llys/treial (ar ôl cyhuddo), neu tra bod yr ymchwiliad yn parhau (cyn cyhuddo), efallai y bydd yn rhaid iddo gytuno i amodau mechnïaeth. Gall y rhain gynnwys:

- byw mewn cyfeiriad penodol;
- peidio â chysylltu â phobl benodol;
- rhoi eu pasbort i'r heddlu fel na allant adael y DU;
- adrodd i orsaf heddlu ar amseroedd y cytunwyd arnynt ³⁷.

Mewn rhai achosion, er mwyn diogelu'r dioddefwr ac atal aildroseddu, gellir ceisio gorchymyn sifil ochr yn ochr ag amodau mechnïaeth. Gall hyn ddigwydd pan fydd penderfyniad cyhuddo yn annhebygol o gael ei fodloni o fewn terfynau amser carcharu.

Rheoli Gorchmynion Sifil

Mae SCHTh wedi cael gwybod bod arweinydd VAWG yr Heddlu wedi cwblhau Adolygiad Cam-drin Domestig ym mis Chwefror 2023 yn canolbwyntio ar ymchwilio, diogelu a rheoli troseddwr. Roedd yr adolygiad yn cynnwys rheoli gorchmynion sifil ac yn nodi'r broses reoli bresennol a'r opsiynau ar gyfer gwella yn y dyfodol.

Pwysleisiodd yr adolygiad nad yw rheolaeth gorchmynion sifil yn symlach nac yn gyson. Mae rhai gorchmynion sifil, megis Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn cael eu rheoli o fewn yr Uned Rheoli Troseddwr, tra bod eraill, fel Gorchmynion Diogelu Trais Domestig yn cael eu rheoli ar lefel ardal blismona leol. Unwaith y bydd

---

³⁷ <https://www.gov.uk/charged-crime/bail>

gorchymyn yn cael ei gymhwyso, nid oes ystorfa ganolog i fonitro a rheoli pynciau'r gorchymyn. Y swyddogion ymchwilio a'r Timau Plismona Bro sy'n delio â'r rhai sydd y tu allan i gylch gorchwyl yr Uned Rheoli Troseddwr.

Mae'r adolygiad hefyd yn cyfeirio at gynnydd a ragwelir mewn rheoli troseddwr dros y pum mlynedd nesaf gyda'r ffocws ar droseddwr Trais yn Erbyn Menywod a Merched, treisio a throseddau rhywiol difrifol eraill, a cham-drin domestig. Disgwylir i hyn arwain at waith ychwanegol i'r Uned Rheoli Troseddwr a'r rhai sy'n rheoli gorchymynion sifil ar draws ardal yr Heddlu.

Roedd yr adolygiad yn cynnig datblygu a gweithredu proses a fydd yn sicrhau bod gorchymynion sifil yn cael eu monitro i sicrhau'r amddiffyniad mwyaf posibl i'r dioddefwr a chymunedau lleol. Mae proses glir wedi'i nodi yn yr adolygiad, gan nodi'r gwahanol gamau a phwy ddylai gymryd perchnogaeth ar bob cam. Bydd fforymau cuddwybodaeth lleol yn cael eu defnyddio i nodi swyddog neu adran ddynodedig i oruchwylio'r gwaith o reoli'r gorchymyn sifil, gan gyflawni tasgau fel:

- canfod a oedd rhaglen cyflawnwyr wedi'i chwblhau;
- cysylltu o bryd i'w gilydd â'r dioddefwr i ganfod a fu unrhyw doriadau o'r gorchymyn sifil;
- sicrhau bod unrhyw berthnasoedd newydd y mae'r troseddwr yn ymrwymo iddynt yn cael eu hystyried ar gyfer unrhyw ddatgeliadau, megis Cyfraith Clare³⁸.

Byddai proses fel yr uchod yn galonogol, gan fod gorchymynion sifil yn gallu para sawl blwyddyn weithiau, ac mae'n bwysig eu bod yn cael eu monitro drwy gydol eu cyfnod. Yn wir, mae gan un o'r Gorchymynion Amddiffyn rhag Stelcio a adolygwyd uchod dymor *amhenodol* ac mae angen monitro agos, parhaus.

Byddai'r dull hwn hefyd yn unol ag adran 34 o'r Gofyniad Plismona Strategol (SPR) 2023 newydd, sy'n nodi bod yn rhaid i heddluoedd "*gynnal y gallu i ymateb i bob trosedd Trais yn Erbyn Menywod a Merched [...] ac yng nghyd-destun blaenoriaethau lleol, dylai swyddogion a staff allu asesu i ba raddau y mae angen iddynt:*

*c. gwneud defnydd o'r fframwaith deddfwriaethol presennol, gan gynnwys ystyried y defnydd o orchymynion sifil ataliol (gan gynnwys gorchymynion interim), i amddiffyn dioddefwyr ac ymyrryd yn gynnar. Mae hyn yn cynnwys ystyried a allai unrhyw un o'r canlynol fod yn briodol: gorchymynion diogelu megis gorchymynion risg rhywiol, gorchymynion atal niwed rhywiol, hysbysiadau amddiffyn trais domestig, gorchymynion amddiffyn trais domestig, gorchymynion amddiffyn rhag stelcio, gorchymynion amddiffyn anffurfio organau cenhedlu benywod, gorchymynion amddiffyn priodas dan orfod, ac a yw'r cynllun datgelu trais domestig, hefyd yn hysbys, a elwir hefyd yn "Cyfraith Clare", y gellid ei chymhwyso."*³⁹

³⁸ Mae Cyfraith Clare yn galluogi'r heddlu i ddatgelu gwybodaeth i ddiodeffwr neu ddiodeffwr posibl cam-drin domestig am droseddu treisgar neu gamdriniol blaenorol eu partner neu gynbartner - <https://www.gov.uk/government/publications/domestic-abuse-bill-2020-factsheets/domestic-violence-disclosure-scheme-factsheet>

³⁹ Tudalen 15 ac 16 [20230223_Plismona Strategol Gofyniad V1.2 - OS.pdf \(cyhoeddi.gwasanaeth.gov.uk\)](#)

Mae SCHTh felly'n argymhell bod yr Heddlu yn ystyried gweithredu'r prosesau i reoli gorchmynion sifil, fel yr argymhellwyd gan arweinydd Trais yn Erbyn Menywod a Merched yn Heddlu yn yr Adolygiad o Gam-drin Domestig.

Torri Amodau Mechniaeth, Gorchmynion Sifil a Hysbysiadau

Mae adran 34d o'r Gofyniad Plismona Strategol yn nodi bod yn rhaid i swyddogion a staff *“ymchwilio i achosion o dorri gorchmynion sifil, gan wneud defnydd llawn o'r ystod o offer sydd ar gael, i reoli risg ac i leihau niwed.”*⁴⁰

Mae achosion o dorri amodau mechniaeth, gorchmynion sifil a hysbysiadau yn digwydd yn ardal Dyfed-Powys, fel y dangosir yn y graffiau sy'n dilyn. Mae staff SCHTh hefyd wedi gweld tystiolaeth o hyn trwy eu hapsamplu o achosion o stelcio ac aflonyddu, a amlygir yn ddiweddarach yn yr adroddiad hwn.

Mae'r graddau yr eir i'r afael â thoriadau yn effeithio ar ba mor effeithiol y rheolir cyflawnwyr, ac yn ei dro, pa mor dda y caiff dioddefwyr eu diogelu.

Nododd Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Fawrhydi hwn fel maes o bryder yn eu hadroddiad yn 2019 *'Stelcio ac aflonyddu: Arolygiad o Heddlu Sussex a gomisiynwyd gan y comisiynydd heddlu a throsteddu, a diweddariad ar argymhellion cenedlaethol yn adroddiad Arolygiaeth Cwnstabiliaeth a Gwasanaethau Tân ac Achub Ei Mawrhydi yn 2017'*: *“Rydym yn pryderu bod heddluoedd yn ymdrin â thorri gorchmynion ar eu pen eu hunain, ac nad ydynt yn cydnabod nac yn mynd i'r afael yn briodol â'r patrymau ehangach o erledigaeth. O ganlyniad, efallai na fydd heddluoedd yn asesu'r risgiau i rai dioddefwyr yn ddigonol, ac efallai na fyddant yn ymchwilio ac erlyn achosion yn briodol.”*⁴¹

Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi cydnabod bod hwn yn faes y mae angen rhagor o waith arno.

Lle torrwyd naill ai Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig neu Orchmynion Diogelu Trais Domestig, mae gan yr Heddlu ddyletswydd i remandio'r troseddwr yn y ddalfa a dod ag ef gerbron Llys Ynadon.⁴²

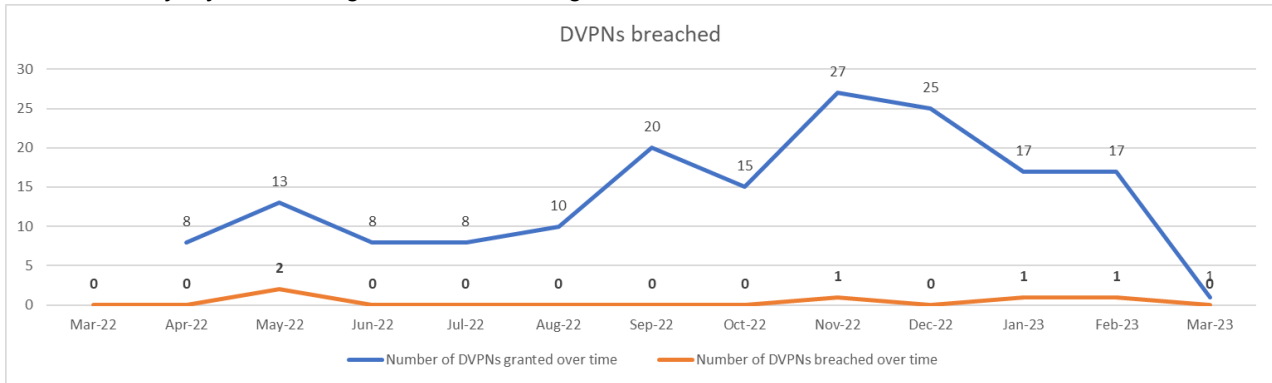
⁴⁰ Tudalen 16 [20230223_Plismona Strategol_Gofyniad_V1.2_-_OS.pdf \(cyhoeddi.gwasanaeth.gov.uk\)](#)

⁴¹ Tudalen 17 <https://www.sussex-pcc.gov.uk/media/4087/stalking-and-harassment-inspection-sussex-police-april-2019.pdf>

⁴² <https://www.gov.uk/government/publications/domestic-violence-protection-orders/domestic-violence-protection-notices-dvpns-and-domestic-violence-protection-orders-dvpos-guidance-sections-24-33-crime-and-security-act-2010#:~:text=4.10%20Breach%20of%20a%20DVPN,from%20the%20time%20of%20arrest.>

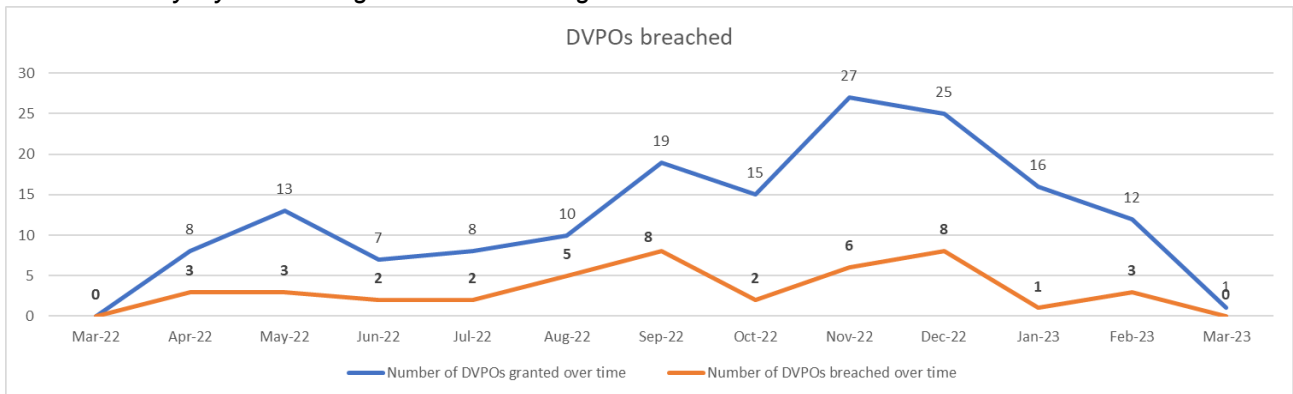
Graff 9: Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig wedi'u caniatáu a'u torri

Ffynhonnell: Power BI 08/03/2023

Mae nifer yr Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig a dorwyd yn eithaf isel o gymharu â'r niferoedd a gyhoeddwyd. Y nifer uchaf o doriadau a gofnodwyd mewn un mis oedd 2 (Mai 2022).

Graff 10: Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig wedi'u caniatáu a'u torri

Ffynhonnell: Power BI 08/03/2023

Cyhoeddwyd nifer uchel o orchmynion ym mis Tachwedd a mis Rhagfyr 2022, gyda 6 ac 8 toriad wedi'u cofnodi yn y drefn honno.

Fel gyda'r data ar gyfer Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig a Gorchmynion Diogelu Trais Domestig a ganiatawyd, roedd y data ar gyfer Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig a Gorchmynion Diogelu Trais Domestig a dorwyd ar gael yn rhwydd ar Ddangosfwrdd Perfformiad yr Heddlu, Power BI. Yn anffodus, nid oedd data tebyg ar gael yn hawdd am dorri Gorchmynion Atal Ymyrryd, Gorchmynion Atal neu Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.

Fodd bynnag, mae torri Gorchmynion Peidio ag Ymyrryd, Gorchmynion Atal a Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio hefyd yn droseddau ac felly cânt eu cofnodi yn erbyn manylion troseddwr ar systemau'r heddlu.

“Mae gan yr heddlu bŵer arestio lle mae gan swyddog sail resymol dros gredu bod amodau a osodwyd ar [...] fod mechnïaeth wedi'i dorri.”⁴³ Os yw'n achos o dorri mechnïaeth cyn cyhuddo, gall swyddogion arestio'r troseddwr a'i ddychwelyd i'r

⁴³ <https://www.cps.gov.uk/legal-guidance/bail>

ddalffa, ond ar hyn o bryd, nid yw trosedd wedi'i chyflawni. Mae achos o dorri amodau mechnïaeth cyn cyhuddo wedi'i nodi ar gofnod dalffa gwreiddiol y troseddwr ac ni fyddai'n ymddangos ar systemau'r Heddlu wrth chwilio am hanes troseddwr.

Mae achosion o dorri amodau mechnïaeth ar ôl cyhuddo yn drosedd ac felly cânt eu cofnodi yn erbyn manylion troseddwr ar systemau'r heddlu.

Mae SCHTh wedi cael ei hysbysu nad yw data ar bob achos o dorri amodau mechnïaeth ar gael yn rhwydd oherwydd y gwahaniaeth hwn yn y ffordd yr ymdrinnir ag achosion o dorri amodau mechnïaeth cyn ac ar ôl cyhuddo. Rhaid i swyddogion wirio nifer o systemau i nodi achosion o dorri amodau.

Mae'r gwahaniaeth yn y modd y cofnodir achosion o dorri rheolau, a lle mae'r wybodaeth ar gael, yn cryfhau argymhelliad SCHTh i'r Heddlu ystyried sut y gellir datblygu eu Dangosfyrddau Perfformiad i alluogi craffu agosach ar y cais a thorri gorchmynion sifil fel y rhain.

Mae'n bwysig bod y darlun ehangach yn cael ei ystyried wrth edrych ar hanes troseddu cyflawnwr a phatrymau ymddygiad, yn enwedig wrth iddynt ddiystyru amodau gorchmynion sifil neu fechnïaeth.

Bydd dyfodiad y ⁴⁴ system rheoli cofnodion Niche yn gwella gallu'r Heddlu i ystyried y darlun ehangach yn effeithiol, ond nid yw'r Pecyn Rheoli Troseddwr Niche wedi'i sefydlu eto ar gyfer Heddlu Dyfed-Powys. Ar hyn o bryd, gellir ychwanegu baneri at gofnod troseddwr i ddangos ei fod wedi torri gorchmynion sifil.

Mae hyn yn welliant, ond mae'n bwysig bod yr Heddlu yn cymryd camau pellach i wella'r mater hwn wrth aros i'r Pecyn Rheoli Troseddwr Niche gael ei weithredu.

Byddai mynediad cynnar at wybodaeth o'r fath a'i hystyried o fudd i'r swyddog ymchwilio wrth asesu'r risg y mae'r cyflawnwr yn ei pheri ac wrth ystyried y prosesau rheoli troseddwr a diogelu dioddefwyr mwyaf effeithiol i'w mabwysiadu. Os nad oes gan swyddog ymchwilio fynediad at batrwm ehangach llawn o ymddygiad, efallai na fydd yr ymyriadau a diogelu dioddefwyr y maent yn eu cychwyn mor effeithiol.

Amlygwyd pwysigrwydd ymchwilio ac ymdrin ag achosion o dorri mesurau atal, megis hysbysiadau a gorchmynion, hefyd gan yr Athro Jane Monckton-Smith mewn trafodaeth â staff SCHTh.

Dysgu gan yr Athro Jane Monckton-Smith

Pwysleisiodd yr Athro y bydd toriad nad yw'n cael ei drin yn dda yn gam yn ôl yn adferiad y dioddefwr ac yn annog y sawl a ddrwgdybir i barhau â'i weithgarwch troseddol: *"Mae toriad yn doriad, ac mae'n rhaid i chi weithredu arno, neu mae'r person obsesiynol yn mynd i barhau i weithredu yn y ffordd honno."*

O ystyried yr uchod, ceisiodd staff SCHTh ddod o hyd i wybodaeth am achosion blaenorol o dorri amodau gorchmynion sifil ac amodau mechnïaeth cyflawnwr yn yr

---

⁴⁴ <https://nicherms.com/region/uk/>

achosion a oedd yn gysylltiedig â'r ymarfer hapsamplu. Nodwyd nad oes un lleoliad penodol ar systemau'r Heddlu lle gellir dod o hyd i'r wybodaeth hon yn hawdd. Mae'r toriadau sy'n arwain at drosedd gofnodadwy yn cael eu cofnodi ar Gyfrifiadur Cenedlaethol yr Heddlu, a gellir cyrchu'r wybodaeth ar PNi.

Fodd bynnag, nid yw unrhyw doriad nad yw'n gyfystyr â throredd gofnodadwy, megis torri mechnïaeth cyn cyhuddo, ar gael ar y system hon. Mae toriadau nad ydynt yn gyfystyr â throredd yr un mor bwysig i'w hystyried â thoriadau, wrth ystyried ymddygiad cyflawnwr yn y gorffennol. Fel y pwysleisiwyd gan yr Athro Jane Monckton-Smith, mae toriad yn doriad.

Mae SCHTh yn argymhell bod Heddlu Dyfed-Powys yn cael ei sicrhau y gall swyddogion ymchwilio gael mynediad hawdd at gofnod cyflawn o hanes troseddwr o dorri amodau ar y cam cynharaf posibl o ymchwiliad.

Byddai'r dull hwn hefyd yn cynorthwyo Heddlu Dyfed-Powys i fynd â thoriadau i'r llys yn llwyddiannus. Byddai cofnod cyflawn hygyrch o'r holl doriadau yn pwysleisio pwysigrwydd y llys yn ystyried toriad cyfredol, yn unol ag achosion blaenorol.

Dyweddodd yr Athro Jane Monckton-Smith y gallai'r ffordd y mae Gwasanaeth Llysoedd a Thriwlynlysoedd Ei Mawrhydi (GLITEM) yn ystyried achosion o dorri amodau hefyd gael effaith ar sut y gall yr heddlu ymateb iddynt. Roedd yr Athro yn pryderu, yn lle ystyried pam fod y toriad yn bwysig, h.y., ei fod yn dystiolaeth o ymddygiad obsesiynol, mae'r Llysoedd yn canolbwyntio'n llwyr ar natur yr achos unigol o dorri amodau.

Mae Heddlu Dyfed-Powys hefyd wedi tynnu sylw at y pryder hwn yn eu trafodaethau gyda SCHTh. Roedd yr Heddlu'n bryderus ynghylch pa mor anhyblyg y mae GLITEM yn cymhwyso eu hegwyddorion arweiniol yn unol â natur y toriad. O ganlyniad i'r pryder hwn, mae'r Heddlu, ynghyd â'r Cyngorydd Rhanbarthol ar gyfer Partneriaeth Trais yn Erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Canolbarth a Gorllewin Cymru a Chyfarwyddwr Comisiynu a Phartneriaethau'r Comisiynydd Heddlu a Throredd, â GLITEM i gynnig ac annog hyfforddiant ymwybyddiaeth ar y mater. Yn anffodus, cafwyd gwrthwynebiad i'r awgrym hwn, gyda GLITEM yn tynnu sylw at bwysigrwydd cynnal annibyniaeth farnwrol yn ogystal ag amhleidioldeb mewn unrhyw hyfforddiant a ddarperir.

Mae SCHTh yn argymhell bod GLITEM yn ystyried hyfforddiant annibynnol i wella dealltwriaeth a gwybodaeth barnwyr o arwyddocâd torri gorchmynion sifil.

Dylid bwrw ymlaen â'r cam hwn mewn cydweithrediad â'r Partneriaeth VAWDASV, gwasanaethau a gomisiynir, dioddefwyr a goroewyr. Byddai hyn yn sicrhau bod effaith penderfyniadau'r llysoedd ar ddiodeffwyr yn cael ei deall yn llawn.

Myfyrion ar y Rhaglen Berthnasoedd

Yn adran '[Plismona Stelcio ac Aflonyddu - Blaenoriaeth](#)' o'r adroddiad hwn, darparwyd manylion am y rhaglen uchod, y gellir cyfeirio cyflawnwyr stelcio ac aflonyddu ati.

Dyweddodd Cydgysylltydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio yr Heddlu wrth SCHTh eu bod wedi goruchwyllo ugain o atgyfeiriadau i'r Cynllun, gyda phedwar atgyfeiriad yn cael eu gwneud hyd yn hyn yn 2023. Roedd dau atgyfeiriad pellach yn cael eu sicrhau ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn⁴⁵.

Roedd saith cyflawnwr wedi cwblhau'r Rhaglen ar adeg ysgrifennu hwn, ac roedd nifer yn parhau i ymgysylltu. Tynnodd tri chyflawnwr yn ôl o'r Rhaglen, ac roedd un atgyfeiriad wedi'i ohirio wrth aros am achos troseddol.

Bellach gellir gosod ymgysylltiad â'r Rhaglen yn orfodol, drwy amodau o fewn Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio. Mae pedwar cyflawnwr wedi ymgysylltu â'r Rhaglen o ganlyniad uniongyrchol i amod Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.

Ar hyn o bryd nid yw Heddlu Dyfed-Powys yn monitro cyflawnwyr ar ôl iddynt gwblhau'r Rhaglen i asesu a ydynt yn mynd ymlaen i aildroseddu.

Mae SCHTh yn argymhell bod ystyriaeth yn cael ei rhoi i fwy o weithgarwch dilynol a monitro unwaith y bydd ymyriadau, fel y Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd, wedi'u cwblhau.

Mae hyn yn unol â'r argymhelliad a gyflwynwyd yn Adolygiad Cam-drin Domestig Arweinydd yr Heddlu Trais yn Erbyn Menywod a Merched y cyfeiriwyd ato yn gynharach yn yr adran hon.

Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr

Mae Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr yr Heddlu yn rhoi rhestr i Heddlu Dyfed-Powys o'r cyflawnwyr sy'n peri'r risg fwyaf o fewn cymunedau lleol, ar draws gwahanol fathau o droseddau. Mae'n caniatáu i gyflawnwyr risg uchel a chyfresol gael eu nodi a'u monitro, gan asesu ymyriadau addas. Mae cyflawnwyr stelcio yn ymddangos ar y rhestr Blaenoriaethu.

Mae'r Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr yn defnyddio Mynegai Niwed Troseddau Caergrawnt⁴⁶ i sgorio ac asesu difrifoldeb niwed trosedd i ddiodefwyr. Mae'r Mynegai Niwed Troseddau yn mesur pa mor niweidiol yw gwahanol droseddau yn gymesur ag eraill, gan ychwanegu mwy o bwysau at droseddau mwy niweidiol. *“Yn ymarferol, gall mabwysiadu mynegai niwed ganiatáu targedu'r lleoedd â'r niwed mwyaf, y troseddwyr mwyaf niweidiol, y diodefwyr sydd wedi'u niweidio fwyaf, a gall helpu i adnabod diodefwyr-droseddwyr.”*

Er bod Heddlu Dyfed-Powys wedi mabwysiadu'r Mynegai Niwed wrth ddatblygu'r Teclyn mewnl hwn, maent wedi gallu golygu rhai meini prawf i roi cyfrif am flaenoriaethau a materion lleol. Er enghraifft, mae'r meini prawf sgorio ar gyfer stelcio wedi'u golygu i sicrhau bod cyflawnwyr stelcio risg uchel yn ymddangos yn uwch i fyny'r rhestr flaenoriaethu.

---

⁴⁵ 23/03/2023

⁴⁶ <https://www.crim.cam.ac.uk/research/thecambridgecrimeharmindex>

Mae'r Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr ar gael ar hyn o bryd i swyddogion yn Sir Benfro ar sail prawf. Bydd ar gael yn fuan ar draws ardal yr Heddlu. Fodd bynnag, gyda dyfodiad Niche, bydd angen gwneud gwaith i sicrhau bod yr Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr yn gydnaws â'r system newydd.

Mae SCHTh yn argymhell y dylai gwaith i wreiddio'r Offeryn Blaenoriaethu Cyflawnwyr o fewn Niche gael ei flaenoriaethu gan yr Heddlu, er mwyn cynnal ffocws ar y prosiect hanfodol hwn.

Clinigau Stelcio Seicolegydd

Yn 2022, cyflwynodd yr Heddlu Glinigau Stelcio lle mae seicolegydd yn cyfarfod â Chydlynnydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio yr Heddlu, y Ditectif Arolygydd o Hyb Diogelu'r Cyhoedd a Swyddogion Cam-drin Domestig i drafod achosion penodol. Mae tri chlinig wedi'u cynnal ers ei gyflwyno, ac adolygwyd wyth cyflawnwr.

Hyfforddiant ar Stelcio ac Aflonyddu

Mae ymchwilio i achosion o stelcio ac aflonyddu a rheoli'r cyflawnwyr dan sylw yn effeithiol yn gofyn am wybodaeth a dealltwriaeth fanwl o'r troseddau hyn, seicoleg y cyflawnwyr a dulliau rheoli cyflawnwyr.

Mae Adran 34 Gofyniad Plismona Strategol 2023 yn nodi: *“Dylai heddluoedd gynnal y gallu i ymateb i bob trosedd Trais yn Erbyn Menywod a Merched gan gynnwys trwy gael swyddogion a staff sydd wedi'u hyfforddi'n briodol.”*⁴⁷

Er mwyn asesu'n annibynnol pa mor gymwys yw swyddogion Heddlu Dyfed-Powys o ran ymchwilio i achosion o stelcio ac aflonyddu a rheoli cyflawnwyr stelcio ac aflonyddu, gofynnwyd i Dîm Dysgu a Datblygu Heddlu Dyfed-Powys roi manylion yr holl hyfforddiant sy'n ymwneud â stelcio ac aflonyddu a ddarparwyd i swyddogion a staff.

Fframwaith Cymwysterau Addysg Plismona

Mae myfyrwyr ar y Fframwaith Cymwysterau Addysg Plismona gyda Heddlu Dyfed-Powys yn cael mewnbwn ar y canlynol:

- Deddf Diogelu rhag Stelcio 2019, y troseddau o stelcio ac aflonyddu a'u gorgyffwrdd posibl, fel rhan o'u dysgu ar ddeddfwriaeth a chanllawiau sy'n gysylltiedig â phlismona 'diogelu'r cyhoedd;
- mathau posibl o gam-drin/niwed, gan gynnwys cam-drin sy'n gysylltiedig â digidol, fel rhan o'u dysgu ar ehangder digwyddiadau cam-drin;
- cyngor i atal erledigaeth, fel rhan o'u dealltwriaeth o'r effaith y gall cam-drin ei chael ar ddiodefwr;
- nodi'r risg o stelcio ac aflonyddu, fel rhan o'u dysgu am weithredu fel ymatebwr cyntaf i ddigwyddiad nad yw'n gysylltiedig;
- *“Arfer da wrth ymateb i achosion o stelcio neu aflonyddu ac ymchwilio iddynt,”* fel rhan o'u dysgu ar gymryd camau cychwynnol priodol wrth ymateb i ddigwyddiad diogelu'r cyhoedd. Holodd SCHTh sut olwg oedd ar 'arfer da' yn yr addysgu hwn, a darparwyd rhagor o fanylion am y cynnwys:
  - Neilltuir pythefnos yn amserlen Fframwaith Cymwysterau Addysg Plismona i gwmpasu pob agwedd ar 'fod yn agored i niwed,' a oedd yn cynnwys stelcio ac aflonyddu, cam-drin domestig ac ymddygiad sy'n rheoli ac yn gorfodi.
  - Rhoddir y diffiniadau allweddol a'r ddeddfwriaeth i fyfyrwyr.
  - Darperir esboniadau ynghylch pa ddulliau y dylai swyddogion eu hystyried ar gyfer rheoli ymddygiad troseddwyr ar ôl euogfarnau, trwy gyfrwng Gorchmynion a Hysbysiadau.
  - Gwelir rhaglen ddogfen fer ar achos Alice Ruggles⁴⁸, a gofynnir i fyfyrwyr drafod beth ddylai eu barn a'u hymatebion fod ar y cam hwnnw o adrodd am ddiodefwr.

⁴⁷ Tudalen 15: [20230223 Plismona Strategol Gofyniad V1.2 - OS.pdf \(cyhoeddi.gwasanaeth.gov.uk\)](#)

⁴⁸ Cafodd Alice Ruggles ei llofruddio yn 2016, yn ddim ond 24 oed, gan gyn-gariad yn dilyn ymgyrch ddi-baid o stelcio. <https://alicerugglestrust.org/>

- Mae hyn wedi'i wreiddio ymhellach yn y wers 'Awr Aur' o ran meddylfryd ymchwiliol a pha mor hanfodol yw hi i osgoi colli tystiolaeth a chyfleoedd.
- Mae'r myfyrwyr yn edrych ar y gwahanol fathau gwahanol o stelcwyr, ochr yn ochr ag ystyriaeth o ganllawiau stelcio neu aflonyddu gan y Coleg Plismona⁴⁹. Maent yn ystyried sut y dylent ymateb i sicrhau ymateb effeithiol i adroddiadau o stelcio neu aflonyddu, pa wybodaeth sydd ei hangen ar gyfer yr asesiad risg ac unrhyw gyngor diogelwch digidol y dylid ei roi i ddioddefwyr.
- Mae myfyrwyr yn ystyried yr hyn y dylai swyddogion ei wneud mewn lleoliad, yn ogystal â chasglu tystiolaeth wrth ymdrin â throseddau o'r fath o ymddygiad sefydlog, obsesiynol, digroeso ac ailadroddus.
- Darperir deunydd dysgu ychwanegol i bob swyddog dan hyfforddiant, megis y coflyfr 'FOUR', Paladin⁵⁰ a manylion cymorth allanol eraill, ynghyd â thafleuni diogelu ac enghraifft o gynllun diogelu cynhwysfawr.
- Diben gorchmynion amddiffyn – Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig a Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio, fel rhan o'u dealltwriaeth a'u defnydd o'r gyfraith, polisi a chanllawiau wrth drin dioddefwyr a thystion. Holodd SCHTh pa wybodaeth y mae swyddogion myfyrwyr yn ei chael am y rhain, h.y., a ydynt yn cael eu cynghori pryd y dylent ystyried gwneud cais am orchmynion o'r fath am y tro cyntaf. Darparwyd manylion pellach:
  - Dull effeithiol o reoli'r sawl a ddrwgdybir gan ddefnyddio gwaharddiadau ac yn ogystal â gosod gofynion cadarnhaol.
  - Y pwrpas a phwy ddylai dderbyn Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.
  - Sut i gael Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio a pha mor hir y maent yn para.
  - Sut maen nhw'n gwybod bod Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn bodoli.
  - Beth i'w wneud os caiff Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio ei dorri.
  - Mae myfyrwyr hefyd yn cael mewnbwn gan y Gwasanaethau Cyfreithiol yn ymwneud â gorchmynion sifil, gan gynnwys Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio.

Adnoddau Mewnwyd yr Heddlu

Mae adnoddau hyfforddi ar gyfer swyddogion a staff ar gael ar dudalen fewnwyd yr Heddlu:

- Canllawiau Cam-drin Domestig i Gydweithwyr Rheng Flaen – Fideo yn amlygu'r ymateb y mae angen i swyddogion ei roi i ddioddefwyr Cam-drin Domestig, Stelcio ac Aflonyddu gan ddefnyddio'r acronym 'SERVICE': O'r ymchwiliad cychwynnol hyd at ôl-ofal dioddefwyr.
- Rhaglen Stelcio ac Aflonyddu:
  - Safon Genedlaethol Cofnodi Troseddau – Cwrs ymddygiad

⁴⁹ [Stelcio neu aflonyddu: Cyngor i ymatebwyr yr heddlu, derbynwyr galwadau rheoli cyswllt a chwestiynau sgrinio stelcio \(college.police.uk\)](http://www.collegepolice.uk)

⁵⁰ [Paladin – Gwasanaeth Eiriolaeth Stelcio Cenedlaethol \(paladinservice.co.uk\)](http://www.paladinservice.co.uk)

- Wythnos Genedlaethol Ymwybyddiaeth o Stelcio 2022 Neges y dioddefwr i HDP – mae dioddefwr stelcio yn annerch swyddogion yn y fideo hwn yn aelod o Fforwm Ymgysylltu â Dioddefwyr Dyfed-Powys
- Podlediad Gorchmynion Diogelu rhag Stelcio
- Stelcio: Cyflwyniad gan yr Athro Clive Ruggles (tad Alice Ruggles)

Cwrs Ymchwilwyr PIP 2

Bydd pob Ditectif sy'n mynychu Cwrs Ymchwilwyr PIP 2⁵¹ yn derbyn mewnbwn ar stelcio ac aflonyddu, sy'n cynnwys yr angen i ystyried cyngor ymchwiliol cynnar mewn ymchwiliadau o'r fath, yn ogystal â Rhestr Wirio Casglu Tystiolaeth Cyd-gyngor Cenedlaethol Prif Swyddogion yr Heddlu a Gwasanaeth Erllyn y Goron.

Stelcio a'r Asesiad Cynnydd Risg Dynladdiad

Yn 2022, cyflwynodd yr Athro Jane Monckton-Smith o Brifysgol Swydd Gaerloyw fewnbynnau hyfforddi ar stelcio a'r amserlen dynladdiadau i Swyddogion Cam-drin Domestig, swyddogion yr Uned Ymchwilio Lleol, a thua 150 o swyddogion rheng flaen, yn Heddlu Dyfed-Powys. Mae ffocws yr hyfforddiant yn defnyddio ffyrdd newydd o fesur risg, gan edrych ar lefel yr obsesiwn y cyflawnwyr a'r amser y maent yn ei fuddsoddi'n ddyddiol yn eu hymgyrch stelcio. Mynychodd 183 o swyddogion y mewnbynnau hyn yn gyffredinol. Fel rhan o Bartneriaeth Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Canolbarth a Gorllewin Cymru, mae swyddogion a phartneriaid Heddlu Dyfed-Powys wedi gallu mynychu hyfforddiant ymwybyddiaeth stelcio ar-lein ychwanegol a ddarparwyd gan yr Athro Monckton-Smith. Yn [Erthygl Newyddion y BBC](#), dywedodd Ditectif Brif Arolygydd o Heddlu Dyfed-Powys fod yr hyfforddiant “*wedi arwain at gynnydd yn nifer y troseddau stelcio a gorchmynion amddiffyn rhag stelcio a gyhoeddwyd*”, yn ogystal â hysbysu peilot ymyrraeth cyflawnwyr.

Hyfforddiant Rhanbarthol yr Heddlu

Mae tîm Dysgu a Datblygu'r Heddlu yn darparu hyfforddiant adrannol yn rheolaidd i swyddogion hyd at ac yn cynnwys rheng Arolygydd ar bynciau a nodir gan brif swyddogion.

Yn 2018, rhoddodd prif swyddogion gyfarwyddyd y dylai'r hyfforddiant adrannol ganolbwyntio ar 'fod yn agored i niwed', gan gynnwys stelcio ac aflonyddu. Dangoswyd fideos o fewnbynnau gan arbenigwyr pwnc i swyddogion a chymerwyd rhan mewn sesiwn cwestiwn ac ateb.

Yn 2022, roedd hyfforddiant yn cynnwys mewnbwn ehangach ar gam-drin domestig a stelcio, gan ganolbwyntio ar ddau faes pobl hŷn a seiber-stelcio. Cafwyd mewnbwn ar y Ddeddf Cam-drin Domestig hefyd.

⁵¹ “Mae Ymchwilydd PIP 2 yn defnyddio ystod o ddulliau ymchwiliol priodol i gasglu deunydd, gan roi'r dioddefwr yng nghanol yr holl gamau gweithredu a phenderfyniadau, i ymchwilio'n ddiogel ac yn effeithiol i droseddau difrifol a chymhleth gyda'r bwriad o sicrhau canlyniad priodol ar gyfer yr ymchwiliad hwnnw.”
<https://profdev.college.police.uk/professional-profile/investigator-pip2/>

Hyfforddiant Asesu Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu

Yn 2020 a 2022, mynychodd Swyddogion Cam-drin Domestig a swyddogion o'r Uned Asesu Risg Eilaidd hyfforddiant ar Asesu Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu. Mae SCHTh wedi cael gwybod y bydd trydedd sesiwn yn cael ei chynnal yn 2023.

Domestic Abuse (DA) Matters (Mae Cam-drin Domestig yn Bwysig)

Mae'r hyfforddiant hwn yn helpu swyddogion i adnabod arwyddion cynnar cam-drin domestig a deall y tactegau a ddefnyddir gan gyflawnwyr. Fe'i cynlluniwyd ar gyfer ymatebwyr cyntaf i gam-drin domestig, sy'n cynnwys swyddogion heddlu rheng flaen, Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu, staff desg flaen mewn gorsafoedd heddlu, Swyddogion Cam-drin Domestig, a'r rhai sy'n delio â galwadau yng nghanolfan alwadau'r Heddlu.

Mae SCHTh wedi cael gwybod bod stelcio ac aflonyddu wedi'u gwreiddio drwy gydol yr hyfforddiant hwn.

Cyflwynwyd hyfforddiant Ymatebwyr Cyntaf ddiwethaf yn yr Heddlu ym mis Gorffennaf 2019. Mae 530 o swyddogion wedi'u hyfforddi ar hyn o bryd. Rhoddwyd y dewis i'r rhai a fynychodd dderbyn hyfforddiant ychwanegol i ddod yn 'Hyrwyddwr Pwysigrwydd Cam-drin Domestig'. Cyflwynwyd yr hyfforddiant hwn ddiwethaf yn yr Heddlu ym mis Medi 2019. Ar hyn o bryd mae 38 Hyrwyddwr Pwysigrwydd Cam-drin Domestig yn yr Heddlu.

Mae SCHTh wedi cael gwybod bod hyfforddiant DA Matters wedi'i gynnwys yng nghynllun hyfforddi 2023/24 ar gyfer yr Heddlu ac y bydd yn cael ei ddarparu ar y cyd â Chynghorwyr Trais Domestig Annibynnol.

Adnoddau Hyfforddiant y Coleg Plismona

Mae'r holl staff gweithredol yn cael eu cyfeirio gan yr Heddlu at ddysgu ychwanegol gofynnol ar wefan y Coleg Plismona: 'Stelcio neu Aflonyddu', sy'n darparu gwybodaeth am ddeddfwriaeth, sut i adnabod ac adnabod stelcio neu aflonyddu, yr effaith a gaiff ar ddiodefwr, y camau ymchwilio cyntaf, a beth i'w wneud unwaith y bydd stelcio neu aflonyddu wedi'i nodi.

Hyrwyddwyr Stelcio

Mae SCHTh wedi darganfod nad yw Hyrwyddwyr Stelcio yn cwblhau rhaglen hyfforddi ffurfiol yn benodol ar gyfer eu rôl.

Defnyddir amrywiaeth o gyfleoedd hyfforddi i sicrhau eu bod wedi derbyn y wybodaeth ddiweddaraf a chynghor arbenigol gwell ynghylch cam-drin domestig a stelcio. Roedd y rhain yn cynnwys hyfforddiant gyda'r Athro Jayne Monckton-Smith, hyfforddiant Materion Cam-drin Domestig a mewnbwn ar y Ddeddf Cam-drin Domestig newydd. Maent hefyd yn mynychu sesiynau 'Cinio a Dysgu' a chyfleoedd hyfforddi ad-hoc lleol a chenedlaethol.

Mae SCHTh wedi cael ei sicrhau, er bod gan bob swyddog rheng flaen ddealltwriaeth fanwl o'r drosedd gymhleth hon trwy hyfforddiant, bod Hyrwyddwyr Stelcio yn cael

hyfforddiant diweddarau mwy rheolaidd a mewnbwn i'w cynorthwyo yn eu rôl. Mae rhaglen ar gyfer Hyrwyddwyr Stelcio hefyd wedi'i datblygu'n ddiweddar, fel y nodwyd yn gynharach yn yr adroddiad hwn.

Ymgynghoriad Hyfforddiant yr Heddlu

Ym mis Mai/Mehefin 2022, gofynnwyd i swyddogion rheng flaen gwblhau arolwg i helpu'r Heddlu i ddeall yr anghenion hyfforddi i wella adnabyddiaeth gychwynnol swyddogion ac ymateb i gam-drin domestig, stelcio ac aflonyddu.

Mae SCHTh wedi cael gwybod am y canfyddiadau canlynol:

- Yn gyffredinol, teimlai ymatebwyr eu bod wedi cael hyfforddiant digonol i ymateb i gam-drin domestig, stelcio ac aflonyddu. Fodd bynnag, awgrymwyd nad oedd polisïau a newidiadau deddfwriaeth newydd yn y maes hwn yn cael eu hesbonio'n ddigonol na'u rhaedru i swyddogion rheng flaen.
- Teimlai ymatebwyr fod yr hyfforddiant yn cynnwys modiwlau ar-lein.
- Awgrymwyd y dylai hyfforddiant ymgorffori safbwyntiau a phrofiadau dioddefwyr. Cwblhawyd yr arolwg hwn cyn datblygu fideo Llais Dioddefwyr y Fforwm Ymgysylltu â Dioddefwyr, fel y manylir yn adran 'Blaenoriaeth Plismona Stelcio ac Aflonyddu' o'r adroddiad hwn. Mae'r fideo bellach wedi'i wreiddio yn hyfforddiant yr Heddlu ac mae'n cynnwys dioddefwyr cam-drin domestig a stelcio, a ddylai helpu i ddod â'r elfen hon o lais y dioddefwyr i hyfforddiant. Mae SCHTh yn bwriadu datblygu'r cysyniad hwn ymhellach a chynnwys mwy o ddiodeswyr a goroeswyr mewn hyfforddiant heddlu.

Yn yr un modd, cwblhawyd yr arolwg cyn Cynhadledd Cam-drin Domestig yr Heddlu a gynhaliwyd ym mis Tachwedd 2022 a nifer o sesiynau 'Cinio a Dysgu' a gynhaliwyd gan yr Heddlu a Phartneriaeth Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Canolbarth a Gorllewin Cymru. Clywodd y mynychwyr yn uniongyrchol gan oroeswyr stelcio, cam-drin domestig ac ymddygiad gorfodol a rheoli. **[Mewn unrhyw arolygon yn ymwneud â hyfforddiant a gynhelir yn fewnol yn y dyfodol, dylai Heddlu Dyfed-Powys geisio adborth penodol gan swyddogion ar gynnwys mewnbwn gan ddiodeswyr a goroeswyr mewn hyfforddiant.](#)**

- Yn eu hymatebion, cyfeiriodd llawer o swyddogion at ddryswch ynghylch y newidiadau i arferion cofnodi ar gyfer stelcio ac aflonyddu. Mae hyn yn atgyfnerthu penderfyniad diweddar yr Heddlu i adolygu'r Fenter Hyrwyddwr Stelcio.

Mae SCHTh wedi canfod bod nifer o fewnbwn hyfforddi gwahanol a dderbyniwyd gan swyddogion a staff Heddlu Dyfed-Powys yn ymdrin ag agweddau ar blismona stelcio ac aflonyddu, gyda ffocws pwysig ar ddiogelu'r diodeswyr. Mae sgiliau ymchwilio a rheoli ymddygiad troseddswyr yn bynciau yr ymdrinnir â hwy hefyd, gan edrych ar yr offer sydd ar gael iddynt a diben gorchmynion amddiffyn sifil ar gyfer yr olaf. Mae'n bwysig bod y negeseuon hyn yn parhau i gael eu cyflwyno drwy'r amrywiaeth o fecanweithiau hyfforddi, er mwyn sicrhau'r cyrhaeddiad ehangaf.

Dysgu o Ymgyrch Soteria Bluestone

Wedi'i lansio yn 2021, mae Ymgyrch Soteria Bluestone yn ymdrechu i drawsnewid ymateb yr heddlu i dreisio a throeddau rhywiol eraill (RASSO). Yng ngham cyntaf y prosiect, roedd heddluoedd 'braenaru' yn rhan o weithgareddau craffu dwys a arweiniwyd gan academyddion, gan edrych ar sut yr oedd yr heddluoedd hynny'n plismona RASSO.

Mae Heddlu Dyfed-Powys yn un o 14 o heddluoedd 'ehangu' sy'n rhan o ail gam yr Ymgyrch hon. Tua diwedd 2022, cwblhaodd yr Heddlu hunanasesiad o sut y maent yn plismona RASSO.

Ym mis Tachwedd, cafodd yr Heddlu ymweliad deuddydd gan dîm Op Soteria Bluestone Central, gyda nifer o staff a swyddogion Heddlu Dyfed-Powys, yn ogystal â phartneriaid, yn cymryd rhan mewn trafodaethau agored a gonest pwysig. Mynychodd y Comisiynydd y sesiwn ôl-drafod, lle cyflwynwyd trosolwg o'r canfyddiadau gan dîm Op Soteria. Cyflwynwyd adroddiad i Heddlu Dyfed-Powys ym mis Ionawr 2023, a rannwyd gyda SCHTh.

Ar ôl adolygu'r adborth a'r argymhellion ynddo, adlewyrchodd SCHTh a ellid cymhwyso rhywfaint o'r dysgu i blismona stelcio ac aflonyddu, yn benodol mewn perthynas â rheoli troseddwyd a gwrando ar ddiodefwyd.

Mae SCHTh yn argymhell bod yr Heddlu'n ystyried sut y gall dysgu o adroddiad Operation Soteria Bluestone fod yn berthnasol i blismona stelcio ac aflonyddu.

Gweithgaredd Hapsamplu Stelcio ac Aflonyddu

Achosion a Ystyriwyd

Archwiliwyd dau ddeg naw o achosion a ddosbarthwyd fel 'stelcio ac aflonyddu' o dan Reolau Cyfrif y Swyddfa Gartref fel rhan o ymarfer samplu hap a gynhaliwyd gan staff o SCHTh. Roedd y rhain yn cynnwys achosion o stelcio, ymddygiad rheoli a gorfodi, aflonyddu, cyfathrebu maleisus ac aflonyddu a waethygydd gan hiliaeth neu grefydd.

Yn eu hadolygiad o achosion, canolbwyntiodd staff SCHTh ar reoli troseddwyd, ac a oedd y prosesau rheoli a fabwysiadwyd yn sicrhau bod y dioddefwyr yn cael eu diogelu.

Cafodd yr achosion a ystyriwyd eu cofnodi gan Heddlu Dyfed-Powys rhwng Awst a Rhagfyr 2022, gyda'r mwyafrif o achosion wedi'u cofnodi yn chwarter olaf 2022 (Hydref-Rhagfyr).

Roedd mwyafrif yr achosion a ystyriwyd yn achosion stelcio, er mwyn caniatáu mwy o graffu ar reolaeth troseddwyd yn yr achosion hyn. Fel cymharydd, ystyriwyd hefyd niferoedd llai o achosion 'stelcio ac aflonyddu' eraill.

Wrth adolygu pob achos, gofynnwyd i staff SCHTh ystyried:

- pa brosesau rheoli troseddwyd a roddwyd ar waith;
- a roddwyd gwybod i'r dioddefwr am y prosesau hyn ac a gafodd ei ddiogelu o ganlyniad;
- mewn achosion lle'r oedd gorchmynion sifil, hysbysiadau neu amodau mechnïaeth wedi'u cymhwyso, a oedd y cyflawnwr wedi torri'r amodau ac os felly, sut y rheolwyd hyn;
- a geisiodd y swyddog ymchwilio gyngor a chefnogaeth gan arbenigwyr o fewn yr Heddlu, megis y Gwasanaethau Cyfreithiol (ar gyfer gorchmynion sifil) neu Hyrwyddwyr Stelcio;
- a oeddent wedi nodi unrhyw arfer da yn yr achos.

Canfyddiadau Hapsamplu

Prosesau rheoli troseddwyd

Trwy ystyried yr achosion, gwelodd SCHTh gyfeiriad cyfyngedig at y Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd.

Yn gadarnhaol, mewn dau achos, ychwanegwyd nodyn yn gofyn i'r swyddog ymchwilio gysylltu â Chydlynnydd Cynlluniau Cyflawnwyr Cam-drin Domestig a Stelcio yr Heddlu pe bai'r canlyniad yn 'ddim gweithredu pellach'. Roedd hyn er mwyn sicrhau bod addasrwydd y cyflawnwr ar gyfer y rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd yn cael ei ystyried.

Nid yw hyn wrth gwrs yn golygu na chafodd atgyfeiriad i'r Rhaglen ei ystyried mewn unrhyw un o'r achosion eraill, ond ni allai SCHTh fod yn sicr bod hyn wedi digwydd.

Felly, yn unol â'r argymhelliad i sicrhau bod holl ystyriaethau gorchmynion sifil yn cael eu nodi ar y System Rheoli Troseddau, **mae SCHTh hefyd yn argymhell bod yr Heddlu yn sicrhau bod yr holl ystyriaethau o ymyriadau megis y Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd yn cael eu cofnodi.** Mae hyn nid yn unig yn rhoi sicrwydd bod swyddogion yn ystyried yr opsiwn pwysig hwn, ond hefyd yn darparu'r wybodaeth berthnasol i'r holl swyddogion eraill sy'n gysylltiedig a/neu sy'n adolygu'r achos.

Nodwyd hefyd ddiffyg cyfeiriad at ystyried Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio. Pe bai swyddog wedi ystyried gwneud cais am Orchymyn Amddiffyn rhag Stelcio, nid oedd hyn yn cael ei gofnodi fel mater o drefn ar y cofnod troseddau. Unwaith eto, mae SCHTh yn cynghori y byddai hyn yn arfer gorau.

Nododd staff SCHTh ddefnydd rheolaidd a chyson o Op Manatee lle'r oedd troseddau stelcio yn gysylltiedig â cham-drin domestig. Op Manatee yw dull Heddlu Dyfed-Powys o symud ymlaen ag ymholiadau arestio ar gyfer rhai sydd o dan amheuaeth o droseddau cam-drin domestig. Os na chaiff rhywun a ddrwgdybir o gam-drin domestig ei ganfod o fewn 24 awr, caiff ei roi ar restr Op Manatee. Mae ymholiadau arestio ar gyfer troseddwr sy'n weddill yn cael eu tasgio ar ddechrau pob sifft. Mae cofnodion Op Manatee yn cael eu gwirio a'u profi gan Arolygwyr a chaiff unigolion risg canolig ac uchel eu codi mewn Cyfarfodydd Rheoli Dyddiol.

Mewn achos o aflonyddu ar sail hil neu grefydd, awdurdodwyd cyhoeddi Rhybuddiad Oedolyn gan yr Arolygydd yn dilyn ystyriaeth fanwl o'r achos, gydag amod yn cael ei gymhwyso i'r unigolyn beidio â chysylltu â'r dioddefwr. Nododd yr Arolygydd, "*Rwy'n fodlon bod rhoi Rhybuddiad Oedolyn yn gymesur ac yn gyfreithlon o dan yr amgylchiadau. Bwriad cyhoeddi Rhybuddiad Oedolyn yw i'r troseddwr newid ei ymddygiad ac atal unrhyw drosedd pellach.*" Mae cronfeydd data'r heddlu yn datgelu bod y Rhybudd Oedolyn wedi'i weinyddu ym mis Tachwedd 2022, a bod dwy drosedd trefn gyhoeddus arall yn ymwneud ag aflonyddu/aflonyddu wedi'u cofnodi yn erbyn y cyflawnwr ym mis Rhagfyr 2022. Byddai'n ymddangos felly fel pe na bai'r Rhybuddiad Oedolyn yn rhwystr effeithiol i droseddau'r cyflawnwr hwn.

Amlygodd un achos o stelcio broblem bosibl gyda hyd gorchymyn sifil a sut y byddai'r troseddwr yn cael ei fonitro drwy gydol yr amser. Arestiodd y sawl a ddrwgdybir am dorri gorchymyn, ond dywedodd y dioddefwr nad oedd am i'r gorchymyn bara mor hir â hynny. Roedd y dioddefwr wedi gwahodd y sawl a ddrwgdybir i bryd o fwyd teuluol, ac arestiodd yr unigolyn am hynny. Mae hyn yn codi amheuaeth a yw gorchmynion sifil yn cael eu hadolygu ar ôl cyfnod penodol i ganfod a ddylent fod yn eu lle o hyd. **Mae SCHTh yn argymhell bod yr Heddlu yn ystyried monitro ac adolygu gorchmynion sifil yn barhaus. Dylai adolygiadau o'r fath gynnwys barn y dioddefwr.**

Codwyd sawl mater gan staff SCHTh wrth iddynt ystyried achos stelcio gwahanol:

- Tra bod yr Heddlu yn cynnal ymholiadau am y drosedd stelcio, arestiodd y cyflawnwr am drosedd trefn gyhoeddus yn gysylltiedig â'r un dioddefwr. Cymhwyswyd amodau mechniaeth, a oedd yn cynnwys peidio â chysylltu â'r

dioddefwr, yn uniongyrchol nac yn anuniongyrchol, a pheidio â mynd at eiddo'r dioddefwr. Torrwyd yr amodau mechnïaeth hyn.

- Er bod y drosedd hon yn cael ei hymchwilio fel trosedd stelcio ar y system, anghytunodd Ditectif Ringyll a oedd yn adolygu'r achos a nododd ar y cofnod troseddau nad oedd yn stelcio. Mae'n ymddangos fel pe na bai'r categori trosedd wedi'i ddiwygio, a chafodd y cyflawnwr ei gyhuddo o stelcio, ynghyd â dwy drosedd arall. Nid yw nodiadau a gweithredoedd sy'n gwrth-ddweud ei gilydd yn cynorthwyo ymchwiliad effeithlon ac effeithiol.
- Gofynnodd y goruchwyliwr a adolygodd yr achos ar ôl yr adroddiad cychwynnol a oedd angen Gorchymyn Atal. Fis ar ôl yr adroddiad cychwynnol, cyflwynwyd cais i'r Gwasanaethau Cyfreithiol. Fodd bynnag, nid yw'n hysbys o'r ffeiliau achos a roddwyd y Gorchymyn.
- Nid oedd unrhyw gyfeiriad at y Rhaglen Myfyrio ar Berthnasoedd er gwaethaf yr ymddygiad stelcio, ac nid oedd tystiolaeth ychwaith i Orchymyn Amddiffyn rhag Stelcio gael ei ystyried.
- Mae'n werth nodi nad oes cofnodion trosedd pellach ar system yr Heddlu yn dilyn y cyhuddiadau a roddwyd ar y troseddwr.

Mewn achos arall, cafodd y troseddwr ei arestio llai na 24 awr ar ôl derbyn yr adroddiad. Ymhlith yr honiadau roedd cyfathrebu maleisus, stelcio, bygythiadau i achosi difrod a bygythiadau i ladd. Cafodd cais am Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig ei ddrafftio "*sicrhau, yn y sefyllfa annhebygol lle na chaiff cyhuddiad ei sicrhau, y bydd camau diogelu'n parhau i fod yn ei le ar gyfer y dioddefwr a'r teulu ifanc*". Mae SCHTh yn amlygu hyn fel arfer da mewn rheoli troseddwr a diogelu dioddefwr.

Diogelu dioddefwyr drwy reoli troseddwr

Roedd sawl achos yn cyfeirio at amodau mechnïaeth a nododd staff SCHTh ddull cyson o roi gwybod i ddioddefwyr am y cyfyngiadau a roddir ar droseddwr.

Yn yr un modd, roedd tystiolaeth bod dioddefwyr yn cael eu hysbysu am dorri'r amodau.

Torri gorchmynion sifil, rhybuddion ac amodau mechnïaeth

Codwyd pryderon gan staff SCHTh yn dilyn adolygiad o achos o stelcio lle'r oedd y cofnod troseddau yn nodi, "[...] *dyma'r toriad cyntaf ac o'r herwydd, nid oes unrhyw gwrs o ymddygiad eto*". Yn y cofnod troseddau dim ond 5 niwrnod yn ddiweddarach, mae'r swyddog ymchwilio yn diweddarau y bydd yn cyfweld â'r troseddwr "*am y gyfres o doriadau sydd wedi digwydd*". Mae hyn yn peri pryder ac yn amlygu pwysigrwydd cydnabod difrifoldeb toriad, hyd yn oed os hyn yw'r "*toriad cyntaf*." Fel yr eglurwyd yn flaenorol, mae'r Athro Jane Monckton-Smith yn cynghori mai toriadau yw'r dangosydd mwyaf anhyblyg bod cynnydd yn digwydd. Yn ogystal, mae'n amlwg o'r cofnodion efallai mai dyma'r tro cyntaf i'r dioddefwr adrodd am yr ymddygiad, ond nid y lle cyntaf iddynt brofi ymddygiad o'r fath gan y cyflawnwr. Rhaid i swyddogion fod yn ymwybodol y gall dioddefwyr stelcio yn aml ddioddef sawl achos o ymddygiad

troseddol cyn cysylltu â'r heddlu: canfu'r Llinell Gymorth Stelcio Genedlaethol fod 77% o ddiodefwyr stelcio yn profi dros 100 o ddiogwyddiadau cyn cysylltu â'r heddlu ⁵².

Mewn achos arall o stelcio, gofynnodd Uwcharolygydd i'r swyddog ymchwilio gyflymu ymdrechion i arestio "o ystyried diystyrwch ymddangosiadol yr un a ddrwgdybir i'r gorchymyn rhag ymyrryd sydd ar waith ynghyd â phryderon y diodefwr ac ystyriaethau diogelu ehangach". Er gwaethaf y cais hwn, ni chafodd y troseddwr ei arestio tan 4 niwrnod yn ddiweddarach. Mae'r oedi rhwng cais yr Uwcharolygydd a'i arestio yn peri pryder o ystyried y pwysau a roddwyd ar yr arestiad hwn gan yr Uwcharolygydd. Roedd materion eraill a godwyd gan staff SCHTh, yn gadarnhaol ac yn negyddol, yn eu hadolygiad o'r achos hwn yn cynnwys:

- Mae tystiolaeth ar y cofnod troseddau bod y troseddwr wedi torri Gorchymyn Atal tra mewn perthynas flaenorol. Mae'n galonogol bod swyddogion wedi ystyried a chofnodi achosion blaenorol o dorri gorchymynion sifil, ond mae diystyru'r troseddwr o gadw at orchymynion sifil yn peri mwy o bryder i'r oedi cyn arestio, gan ei fod yn dangos patrwm o ymddygiad gan y troseddwr.

Nodwyd arfer da mewn achos pellach o stelcio lle ymchwiliwyd yn brydlon i dorri Gorchymyn Atal, er bod y diodefwr wedi symud i ardal heddlu arall.

Cyngor arbenigol

Cydnabyddir bod adnoddau a pholisïau ar-lein ar gael i swyddogion, ond prin oedd y dystiolaeth o swyddogion ymchwilio yn ceisio cymorth gan Hyrwyddwyr Stelcio.

Nid oedd unrhyw sôn am geisio cyngor gan y Gwasanaethau Cyfreithiol o ran gorchymynion sifil mewn unrhyw achos a adolygwyd. Y Gwasanaethau Cyfreithiol sy'n gyfrifol am geisiadau am orchymynion sifil, felly, ar unrhyw adeg yn yr ymchwiliad, gallai'r swyddog ofyn am gyngor ynghylch addasrwydd gweithredu gorchymyn sifil yn ogystal â'r broses i'w dilyn.

Yn lle hynny, rhoddwyd cyngor gan arbenigwyr a goruchwylwyr i'r swyddogion ymchwilio yn y cofnod troseddau, er enghraifft gan gydweithwyr o'r Uned Rheoli Troseddwyr. Mae hyn yn gadarnhaol ond ni ddylid dibynnu arno. **Mae SCHTh yn argymhell bod swyddogion yn mynd ati'n rhagweithiol i geisio cymorth a chyngor arbenigol gan y Gwasanaethau Cyfreithiol, Hyrwyddwyr Stelcio a'r Uned Rheoli Troseddwyr wrth ymdrin ag achosion o stelcio ac aflonyddu.**

Arfer da arall a nodwyd

Mewn un achos o stelcio, canfu staff SCHTh dystiolaeth bod yr adroddiad stelcio wedi'i gymryd o ddifri er nad oedd y diodefwr yn dymuno mynd ar drywydd y mater. Adolygodd Rhingyll ac Arolygydd yr achos a'i gymeradwyo, gan nodi llwybrau ymchwilio pellach. Adolygwyd y drosedd hefyd fel rhan o ddarn o waith a gyflawnwyd gan Heddlu Dyfed-Powys ym mis Ionawr 2023, yn ymwneud â throseddau a gwblhawyd gyda Chanlyniad 16 -*Nid yw'r diodefwr yn cefnogi (neu maent wedi tynnu*

---

⁵² 'Police, Crime, Sentencing and Courts Bill: Tystiolaeth ysgrifenedig gan Ymddiriedolaeth Suzy Lamplugh'<https://bills.parliament.uk/publications/41827/documents/377>

cefnogaeth yn ôl ôl). Nododd yr Arolygydd a oedd yn cynnal yr adolygiad hwn y ceisiwyd erlyniad dan arweiniad yr heddlu oherwydd *“Mae pob trywydd ymholi rhesymol wedi'i gynnal gan gynnwys nodi unrhyw dystion posibl a chyfleoedd teledu cylch cyfyng.”*

Mewn achos pellach o stelcio, lle gwrthododd y dioddefwr wneud datganiad, nododd staff SCHTh nifer o feysydd o arfer da:

- Ar ôl gwrthod gwneud datganiad, cynghorwyd y dioddefwr bod gan yr Heddlu ddyletswydd gofal ac y gallai gymryd camau ffurfiol yn erbyn y sawl a ddrwgdybir o hyd.
- Cwblhawyd Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu gan Swyddog Cam-drin Domestig.
- Cyfeiriwyd y dioddefwr at wasanaethau Cynghori Annibynnol ar Drais Domestig a rhoddwyd manylion iddynt ar gyfer gwasanaethau cymorth.
- Roedd ffocws pendant ar ddiogelu'r dioddefwr yn yr achos hwn, gyda datblygiad cynllun diogelwch manwl iawn.
- Yn dilyn penderfyniad 'dim gweithredu pellach', adolygodd swyddogion yr opsiynau diogelu oedd ar gael. Arweiniodd hyn at ystyried Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig. Ni phroseswyd hyn ar sail rhinweddau'r achos penodol hwn, gan gynnwys asesiad risg 'safonol', *“diffyg unrhyw waethygu neu reolaeth ddifrifol wedi'i gofnodi neu ei honni, y diffyg ofn yn amlwg, a diffyg unrhyw dystiolaeth wirioneddol o drosedd.”* Am y rhesymau hyn, nododd y swyddog nad oedd cais DVPO yn debygol o fod yn llwyddiannus ac felly nid oedd Hysbysiad Diogelu Trais Domestig yn briodol. Mae cofnodi ystyriaethau a phenderfyniadau o'r fath yn unol ag argymhelliad SCHTh yn golygu bod yr Heddlu yn sicrhau bod yr holl ystyriaethau o ymyriadau a gorchmynion sifil yn cael eu nodi gan swyddogion yn y cofnod troseddau.
- Roedd tystiolaeth o oruchwyliaeth dda, gyda chymeradwyaeth ar y cofnod troseddau gan nifer o Ringylliaid ac Arolygyddion.

Nodwyd arfer da hefyd mewn achos o gyfathrebu maleisus yn ymwneud â disgyblion ysgol uwchradd. Cynhaliwyd sesiwn ymarfer adferol rhwng y ddau unigolyn dan sylw, gyda'u Pennaeth Blwyddyn yn bresennol. Cytunodd y ddwy ochr na fyddent yn cysylltu â'i gilydd ymhellach, gan arwain at achos Canlyniad 22 –*Gweithgaredd dargyfeiriol, addysgol neu ymyrraeth.*

Yn yr achos a grybwyllwyd yn flaenorol o aflonyddu ar sail hil neu grefydd lle mai'r canlyniad oedd Rhybuddiad Oedolyn, roedd yn galonogol gweld bod y dioddefwr wedi'i ddiweddarau bod rhybudd wedi'i awdurdodi a gofynnwyd am adborth ynghylch a oedd y dioddefwr yn fodlon â'r cam hwn. Cadarnhaodd y dioddefwr eu bod yn fodlon ar y dull hwn.

O'r achosion stelcio a ystyriwyd, nododd staff SCHTh arfer da mewn pedwar achos lle'r oedd swyddogion yn cynnwys manylion ystyr Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu yn y cofnod troseddau.

- Mewn un cofnod, nododd Ditectif Gwnstabl – a ddywedodd eu bod yn “Swyddog Cam-drin Domestig cymwys Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu”, “Beth yw Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu?” ac aeth gam ymhellach drwy fanylu ar y pryderon penodol a amlygwyd o ganlyniad i gwblhau'r Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu.
- Mewn achos arall, manylodd swyddog ar ystyr Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu a'r PEDAIR elfen o stelcio. Roedd y broses feddwl ynghylch pam nad oedd yr achos yn cael ei ystyried yn un stelcio wedi'i nodi'n drylwyr ar y cofnod i bawb ei weld.

Nodwyd arfer da mewn achosion lle roedd goruchwylwyr a oedd yn cymeradwyo cofnodion trosedd yn gofyn am wybodaeth a chmau pellach i'w cymryd, er enghraifft cwblhau Asesiad Sgrinio ar gyfer Stelcio ac Aflonyddu.

Nododd staff SCHTh ddefnydd cyson o ffurflenni atgyfeirio aml-asiantaeth i sicrhau diogelu dioddefwyr. Roedd tystiolaeth hefyd o ddull cyson a chalonogol o ddarparu cyngor diogelu i ddioddefwyr.

Roedd ffurflenni DASH (asesiad risg cam-drin domestig) yn cael eu llenwi'n gyson lle'r oedd gan yr achos gysylltiad cam-drin domestig.

Mewn dau o'r tri achos a waethygyd gan hiliaeth neu grefydd a ystyriwyd, defnyddiwyd Swyddogion Cymorth Troseddau Casineb i ymgysylltu â'r dioddefwyr, un o fewn 24 awr ac un arall o fewn 72 awr. Yn y trydydd achos, cysylltodd y swyddog ymchwilio â'r Swyddog Cymorth Troseddau Casineb ond nid oedd angen cymorth o'r fath ar y dioddefwr.

Adroddodd staff SCHTh gyfeiriad cyson at ddarparu gwybodaeth am wasanaethau cymorth megis Gwasanaeth Dioddefwyr a Thystion Goleudy⁵³ a Chynghorwyr Trais Domestig Annibynnol, yn ogystal â'r Pecyn Gwybodaeth i Ddioddefwyr⁵⁴. Fforwm Ymgysylltu â Dioddefwyr Dyfed-Powys⁵⁵ a'r Panel Sicrhau Ansawdd yn rhan o'r gwaith o adolygu ac adnewyddu'r ddogfen bwysig hon yn 2020/21. Sefydlwyd gweithgor i ddatblygu fersiwn newydd o'r pecyn. Bu dioddefwyr stelcio a rheoli ac ymddygiad gorfodol yn gweithio ochr yn ochr â swyddogion Heddlu Dyfed-Powys, staff Goleudy ac aelodau'r Panel Sicrhau Ansawdd i sicrhau bod y pecyn yn cynnwys yr holl wybodaeth berthnasol mewn fformat hygyrch.

Canfyddiadau eraill o bwys

Mae cysylltu â dioddefwyr yn agwedd bwysig ar y Cod Ymarfer i Ddioddefwyr ac mae'n rhan o'r Pecyn Gwybodaeth i Ddioddefwyr a grybwyllwyd uchod. Ar dudalen dau, mae

⁵³Mae Goleudy yn cynnig cymorth personol, emosiynol ac ymarferol i helpu dioddefwyr, teuluoedd a thystion i oroesi trosedd a'u gwneud yn gryfach. <https://www.goleudyvictimandwitnessservice.org.uk/cy/>

⁵⁴ Rhoddir y Pecyn Gwybodaeth i Ddioddefwyr i bob unigolyn sy'n cysylltu â Heddlu Dyfed-Powys fel dioddefwr trosedd.

Mae'n egluro beth fydd yr heddlu ac asiantaethau eraill yn ei wneud dros ddioddefwyr, a pha fesurau sydd ar gael i'w cynorthwyo i wella o'u profiad.

⁵⁵ Mae'r Fforwm Ymgysylltu â Dioddefwyr, a gydlynir gan SCHTh, yn gwahodd unigolion sydd wedi'u heffeithio gan drosedd neu ymddygiad gwrthgymdeithasol i wirfoddoli eu hadborth ar wasanaethau dioddefwyr.

blwch i'w lenwi rhwng y swyddog ymchwilio a'r dioddefwr: *'Ein Cytundeb â Chi.'* Mae'r cytundeb hwn yn nodi'r canlynol:

- caniatáu i'r swyddog nodi ei enw, rhif coler a manylion cyswllt;
- rhoi rhif cyfeirnod trosedd i'r dioddefwr;
- caniatáu i'r dioddefwr nodi ei ddull cyswllt dewisol;
- caniatáu i'r dioddefwr benderfynu pa mor aml y mae'r swyddog yn cysylltu â nhw gyda diweddariad: Unwaith bob 7, 14 neu 21 diwrnod, neu *'pan fo datblygiad sylweddol yn yr achos h.y., pan fydd rhywun yn cael ei arestio, yn cael ei gyfweld dan rybudd, yn cael ei ryddhau ar fechnïaeth, yn cael ei gyhuddo, neu ddim yn cymryd unrhyw gamau pellach.'*

Yn eu gweithgaredd hapsamplu, nododd staff SCHTh, o'r 29 achos a adolygwyd, fod Cytundebau Cyswllt Dioddefwyr wedi'u nodi mewn 16. Ar gyfer y 13 arall, nododd y System Rheoli Troseddau: *'Nid oes unrhyw gytundebau cyswllt dioddefwyr wedi'u harbed ar gyfer y drosedd hon.'*

Fodd bynnag, adroddodd staff SCHTh, lle'r oedd Cytundeb Cyswllt Dioddefwr yn cael ei gofnodi, ei bod yn ymddangos bod cyswllt â'r dioddefwyr yn unol â'r cytundeb. Er y cydnabyddir mai sampl fach yw hon, rhaid nodi nad yw'r canfyddiad hwn i'w weld yn cyd-fynd â chanfyddiadau [ymgysylltu â dioddefwyr a goroeswyr](#) a gynhaliwyd fel rhan o'r adolygiad hwn. Nododd y rhan fwyaf o ymatebwyr yr arolwg anfonlonrwydd â'r diweddariadau a dderbyniwyd. Rhaid nodi yma hefyd nad oedd SCHTh yn gallu gwirio a oedd y dioddefwyr a'r goroeswyr a ymatebodd i'r arolwg wedi ffurfio Cytundeb Cyswllt Dioddefwyr gyda'u swyddog ymchwilio.

Llais y Dioddefwyr

Ochr yn ochr â phob ystyriaeth arall, roedd yn bwysig i SCHTh bod llais dioddefwyr, o ran rheoli troseddau, hefyd yn cael ei gynrychioli yn yr adolygiad hwn.

Felly adalwodd SCHTh ffigurau Arolwg Boddhad Dioddefwyr Troseddau, ynghyd â barn aelodau Panel Cynghori Goroeswyr Partneriaeth Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol Canolbarth a Gorllewin Cymru, a chanlyniadau Asesiad Anghenion Dioddefwyr diweddar a gynhaliwyd ar gyfer y Comisiynydd Heddlu a Throseddau.

Arolygon Boddhad Dioddefwyr Trosedd

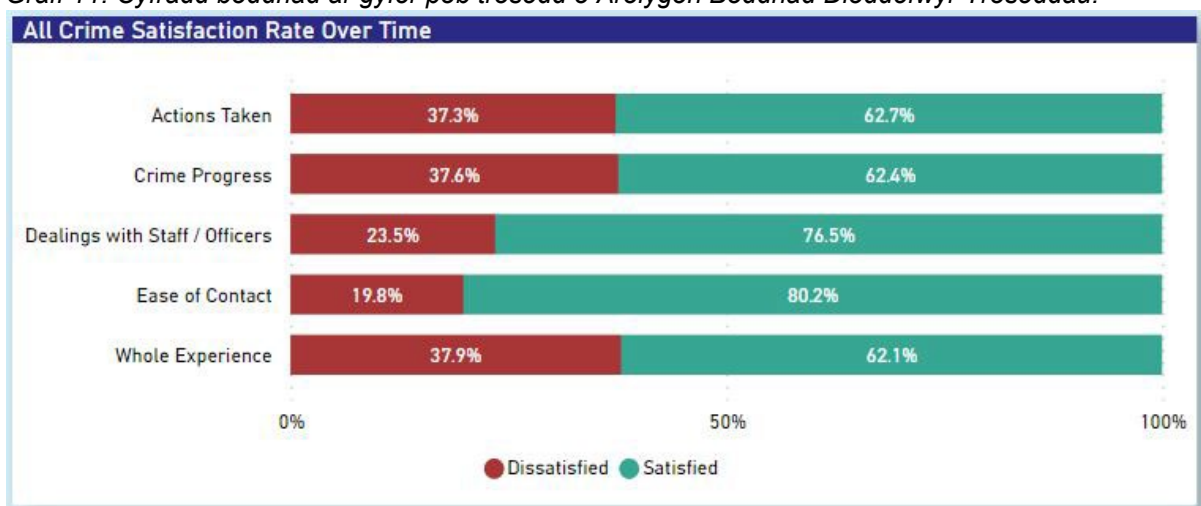
Rhwng 10 Chwefror 2021 a 5 Mawrth 2023, anfonwyd 19,237 o Arolygon Boddhad Dioddefwyr Troseddau at ddiodefwyr pob trosedd ar draws ardal yr Heddlu. Roedd 7,609 (39.6%) o'r derbynwyr hyn yn ddiodefwyr stelcio a/neu aflonyddu.

Dychwelwyd cyfanswm o 984 o arolygon ar gyfer pob trosedd, gyda 418 o'r rhain gan ddiodefwyr stelcio ac aflonyddu.

Mae SCHTh wedi cael gwybod bod 5.5% o ddiodefwyr stelcio ac aflonyddu a anfonwyd at yr arolwg wedi ymateb, o gymharu â 5.1% ar gyfer pob trosedd. Mae'n galonogol bod diodefwyr stelcio ac aflonyddu yn fodlon rhannu eu hadborth gyda'r Heddlu.

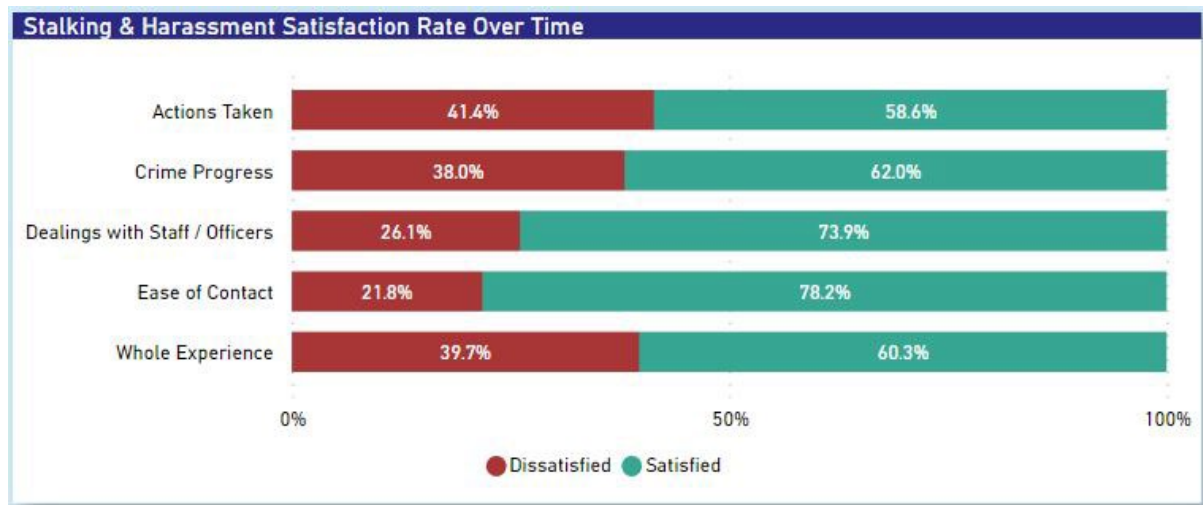
Mae'r ymatebion hyn i'r arolwg yn rhoi gwybodaeth bwysig i'r Heddlu am foddhad diodefwyr, gan gynnwys eu cyswllt cychwynnol â'r heddlu, y camau a gymerwyd gan yr heddlu, diweddariadau a ddarparwyd gan yr heddlu a sut roedd y diodefwyr yn teimlo eu bod yn cael eu trin. Mae'r graffiau canlynol yn dangos lefelau bodlonrwydd diodefwyr pob trosedd a diodefwyr troseddau stelcio ac aflonyddu yn benodol.

Graff 11: Cyfradd boddhad ar gyfer pob trosedd o Arolygon Boddhad Dioddefwyr Troseddau.

Ffynhonnell: [Power BI <http://powerbi-01/Reports/powerbi/Performance/Police%20and%20Crime%20Plan/Police%20and%20Crime%20Performance%20Dashboard%20v2?rs:embed=true>](http://powerbi-01/Reports/powerbi/Performance/Police%20and%20Crime%20Plan/Police%20and%20Crime%20Performance%20Dashboard%20v2?rs:embed=true) 06/03/2023

Graff 12: Cyfradd boddhad ar gyfer troseddau stelcio ac aflonyddu o Arolygon Boddhad Dioddefwyr Troseddau.

Ffynhonnell: [Power BI <http://powerbi-01/Reports/powerbi/Performance/Police%20and%20Crime%20Plan/Police%20and%20Crime%20Performance%20Dashboard%20v2?rs:embed=true>](http://powerbi-01/Reports/powerbi/Performance/Police%20and%20Crime%20Plan/Police%20and%20Crime%20Performance%20Dashboard%20v2?rs:embed=true) 06/03/2023

Mae'r penawdau yn y graffiau uchod yn ymwneud â'r pum cwestiwn allweddol y mae'r Swyddfa Gartref wedi'u gorchymyn i'w cynnwys yn yr arolwg:

1. A ydych chi'n fodlon neu'n anfodlon â'r camau a gymerwyd gan yr heddlu?
2. A oeddech yn fodlon neu'n anfodlon ar ba mor dda y cawsoch eich hysbysu am gynnydd?
3. A ydych chi'n fodlon neu'n anfodlon â'r ffordd y cawsoch eich trin gan yr heddlu a ddeliodd â'ch ymchwiliad?
4. A ydych chi'n fodlon neu'n anfodlon ar ba mor hawdd oedd hi i gysylltu â Heddlu Dyfed-Powys yn y lle cyntaf y tro hwn?
5. Gan ystyried y profiad cyfan, pa mor fodlon neu anfodlon ydych chi ar y gwasanaeth cyffredinol a ddarperir gan yr heddlu yn yr achos hwn?

Gan fod yr adolygiad hwn yn canolbwyntio ar ba mor effeithiol y caiff troseddwy eu rheoli, bydd cwestiynau un a dau yn unig yn cael eu hystyried ymhellach.

Mae cwestiwn un yn ymwneud ag ymateb cychwynnol yr heddlu, a oedd y swyddogion yn yr achos yn deall y sefyllfa yr oedd y dioddefwr ynddi, a oeddent wedi cymryd y mater o ddifri ac a oeddent yn egluro pa gamau yr oeddent wedi'u cymryd neu y byddent yn eu cymryd. Roedd 41.4% o ddiodefwyr stelcio ac aflonyddu yn anfodlon ar y camau a gymerwyd gan yr heddlu. Mae hyn yn nifer uwch na diodefwyr anfodlon ar gyfer pob trosedd (37.3%), sy'n peri pryder.

Mae cwestiwn dau yn ymwneud â diweddiadau a dderbyniwyd ar ôl i'r ymchwiliad fynd rhagddo, a fyddai, yn berthnasol i'r adolygiad hwn, yn cynnwys diweddiadau ar arestiadau, mechnïaeth yr heddlu a gofynion mechnïaeth, yn ogystal â chanlyniad terfynol yr ymchwiliad. Roedd 38% o ddiodefwyr stelcio ac aflonyddu yn anfodlon â'r diweddiadau ymchwilio a dderbyniwyd, sy'n cyd-fynd â lefelau anfodlonrwydd diodefwyr pob trosedd (37.6%). Fodd bynnag, nid yw hyn yn cyd-fynd â chanfyddiad

hapsamplu lle cwblhawyd cyswllt â'r dioddefwr fel y nodir yn y Cytundebau Cyswllt Dioddefwyr, lle'r oedd yn bresennol.

Ymgysylltu â Dioddefwyr a Goroeswyr

Ymgynghorodd SCHTh â'i Fforwm Ymgysylltu â Dioddefwyr i ddarganfod sut roedd aelodau yr effeithiwyd arnynt gan droseddau stelcio ac aflonyddu yn teimlo bod y troseddwr yn cael ei reoli gan Heddlu Dyfed-Powys. Gofynnwyd i'r ymatebwyr hefyd a oeddent yn teimlo'n fwy diogel oherwydd unrhyw ymyriadau a roddwyd ar waith.

Gofynnodd SCHTh hefyd am adborth gan Banel Cyngkori Goroeswyr Partneriaeth Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Canolbarth a Gorllewin Cymru.

Gofynnwyd y cwestiynau canlynol i aelodau'r Fforwm a'r Panel a oedd wedi adrodd am drosedd(au) o stelcio ac aflonyddu i Heddlu Dyfed-Powys:

1. *A gawsoch wybod gan Heddlu Dyfed-Powys, er enghraifft, a gafodd y troseddwr ei arestio ac a oedd wedi'i ryddhau ar fechnïaeth?*
2. *A gawsoch wybod pa gamau yr oedd yr Heddlu'n eu cymryd i reoli'r troseddwr, er enghraifft unrhyw amodau mechnïaeth a gymhwyswyd, unrhyw Hysbysiadau neu Orchmynion a roddwyd ar waith, megis Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio, Hysbysiadau Diogelu Trais Domestig, neu Orchmynion Atal?*
3. *A wnaeth y camau a gymerwyd gan yr Heddlu, wrth reoli'r troseddwr, wneud i chi deimlo'n fwy diogel?*
4. *A allai'r Heddlu fod wedi gwneud unrhyw beth yn wahanol yn y ffordd y gwnaethant reoli'r troseddwr er mwyn gwneud i chi deimlo'n fwy diogel?*

Ymatebodd 13 o unigolion yr effeithiwyd arnynt gan stelcio ac aflonyddu ac a oedd wedi rhoi gwybod i Heddlu Dyfed-Powys amdanynt i'r arolwg.

Yn gyntaf, gofynnwyd i ymatebwyr yr arolwg nodi pa droseddau stelcio ac aflonyddu yr oeddent wedi bod yn ddiodefwyr ohonynt. Roeddent yn gallu dewis mwy nag un drosedd.

Tabl 4: Nifer y dioddefwyr troseddau stelcio ac aflonyddu

Trosedd	Nifer y dioddefwyr
Stelcio	7
Aflonyddu	11
Cyfathrebu maleisus	8
Aflonyddu a waethygir gan hiliaeth neu grefydd	1
Ymddygiad sy'n rheoli neu'n gorfodi	10

Ffynhonnell: Survey Monkey

Mae'n amlwg o'r tabl uchod y bydd unigolion yn aml yn dioddef mwy nag un math o drosedd stelcio ac aflonyddu. Mae'n ymddangos, o ystyried natur y troseddau hyn, eu bod yn debygol o fynd law yn llaw ac felly ni ellir delio â nhw ar wahân. Dylent gael eu cysylltu ar systemau'r heddlu a'u hystyried gyda'i gilydd wrth reoli'r troseddwr.

A gawsoch wybod gan Heddlu Dyfed-Powys, er enghraifft, a gafodd y troseddwr ei arestio ac a oedd wedi'i ryddhau ar fechnïaeth?

Roedd tri o'r farn eu bod wedi cael y wybodaeth ddiweddaraf, roedd deg o'r farn nad oeddent wedi cael gwybod.

O'r rhai a oedd o'r farn eu bod wedi cael y wybodaeth ddiweddaraf, rhoddodd un adborth cadarnhaol a phwysleisiodd dau faes i'w gwella:

- *“Mae Heddlu Dyfed-Powys wedi cyfathrebu ac ymweld â mi yn fy nghartref ar adegau di-rif fel rhan o'r broblem barhaus o 14 mis.”*
- *“Byddwn wedi bod yn fwy diogel pe bai HDP wedi fy nghyngori CYN rhyddhau ar fechnïaeth, fel y gallwn fod wedi sicrhau fy niogelwch. Yn aml, ni ddywedwyd wrthyf am oriau lawer, weithiau ddyddiau, wedi hynny.”*
- *“Cymerodd bron i 2 fis i gwrdd â rhywun i siarad am y materion roeddwn i'n cael trafferth gyda nhw.”*

Soniodd y rhai nad oeddent wedi cael gwybod am beidio â chael eu cymryd o ddifri, oedi cyn ymateb, oedi wrth ymchwilio, a pheidio â chael yr wybodaeth berthnasol.

Mae'n ymddangos bod anghysondeb posibl yn y ffordd y mae dioddefwyr yn teimlo a'r hyn a nodir yng nghofnodion yr heddlu mewn perthynas â diweddariadau. Cydnabyddir efallai nad yw adborth y dioddefwr a hapsamplu yn cynrychioli'r sefyllfa ym mhob achos. Mae'r canfyddiadau, fodd bynnag, yn codi'r cwestiwn a all disgwyliadau'r heddlu a dioddefwyr amrywio o ran yr hyn a olygir gan 'gyswllt' a 'chael gwybod beth yw'r wybodaeth ddiweddaraf.'

Gwneir y Cytundeb Cyswllt Dioddefwr yn fuan ar ôl i'r dioddefwyr brofi'r trawma. Byddai'n ddealladwy felly i anghenion y dioddefwr newid trwy gydol yr ymchwiliad. Er enghraifft, mewn ymchwiliad hir lle mae'r dioddefwr wedi dewis clywed gan y swyddog yn unig *'pan fydd datblygiad arwyddocaol yn yr achos'* gall arwain at oedi hir rhwng cyswllt. Fodd bynnag, efallai y bydd angen cysylltu â'r dioddefwr a chael sicrwydd bod pethau'n mynd rhagddynt, neu gael eglurhad ynghylch pam nad yw pethau'n dod yn eu blaen. Gall hyn wneud iddynt deimlo'n fwy diogel. Byddai sefydlu cyswllt mwy rheolaidd hefyd yn rhoi cyfleoedd ychwanegol i ddioddefwyr adrodd am unrhyw ddigwyddiadau neu bryderon pellach. Mae Comisiynydd yr Heddlu a Throseddu yn nodi mesur llwyddiant y Cynllun Heddlu a Throseddu o *“arloesi i gynyddu cyfleoedd adrodd i ddioddefwyr.”* Gallai annog cyswllt amlach â dioddefwyr, gyda'u caniatâd, helpu i gyflawni hyn rywfaint. Gallai cyswllt ychwanegol gefnogi swyddogion i adeiladu darlun cryfach o batrwm ymddygiad cyflawnwr, a allai ddarparu tystiolaeth ychwanegol ar gyfer gorchmynion sifil llwyddiannus neu erlyniad.

Mae SCHTh yn argymhell bod yr Heddlu yn cael ei sicrhau bod swyddogion yn ailedrych ar gytundebau cyswllt gyda dioddefwyr ar wahanol gamau o'r ymchwiliad.

Gan fod ymatebion yr arolwg yn ddiennw, nid oedd SCHTh yn gallu cadarnhau a oedd swyddogion wedi cadw at eu cytundebau cyswllt â'r dioddefwr. **Argymhellir felly bod**

unrhyw ymgysylltu â dioddefwyr yn y dyfodol yn ystyried a gafodd dioddefwyr eu hysbysu'n gyson yn unol â'r Cytundeb Cyswllt Dioddefwyr a wnaed gyda'u swyddog ymchwilio.

A gawsoch wybod pa gamau yr oedd yr Heddlu yn eu cymryd i reoli'r troseddwr, er enghraifft unrhyw amodau mechnïaeth a gymhwyswyd, unrhyw Hysbysiaid neu Orchmynion a roddwyd ar waith?

Roedd pedwar o'r farn eu bod wedi cael gwybod am brosesau rheoli troseddwr, roedd naw o'r farn nad oeddent wedi cael gwybod.

O'r rhai a oedd o'r farn eu bod *wedi* cael y wybodaeth ddiweddaraf, ychwanegodd un sylw mewn perthynas ag aflonyddu nad oedd yn cael ei gofnodi fel aflonyddu, tra nododd yr ail eu bod yn cael eu diweddarau unwaith y digwyddodd trosedd arall, a chanmolodd y trydydd ymatebydd Tîm Plismona Bro Doc Penfro -*"sut maen nhw'n delio â'r broblem a sut maen nhw'n cyfathrebu."*

Unwaith eto, cyfeiriodd y rhai nad *oeddynt* wedi cael gwybod eto am beidio â chael eu cymryd o ddifri, a diffyg ymchwiliad i'r troseddau yr adroddwyd amdanynt. Soniodd un am *"geisio'n ofer i gysylltu â'r swyddog ymchwilio i ddarganfod a oedd amodau mechnïaeth wedi'u gollwng,"* heb unrhyw ymateb, a nododd un arall eu bod *"wedi cael rhywfaint o wybodaeth gan yr heddlu ar ôl y troeon cyntaf ond dim adborth am beth, os o gwbl, roedden nhw'n ei wneud amdano,"* gan ychwanegu bod yr heddlu *"ddim yn rhagweithiol nes i ddigwyddiadau ddod yn fwy difrifol."*

Codwyd pryderon hefyd ynghylch cyfathrebu am Orchmynion Amddiffyn rhag Stelcio a rhaglen troseddwr yr heddlu: *"Ni chefais wybod yn union beth y gallwn ei gael a dewisais fod yn fy Ngorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio. Wrth sicrhau'r Gorchymyn Amddiffyn rhag Stelcio ni chefais wybod am unrhyw un o'r rheolau ac ni chlywais gan y swyddog ymchwilio eto. Roeddwn i'n teimlo fy mod wedi fy ngadael. Roedd yn rhaid i mi ddarganfod fy manylion Gorchymynion Amddiffyn rhag Stelcio gan y cyfryngau. Bu'n rhaid i mi hefyd gysylltu â'r heddlu i gael gwybod pryd ac a fyddai ar raglen cyflawnwyr yn unol â'r Gorchymyn, ond wedyn nid wyf wedi cael gwybod a oedd wedi'i mynychu, a oedd wedi'i chwblhau ac unrhyw sicrwydd. Mae'n teimlo fel eich bod chi'n ymladd i gael Gorchymynion Amddiffyn rhag Stelcio ac yna byth yn clywed dim byd eto."* Fel yr amlygwyd drwy'r canfyddiadau hapsamplu, mae'r enghraifft hon yn codi amheuaeth ynghylch sut mae gorchymynion sifil yn cael eu monitro unwaith y maent yn eu lle ac mae'n cryfhau argymhelliad blaenorol SCHTh i'r Heddlu roi ystyriaeth i'r gwaith parhaus o fonitro ac adolygu gorchymynion sifil.

Fel gyda'r cwestiwn blaenorol, mae SCHTh yn cwestiynu a allai fod anghysondeb rhwng dealltwriaeth a disgwyliadau'r swyddog a'r dioddefwr o'r cyswllt a'r diweddariadau angenrheidiol.

A wnaeth y camau a gymerwyd gan yr Heddlu, wrth reoli'r troseddwr, wneud i chi deimlo'n fwy diogel?

Roedd un ymatebwr yn teimlo'n fwy diogel ac nid oedd deuddeg. Nododd yr unigolyn a oedd yn teimlo'n fwy diogel fod yr Heddlu wedi cyrraedd "yn brydlon iawn" yn dilyn adroddiad bod y troseddwr yng nghartref y dioddefwr gydag arf.

O'r rhai nad oeddent yn teimlo'n fwy diogel, rhoddodd saith wybodaeth bellach:

- Dywedodd dau fod y troseddau'n parhau oherwydd nad oedd yr Heddlu wedi cymryd unrhyw gamau, ac roedd traean yn ofni rhagor o aflonyddu.
- "Rwyf wedi teimlo mwy o risg oherwydd y diffyg gweithredu gan yr Heddlu er bod ganddynt wybodaeth am ei ymddygiad."
- "Dydw i erioed wedi teimlo'n ddiogel. Rydw i wedi teimlo fy mod wedi fy ngadael yn llwyr."
- "Roedd hawliau'r troseddwr yn ymddangos yn bwysicach na fy hawliau i, fel petai'r heddlu'n cael eu dychryn o gael eu 'galw i gyfrif' gan gynrychiolydd (cyfreithiol) y troseddwr. Ble mae'r ddyletswydd gofal tuag at y dioddefwr, a'r dioddefwr yw'r brif flaenoriaeth yn yr achos?"
- "Mae'n rhwystredig bod y ffocws ar yr hyn sydd angen i mi ei wneud ac nid ar ei ymddygiad gwrthun, ystrywgar, camdriniol."

A allai'r Heddlu fod wedi gwneud unrhyw beth yn wahanol yn y ffordd y gwnaethant reoli'r troseddwr er mwyn gwneud i chi deimlo'n fwy diogel?

Dim ond un ymatebwr oedd yn hapus bod y ffordd yr oedd y troseddwr yn cael ei reoli yn gwneud iddo deimlo'n ddiogel. Teimlai deuddeg o ymatebwyr y gallai'r Heddlu fod wedi gwneud rhywbeth yn wahanol i wella eu teimladau o ddiogelwch, megis cymryd y gŵyn o ddifri, darparu gwell cymorth a rheoli ymddygiad y cyflawnwyr trwy gyfyngiadau: "Gorfodwch y gyfraith a gwnewch yn siŵr bod eu hymddygiad yn cael ei reoli. Ymdrechion ofer gan heddlu di-ddiddordeb."

Roedd ymatebion eraill yn cynnwys:

- "Cyn unrhyw chwiliad o eiddo'r troseddwr ac ati., ymholiadau i'w cynnal i wybodaeth y dioddefwr am yr un peth; i gynnwys drylliau tanio heb eu cofrestru, y defnydd o gyffuriau, alcohol ac ati. Efallai y bydd gan y troseddwr fynediad i lawer o safleoedd, a'r unig un i fod yn onest yn hyn o beth fydd y dioddefwr. Felly beth am sefydlu'r weithdrefn hon fel un arferol? Gwnewch yn siŵr bod POB MAN yn cael ei chwilio!!!!"
- "Rwyf wedi teimlo bod ei hawliau yn bwysicach na fy hawliau i. Cefais fy anfon ar raglen cyflawnwyr a chynghorwyd yn y bôn i beidio â bod yn stelciwr. Nid oes gan Goleudy ddealltwriaeth o stelcio a bu'n rhaid i mi ddod â'r cyswllt i ben. Daeth fy nghytundeb i ben oherwydd cyllid gan Paladin ac nid oedd gen i unrhyw gefnogaeth. Roedd rhaglen y troseddwr yn ei gefnogi drwy'r amser. Cefais fy nghyhuddo o stelcio y stelciwr oherwydd roedd yn rhaid i mi gasglu tystiolaeth. Mae'r holl brofiad wedi fy nharo yn llwyr."

Mae'r ail ddyfyniad yn cyfeirio at ddiffyg dealltwriaeth o stelcio gan Goleudy, sef gwasanaeth a ariennir gan y Comisiynydd. **Mae SCHTh yn argymhell y dylid rhoi**

ystyriaeth bellach i'r cymorth sydd ar gael i ddiodefwyr stelcio yn y broses ail-dendro Gwasanaethau Dioddefwyr a Thystion sydd ar ddod.

Rhaid cydnabod efallai nad yw barn y rhai a ddewisodd ymgysylltu â SCHTh ar y pwnc hwn yn cynrychioli barn yr holl diodefwyr. Mae ymatebwyr i'r arolwg yn ymwneud â phrofiadau personol unigol ac efallai nad ydynt yn gynrychioliadol o bob diodefwr. Fodd bynnag, y cwestiynau a ddaeth i'r amlwg o adborth y diodefwyr a'r goroeswyr oedd:

1. i swyddogion roi gwybod i ddiodefwyr am y camau a gymerwyd i reoli'r troseddwyr;
2. bod adroddiadau o stelcio ac aflonyddu yn cael eu cymryd o ddifri o'r cychwyn cyntaf;
3. bod diodefwyr yn cael y wybodaeth berthnasol a phwysig am gyfyngiadau cyflawnwyr, amodau mechnïaeth a gorchmynion sifil.

Mae hyn yn atgyfnerthu'r angen i swyddogion ailymweld â chytundebau cyswllt yn rheolaidd mewn ymdrech i gadw cysylltiad â diodefwyr stelcio ac aflonyddu.

Asesiad Anghenion Dioddefwyr

Mae gan y Comisiynydd Heddlu a Throsedd ddyletswydd i gynnal Asesiad o Anghenion Dioddefwyr bob pedair blynedd i ddeall anghenion diodefwyr lleol a gofynion darparu gwasanaeth. Mae'r asesiad yn hysbysu comisiynu lleol o wasanaethau diodefwyr.

Rhannwyd yr adroddiad sy'n manylu ar ganfyddiadau'r Asesiad Anghenion â'r Comisiynydd Heddlu a Throsedd ar ddiwedd mis Ebrill 2023. Mae wedi'i adolygu i asesu a yw unrhyw rai o'r canfyddiadau'n ymwneud â rheoli cyflawnwyr. Nodwyd y pwyntiau perthnasol canlynol:

- Y mater a godwyd amlaf wrth ymgysylltu'n uniongyrchol â diodefwyr / goroeswyr oedd aneffeithiolrwydd gweithredu gorchmynion sifil megis Gorchmynion Atal Ymyrryd, Gorchmynion Atal a Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio. Dywedodd un diodefwr: *“Dwi ddim yn gweld y pwynt, yn fy mhrofiad i, o orchmynion atal.”*
- Disgrifiodd y diodefwr / goroeswyr brofi torri llu o orchmynion sifil heb unrhyw ymateb gorfodi digonol, gan eu gadael yn teimlo'n ddiamddiffyn. Adleisiwyd hyn mewn trafodaethau â rhanddeiliaid proffesiynol, a nododd hwn fel mater cyffredin a oedd yn golygu bod yn rhaid i ddarparwyr arbenigol wedyn gyfeirio adnoddau at weithgareddau eiriolaeth i fynd ar ôl gweithgarwch gorfodi.
- Codwyd materion penodol mewn perthynas â thoriadau ar-lein a digidol, gyda diodefwyr / goroeswyr yn egluro nad oedd yn ymddangos bod y math hwn o gyswllt yn cael ei ddeall yn llawn o fewn gorfodi'r gyfraith a chyfiawnder troseddol. Arweiniodd hyn at ymatebion y canfuwyd eu bod yn lleihau bygythiad a difrifoldeb y digwyddiadau.
- Pwysleisiodd diodefwyr / goroeswyr fod Gorchmynion Amddiffyn rhag Stelcio yn arfau cymharol newydd a theimlent fod diffyg dealltwriaeth o ran sut i wneud cais amdanynt i ddechrau. Codwyd y mater hwn hefyd mewn perthynas â'r diffyg

dealltwriaeth ymddangosiadol o stelcio ac aflonyddu, fel troseddau a'r cymorth sydd ar gael.

Mae'r canfyddiadau uchod yn amlygu materion tebyg i gorff yr adolygiad o ran pwysigrwydd ymdrin â thoriadau yn effeithiol, o ran ymateb yr heddlu a'r llysoedd.

Casgliad

Nod yr adolygiad hwn oedd pennu:

“A yw Heddlu Dyfed-Powys yn rheoli cyflawnwyr stelcio ac aflonyddu yn effeithiol?”

Canfu SCHTh, mewn nifer o achosion, ie, ond nid oedd yn ddarlun cyson.

Mewn perthynas â Chynllun Heddlu a Throseddur Comisiynydd, roedd yr adolygiad yn ceisio deall:

1. A yw dioddefwyr yn cael eu cefnogi

O'r ymgysylltu a gynhaliwyd, mae'n ymddangos nad yw dioddefwyr yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi, ond mae hapsamplu yn awgrymu bod dioddefwyr yn cael eu diogelu.

2. A yw troseddau yn y dyfodol yn cael ei atal

Mae angen gwneud mwy i atal pawb sy'n cyflawni stelcio ac aflonyddu yn gyson ac yn gadarn.

3. A yw ein system cyfiawnder troseddol yn cael ei defnyddio'n effeithiol

Yn rhannol - mae enghreifftiau o ystyriaeth gynyddol a defnydd cynyddol o orchmynion sifil ac erlyniadau, fodd bynnag mae tystiolaeth o ddiffyg cysylltiad rhwng dealltwriaeth y dioddefwr, yr heddlu a'r llysoedd o'r ymateb i doriadau ac aildroseddau.

Canfu'r adolygiad dystiolaeth o amrywiaeth o brosesau rheoli yn cael eu rhoi ar waith ar gyfer troseddwr sy'n stelcio ac yn aflonyddu. Mae hyn yn galonogol, gan ei bod yn amlwg na all hwn fod yn un dull sy'n addas i bawb i newid ymddygiad cyflawnwr.

Mae yna hefyd enghreifftiau o arfer da lle mae prosesau rheoli troseddwr yn cael eu cymhwyso'n gadarn. Fodd bynnag, nid oedd SCHTh yn gallu gwneud dyfarniad trofwaol ynghylch a yw ymyriadau yn effeithiol ar y cyfan, oherwydd cyfyngiadau yn y data sydd ar gael. Nododd hapsamplu enghreifftiau o ymyriadau mewn nifer o'r achosion a adolygwyd. Fodd bynnag, nid oedd hyn yn gyson, ac nid oedd yn glir a oedd unrhyw ymyriadau wedi'u hystyried mewn rhai achosion. Rhaid i ymyriadau gael eu hystyried yn gynnar mewn ymchwiliad, er mwyn rhoi'r cyfle gorau i atal rhag gwaethygu ymhellach.

Mae'n ymddangos bod yr enghreifftiau o brosesau rheoli troseddwr sy'n cael eu defnyddio yn diogelu ac amddiffyn dioddefwyr stelcio ac aflonyddu. Fodd bynnag, rhaid cyfathrebu'r rhain yn glir i ddioddefwyr i sicrhau eu bod yn teimlo'r budd uniongyrchol.

Mae Heddlu Dyfed-Powys yn amlwg wedi buddsoddi amser ac adnoddau sylweddol i wreiddio ymwybyddiaeth o stelcio ac aflonyddu trwy lawer o gyfleoedd hyfforddi ar gyfer personél rheng flaen. Mae'n galonogol canfod bod yr Heddlu yn adnewyddu'r

ddarpariaeth Hyrwyddwyr Stelcio i sicrhau bod yr hyfforddiant hwn yn cael ei roi ar waith. Dylai hyn, a chyflwyno Swyddog Gorchmynion Sifil, sicrhau ymateb mwy cyson i gyflawnwyr stelcio ac aflonyddu.

Mae SCHTh wedi'u calonogi gan gydnabyddiaeth Arweinwyr yr Heddlu ac ymrwymiad i fynd i'r afael â'r agweddau i'w gwella. Amlygwyd hyn gan y gweithgaredd o amgylch y Fenter Pencampwyr Stelcio a chyflwyniad arfaethedig y Swyddog Gorchmynion Sifil, datblygiadau a ddaeth i sylw SCHTh wrth ddrafftio'r adroddiad hwn.

Mae SCHTh yn gofyn yn barchus i'r Heddlu ystyried yr argymhellion a nodir ar ddechrau'r adroddiad hwn yn eu cynlluniau gwella, er mwyn cryfhau'r maes plismona hwn ymhellach er budd cymunedau yn ardal Heddlu Dyfed-Powys.

Adolygiad

Bydd y Comisiynydd Heddlu a Throsedd yn cyflwyno canfyddiadau'r adolygiad manwl hwn i'r Prif Gwnstabl mewn cyfarfod o'r Bwrdd Plismona ⁵⁶. Yna gofynnir i'r Prif Gwnstabl ymateb yn ffurfiol i bob un o'r argymhellion. Bydd y Comisiynydd yn adolygu ymateb y Prif Gwnstabl cyn rhoi cyhoeddusrwydd i ganfyddiadau'r adolygiad ar wefan SCHTh.

Bydd y Comisiynydd yn gofyn am ddiweddariad gan y Prif Gwnstabl ar y cynnydd a wnaed yn erbyn yr argymhellion a dderbyniwyd 6 mis ar ôl derbyn ymateb y Prif Gwnstabl.

---

⁵⁶ <https://www.dyfedpowys-pcc.org.uk/cy/atebolrwydd-a-thryloywder/bwrdd-plismona/>

Atodiad A

Graff 5 Opsiynau Echel	Canlyniadau wedi'u grwpio
Wedi'i gyhuddo a/neu ei wysio	Canlyniad 1
Wedi'i ystyried	Canlyniad 4
Tu allan i'r llys (ffurfiol)	Canlyniadau 2, 3, 6
Tu allan i'r llys (anffurfiol)	Canlyniadau 7, 8
Erlyniad wedi'i atal/ddim er budd y cyhoedd	Canlyniadau 5, 9, 10, 11, 12, 13, 17
Anawsterau tystiolaethol (dioddefwr yn cefnogi gweithredu)	Canlyniad 15
Anawsterau tystiolaethol (nid yw'r dioddefwr yn cefnogi)	Canlyniadau 14, 16
Ymchwiliad wedi'i gwblhau (ni nodwyd unrhyw unigolion a ddrwgdybir)	Canlyniad 18
Camau a gymerwyd gan gorff/asiantaeth arall	Canlyniad 20
Ddim er budd y cyhoedd (penderfyniad yr heddlu)	Canlyniad 21
Gweithgaredd dargyfeiriol, addysgol neu ymyrraeth	Canlyniad 22
Ymchwiliad yn parhau	Ymchwiliad yn parhau
Dim canlyniad wedi'i gofnodi	Dim canlyniad wedi'i gofnodi